

TWAALF TWAALFTALLEN PREKEN

8ste TWAALFTAL

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

INHOUD

85. 2 KORINTHE 3: 17.

"De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid."

86. OPENBARING VAN JOHANNES 21: 5-7. Nieuwjaarspreek

"En Die op de troon zat zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. Enz."

87. PSALM 130:7, 8.

Israël hope op den Heere; want bij den Heere is goedertierenheid en bij Hem is veel verlossing, en Hij zal Israel verlossen van al zijn ongerechtigheden."

88. TITUS 2: 11-14.

"Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende,

89. 1 TIMOTHEÛS 1:15.

"Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken; "

90. TIMOTHEÛS 1:15b.

"Van welke ik een voornaamste ben."

91. HEBREEËN 4: 14-16.

Dewijl wij dan een groten Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, (namelijk) Jezus, de Zoon van God, zo laat ons deze belijdenis vasthouden. Enz

92. HEBREEËN 5:8 en 9.

Hoewel Hij de Zoon was, (nochtans) gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden; en geheiligd zijnde, is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, enz.

93. PSALM 40: 7-9.

"Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; u hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist. Enz."

94. PSALM 110:4.

"De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek."

95. HOSEA 14:9.

"Efraïm, wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Ik heb hem verhoord en zal op hem zien; Ik zal hem zijn als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden."

96. PSALM 84: 13.

"Heere der heirscharen, welgelukzalig is de mens, die op U vertrouwt."

85. 2 Korinthe 3:17

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 31 Oktober 1847 des voormiddags. Gezongen: Psalm 20:2 4; Psalm 32:5; Psalm 34:5. In het Nederduits vertaald zag zij het licht 1849 in het 4. Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" No. 7. In het Hoogduits is zij verschenen in "Licht und Recht", 10. Heft, 7. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 30:19 22, waarbij gezongen werd: Psalm 84; 2, 3; Psalm 147:7.

Velen onder u gaan nog daarheen met een kwaad geweten. Zij horen de prediking wel, de liefelijke stem van het Evangelie. Deze stem is ook wel in hun oren welluidend; zij zouden met minder dan zij horen ook niet tevreden zijn. Zij belijden ook, dat het de waarheid is: "De mens niets, God is het alleen. Niet ons, niet ons, maar uw Naam geef eer!" En nochtans kunnen zij zich met hun hart niet verlaten op het heil, dat de Heere voor hen zo goed gefundeerd heeft. Wat is daarvan de oorzaak? Is het niet dit, dat de mens zichzelf in het licht staat, dat hij op zichzelf ziet en niet op Dien, in Wie alleen al zijn heil is?

Waarom echter ziet de mens niet op Dien, in Wie al zijn heil is? Ach, hij is voortdurend werkzaam met de wet der zonde en des doods. Hij is altoos bezig met het "doe dat", om zich van de zonde los te werken, en hij zinkt er met het "doe dat" al dieper en dieper in. Hij zoekt gestadig het een of ander, om zich van de dood, die hij in zijn leden en in het diepste van zijn binnenste voelt, te bevrijden, en de strikken en banden des doods omsluiten hem te vaster. Hij geeft zichzelf allerlei voorschriften, hoe het zijn moet, en in de menigvuldige wegen, die hij gaat, mat hij zich al meer en meer af met allerlei werken, zodat hij ten laatste niet meer weet, hoe hij het heeft, en zou er wel alles aan willen geven, indien hij niet gedurig nog enigszins hoopte, dat het hem ten lange leste toch met zijn werk, met zijn "doe dat" zou gelukken. Inmiddels is hij niet gezond, en hij voelt het. Hij is half dood, half levend; half gelovig, half ongelovig; half gelooft hij, dat het ten laatste toch goed uitkomen zal, en half tast hij bij heldere middag in de duisternis rond. Waar moet dat op uitlopen?

Menigeen onder u zou ik toewensen, dat hem de nood overviel, niet zozeer daarom, omdat hij niets in zich vinden kan, maar daarom, omdat hij niet gelooft. Waar het oprecht toegaat, daar moge de angst vanwege de zonde bij de mens groot zijn, de angst is daar nog groter, dat hem het geloof zou benomen worden, terwijl alle machten der hel er op uit zijn, dat de mens bij al het gevoel van zijn verlorenheid toch maar niet vasthoude aan hetgeen geschreven staat.

Mochten velen onder ulieden bij zichzelf eens ernstig overwegen, dat de Heere gezegd heeft: *"Die niet gelooft, zal verdoemd worden."* Men wiegt zichzelf in slaap met de gedachte: "ik ben weliswaar nog niets, maar het zal toch wel eens komen." Nee, deze gedachte vervulle veelmeer ons hart: "Ik weet de dag mijns doods niet, en of ik kan of niet: ik moet geloven." Al de geboden Gods, ofschoon men ze ook miljoenen maal overtreden heeft, worden tezamen op het gruwelijkst daardoor overtreden, dat men denkt: "ik zal het beter maken", in plaats van dat men gelooft. Men wordt niet vrij van het kwade geweten, zolang men, ofschoon men niets bij zichzelf vindt, toch altijd weer het geestelijke in zichzelf zoekt.

Veelmeer zult gij u daar gedurig bestraft zien, en bij elke bestraffing opnieuw denken: "Ik zal goed zijn, als mijn werk maar eerst eens recht goed is"; zo zult u dan altoos de werken zoeken te verbeteren. Dat geeft echter geen vrede, men voelt dat wel; men

komt daarbij niet tot het licht, daarvan wordt men wel overtuigd. Men wil werken doen, en men laat het halverwege zitten; men wil geestelijk worden, maar men wordt het niet. Waarom niet? Omdat men voor het geloof terugdeinst, alsof het geloof iemand zou kunnen bedriegen. Maar het geloof, dat van zichzelf af en alleen op de Heere ziet en Hem erkent voor hetgeen Hij is, dat geloof kan de mens niet bedriegen. Ik wil ulieden in dit uur de grond aanwijzen, waarom zo'n geloof niet bedriegt.

Tekst: 2 KORINTHE 3: 17.

"De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid."

Terwijl ik de opmerking gemaakt heb, dat het geloof, hetwelk van zichzelf af en alleen op de Heere ziet, iemand niet bedriegt, leg ik aan deze opmerking ten grondslag de voorgelezen Apostolische woorden, want daarin liggen de volgende waarheden opgesloten:

1. Alle vertrouwen, dat de mens op het "doe dat" stelt, bedriegt hem; want hij is vlees, en de Wet is Geest.
2. Alle vertrouwen, dat de mens op Christus vestigt, bedriegt hem niet; want Christus is datgene wat de Wet is, wil en bedoelt.
3. Elke beweging van de mens, die zijn vertrouwen niet op Christus stelt, is een gedwongen beweging en daarom mislukt; daarentegen deelt Christus Zijn Geest aan diegene mede, die hun vertrouwen op Hem stellen, zodat zij zich vrij kunnen bewegen, en niet te schande worden, hoe zij zich ook bewegen.

I.

Alle vertrouwen, dat de mens op het "doe dat" stelt, bedriegt hem. Dit is duidelijk uit de woorden: *"De Heere is de Geest."* Immers daaruit zien wij, dat de Wet op tweeërlei wijze op te vatten is, te weten als een wet en *een verbond der letter*, en als een Wet en *een verbond des Geestes*. Als een wet der letter geeft zij slechts de kennis der zonde en brengt de dood; als een Wet des Geestes geeft zij vrijheid van zonde en dood, geeft een goed geweten, en bijgevolg een goed vertrouwen op God en Zijn genade, ook een gewisse hoop des eeuwige levens, en een bewustzijn, dat de werken, die men doet, in God gedaan zijn. Dewijl nu echter de letter de dood brengt, en alleen de Geest levend maakt, zo is het openbaar, dat de mens met de letter, met het "doe dat" zich de dood werkt, en bijgevolg zichzelf bedriegt, wanneer hij zich op het "doe dat" verlaat; want hij hoopt het leven met zijn "doe dat" te vinden, en hij vindt de dood.

Wie van ons zet nu echter zijn vertrouwen niet op datgene wat hij doet, gedaan heeft of doen zal?

Ik meen, dat de zelfbeproeving in dit stuk zo moeilijk niet is. Wat doet de mens, als hij overtuigd wordt, dat hij dit en dat niet heeft? Buigt hij zich, verootmoedigt hij zich onder zo'n bestraffing, en zoekt hij genade te hebben in de ogen Gods, zonder enige verdienste? Grijpt hij zulke genade aan, of wil hij de bestraffing daarmee ontwijken, dat hij voor en na overlegt, hoe hij het "doe dat" zal aangrijpen, en legt hij er zich voorts op toe, om zulks tot stand te brengen, opdat op hem toch maar niets aan te merken zij, en hij er ten laatste de eer van hebbe: "Wat de Heere gezegd heeft, dat ik doen moest, dat heb ik gedaan"?

De mens weet zeer goed, dat, om zalig te worden, de goede werken er moeten zijn, niet omdat zij de zaligheid verdienen, maar omdat zij mede tot het leven behoren; nu zoekt hij ze echter bij zichzelf, om zich van het eeuwige leven te verzekeren; daarmee

toont de mens, dat hij op het "doe dat" zich verlaat. Wanneer hij iets in eigen hand vindt, dan is hij gerust en tevreden; vindt hij daarentegen niets, dan dwaalt hij rond, als een schaap zonder herder. Zo is men druk bezig, om zijn vertrouwen op het "doe dat" te stellen.

Dat de mens zijn vertrouwen op het "doe dat" bouwt, openbaart hij bijzonder daarin, dat hij zijn vijandschap toont tegen dengene, die hem daarvan overtuigd heeft, dat hij zich op het "doe dat" verlaat, of daarin, dat hem ogenblikkelijk alle grond ontzinkt, waarop hij tot hiertoe gebouwd had.

Wie van ulieden deze kentekenen bij zich bevindt, die loochene het voor zichzelf niet langer, dat hij zich op het "doe dat" verlaat; want het komt anders bij de mens moeilijk tot deze bekentenis, dat hij met werken omgaat, dat het met hem is gelijk met de Joden, die hun zaligheid zochten als uit werken der wet.

Want zoomin als een dief, schoon hij ook toestemt, dat hij gestolen heeft, weten wil, dat hij derhalve een dief is, zoomin willen wij, schoon wij ook erkennen, dat wij het leven in eigen hand zoeken, het weten, dat wij daarmee bewijzen, dat wij ons vertrouwen op het "doe dat" stellen.

Want dit, dat wij ons vertrouwen op het "doe dat" stellen, openbaart zich niet zo, dat het steeds als met handen te tasten is, het laat zich veeleer van meet af menigmaal moeilijk onderkennen; immers het arglistige hart des mensen weet zich in elk opzicht achter de leer van "zaligworden uit genade" te verbergen, en zal zich daarom (enkele gevallen uitgezonderd) Er wel voor wachten, om er openlijk voor uit te komen: "wat ik doe, dat doe ik, opdat ik er de hemel mede verdien, en wat ik mij beijver, dat beijver ik mij, om daarin een zeker houvast te hebben voor de eeuwigheid." Met de mond belijdt men wel: "Christus is het alleen"; maar men verraadt met zijnen handel en wandel, met al zijn uitlatingen, dat men zich met het hart niet verlaat op Hem, die God uit doden heeft opgewekt, maar op een vroomheid, waarmee men te schande is geworden, die men echter herwinnen wil; en men gelooft niet, en kan niet geloven, omdat men deze vroomheid eerst weer wil terughebben. Eerst moet men het werk weer goed gemaakt hebben, en dan wil men geloven Dit nu is: zijn vertrouwen op het "doe dat" zetten, het moge nu daarbij grof of fijn toegaan, en daarvan heb ik gezegd, dat het de mens bedriegt. Want God heeft gezegd, dat Hij Zijn eer aan geen ander zal geven, en dat Hij de afgoderij zal bezoeken; nu is dat afgoderij: dat men zijn vertrouwen op het "doe dat" stelt; want dat is niets anders, dan in plaats van de enige waren God, Die Zich in Zijn woord heeft geopenbaard, of naast Denzelven iets anders uitdenken of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet.

Daarom is het oordeel Gods wakker over een mens, die zich met het "doe dat" voor het gericht wil behoeden; en hij zal zich bedriegen, omdat hij nooit tot stand brengt, wat hij met zijn "doe dat" meent tot stand te zullen brengen, ofschoon hij ook voorgeeft, dat hij het in het geloof doet.

Want of de mens al veel van geloof spreekt, zodra hij denkt: ik heb het geloof toch niet voor niets, ik moet mij nu op de werken toeleggen, nu moet ik dit of dat werk aanvangen Gode ter eer, zo is de mens werkzaam, hij is iets geworden, nu moet hij iets doen. Zo is dan het vlees bedrijvig, zoekt het "doe dat" op, waar het dat maar kan, maar bedriegt zich, omdat vlees niet weet, waaraan het de hand slaat.

Het vlees toch slaat de hand aan de Wet Gods, aan een Wet, die zich niet naar de letter wil laten oordelen of uitleggen, en die zo weinig tevreden is met de nakoming van de letter, van het gebod, als dat door vlees, onder welk voorwendsel dan ook, geschieden moet, dat zij veelmeer zo'n doen verafschuwt, het voor een gruwel houdt en hard moet bestraffen, omdat het van de zijde des vleses niets is dan huichelarij, omdat vlees

nimmer de Wet zoekt, maar steeds zichzelf, om zichzelf zalig te maken ten koste van de Wet. De Wet is uit de Heilige Geest; daarom is alles Geest, wat aan de Wet is; daarom kan ook alleen de Heilige Geest daarmee regeren, werken en heersen; kan ook alleen haar uitleggen, zoals zij wil uitgelegd zijn; kan haar ook alleen volbrengen door een mens, zoals zij moet volbracht zijn. De Heilige Geest zal Zich dit ambt niet laten ontnemen, anders ging het nooit goed. Daarom zal alle vlees zich moeten áfarbeiden, zich zelf te schande en teniet maken, zich jammerlijk bedriegen en van al zijn werken niets hebben, hetzij dit vlees vroom of goddeloos, gelovig of ongelovig moge heten. Vlees kan alleen de Wet beledigen, maar nimmer dat daarstellen, wat des Geestes is, en wel daarom niet, omdat vlees "vlees" is en blijft.

II.

Wij hebben daarom een anderen grond nodig, waarop wij ons verlaten kunnen, namelijk Christus, en alle vertrouwen, dat de mens op Christus vestigt, bedriegt hem niet; want Christus is wat de Wet is, wil en bedoelt.

Het is toch opmerkelijk, hoe wij mensen het voortdurend in onszelf zoeken. Velen van u menen omdat zij bekeerd zijn, omdat zij wedergeboren, omdat zij gelovig zijn, omdat zij kinderen Gods geworden zijn, zo hebben zij Christus reeds lang achter de rug, zij zijn reeds lang in de derde periode, in de heiligmaking, en alreeds mannen van betekenis geworden in het Koninkrijk Gods; maar het schip heeft zich op een zandbank vastgezet, en wil niet meer voorwaarts. Het gaat anders toe, dan zij zich hebben voorgesteld; zij zijn niet meer op hun gemak, zij zoeken naar allerlei kentekenen van de genadestaat, naar allerlei wat vrucht des Geestes moet zijn, maar zij worden steeds leger en leger; zij zouden het nu en dan met het "doe dat" willen beproeven, maar het mislukt alles; zij zien zich in alles bedrogen, alles breekt hun af als ijs.

Zulken moesten eens bij zichzelf overwegen, waar toe zij dan eigenlijk bekeerd, wedergeboren en kinderen Gods geworden zijn; toch zeker niet daartoe, om zich te versterke in de verkeerde wegen, die zij met hun verstand hebben ingeslagen; zij moesten eens luisteren naar de ernstige woorden des Heeren: "Mijn volk heeft twee boosheden gedaan, Mij, de Springader des levenden waters hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden." (Jer. 2:13) Want zulke tweevoudige zonde doet des Heeren volk nog, als het meent, dat het Christus reeds achter de rug heeft, en dat het, dewijl het gelooft, nu voortaan daarop heeft te zinnen, hoe het zichzelf het best versieren zal met allerlei goede werken en een geestelijke zin, hoezeer men daarbij ook voorgeeft, dat dit geschiedt niet tot eigen lof, maar tot lofprijzing Gods. Christus is de levende Springader van alle heil, van alle leven en zaligheid, mitsdien ook de levende Bronwel van alle Godzaligheid, van allen geestelijke zin, van alle goede werken, van alle vrucht des Geestes, zodat men uit deze Bron heeft te putten, uit Hem heeft te nemen genade voor genade. Van Hem stroomt Heilige Geest en alle overvloed af. (Joh. 10: 11)

Wie nu bekeerd, wedergeboren, uitverkoren en een kind Gods geworden is, die is het daartoe geworden, opdat hij zich toch volstrekt niet hier en daar bakken uithouwe, gebroken bakken, die geen water geven, maar opdat hij bij de levende Bron blijve, van die Bron niet afga, veelmeer ook anderen deze Bron aanprijze. Wie echter tot de levende Bron komt, die gaat niet vol daarheen, maar met een dorstig hart en met een ledig vat; en wie de levende Bron prijst, die prijst niet het water, dat hij in zich heeft, nog minder zichzelf, omdat hij het water in zich heeft, maar hij prijst de levende Bron,

het water, dat in de Bronwel is. Want alleen zo kan hij van het water voortdurend vervuld, verkwikt en gesterkt worden, opdat hij genezen zij aan alle Zijn leden, en iedere ziekte verdreven zij.

Daarom moet gij u voor alles op Christus verlaten, Hem alleen erkennen voor datgene, waartoe Hij ons van God geworden is, zo zult gij u in geen dele bedrogen vinden; want Hij is alleen de rechte Man, Die het verstaat met de Wet om te gaan en die Wet ook in u te vervullen, zoals zij moet vervuld zijn.

Houdt dit als waarheid vast, dat Hij de enige Mens in genade is, die God ons tot een Christus gegeven heeft, en heeft Hem rijkelijk toegerust met alle gaven; gelijk de Profeet betuigt: "Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad en ongerechtigheid gehaat; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met olie der vreugde boven Uw medegenoten" (Psalm 45: 3). Hoe ledig ook in onszelf, in Hem zijn wij met alle volheid vervuld, zodat alles, wat tot het leven en de Godzaligheid nodig is, wel op Zijn tijd bij de hand zal zijn. Wij hebben daarnaar niet te vragen, wat wij aan ons of in ons vinden, maar daarnaar wat Hij is, en wat wij in Hem voor God zijn en hebben. Dat is Gode aangenaam, Die alleen dan van ons wil weten, wanneer wij Zijn Christus erkennen als onze gerechtigheid en wijsheid. Dan zal God ons ook rijkelijk toerusten, naar onze behoeften, uit de overvloeiende volheid van Christus, wanneer wij alleen in Hem de zalving erkennen en Hem de kroon laten; dat wij Hem in waarheid als onze Koning huldigen en Hem alle eer toebrengen, dat Hij het alleen is, Die ons in onze armoede alles rijkelijk laat toevloeien uit zijn schatten. Zo'n erkenning van Christus, en zo'n verlaten op Hem zal niemand ooit bedriegen.

Daarom schrijft de Apostel: "De Heere is de Geest." Onze Heere namelijk, Die ons Zichzelf tot een eigendom heeft gekocht met Zijn bloed; Hij is ons al dat, wat de Wet naar de Heilige Geest is, wil en bedoelt. De in- en uitwendige gerechtigheid, de in- en uitwendige heiligheid, welke de Wet vordert, dat alles is ons de Heere. Goede werken, vrucht des Geestes, al wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, zoals het er naar de geestelijke zin der Wet moet zijn, dat alles is ons de Heere! Hij, de Heere, is de Geest. De Wet wil Geest, omdat zij Godes is, Die Geest is. De Wet kan en mag zich met vlees, met ons, in geen dele inlaten. Hoe zouden wij der Wet "Geest" aanbrengen? De Geest kan uit het vlees niet voortkomen.

Derhalve moeten wij het goed verstaan, dat de Wet de Geest wil, uit welke de Wet is voortgekomen. Die is echter bij ons niet, bij ons is de letter, altoos de letter, of wij het willen weten, of niet. Wij beoordelen, verklaren, doen en drijven ook voortdurend alles naar de letter en blijven in de letter hangen. Christus echter is niet letter Christus is de Geest, zodat wij alleen de Geest hebben, welke de Wet wil, wanneer wij Christus hebben, wanneer het hart tot Hem zich heeft gekeerd.

Wij, die in de letter blijven hangen, kunnen niet anders dan onszelf en anderen verdoemen, omdat wij vleselijk oordelen, en daar is nooit iets, dat overeenkomstig de letter is, zo is er dan verdoeming; de Geest evenwel, uit welke de Wet is, is niet verdoeming, maar liefde en genade voor de verlorenen, en eeuwige bewaring van de verlorene bij recht en gerechtigheid, opdat hij zich in geen ding verderve door af te wijken naar rechts of naar links.

Wij kunnen dit echter noch begrijpen noch vasthouden, dat de Wet uit zodanigen Geest is, Die niet spreekt van zegen en verdoeming, waarbij Hij het dan verder aan de mens zou overlaten, om door nakoming van de letter zich de zegen te verwerven en de verdoeming van zich af te weren, maar Die van zegen en verdoeming spreekt, opdat

de mens van zichzelf bekenne, dat hij vlees is, maar God, de Heere, zijnen enige Heiland prijze, en zo aan de hand des Geestes wandele, en gewaarschuwde zij, om het niet bij zichzelf te zoeken. Wat ons aangaat, wij maken ons uit de letter allerlei geboden, die ons leren, hoe wij geestelijk zijn moeten, en wij geloven de zegen, of vrezende de vervloeking, naarmate wij geestelijk gestemd zijn.

Intussen voelen wij wel, dat zo'n vertrouwen op onze gemoedsstemming een jammerlijk vertrouwen is, en dat wij ons gedurig bedrogen zien. Immers, wij vinden er geen vrede bij.

Daarom dan, dewijl wij het noch verstaan, noch vasthouden kunnen, uit welke Geest de Wet is, en welke Geest zij wil, hebben wij ons vertrouwen alleen op Christus te stellen. Al wat de Wet is, wil en bedoelt, dat is Hij. Als wij met de Wet omgaan, zien wij bloot op de letter en denken aan zonde en verdoeming, maar de Geest der Wet is genade, leven en verlossing. Dat kunnen wij niet begrijpen, daarom zondige wij aanhoudend tegen de Wet. Daar nu een zodanige Geest bij ons niet is, en in ons alleen het gevoel van zonde en verdoeming is, zo hebben wij ons aan Christus, aan de Heere, te houden; dan hebben wij datgene wat de Wet eigenlijk wil en bedoelt, want dat alles is Hij.

III

Ieder mens heeft, zolang hij leeft, zijn innerlijke en uiterlijke bewegingen. Hij denkt, hij overlegt, hij kiest, hij jaagt zijn doel na, hij gaat in en uit om wat te bekomen, om wat te zijn of te worden; daar zijn al zijn handelingen op uit. Soms beraadslaagt hij lang, voordat hij zich beweegt, voordat hij handelt, opdat zijn beweging niet mislukke, maar hij zijn doel bereike. Zo heeft ook ieder mens zijn bewegingen naar God heen, vooral wanneer zijn geweten ontwaakt is, en hij wel voelt, dat het zo met hem niet kan blijven, dat hij integendeel tot God in een andere verhouding moet komen, als die waarin hij zich totnogtoe bevindt, zal eenmaal het einde vrede zijn.

Maar hoe is 't daarbij gewoonlijk in ons hart gesteld? Altijd heerst daarin het "doe dat." Men heeft bestendig in het hart de gedachte: "Ik zal dit, ik zal dat doen, ik moet ook nog dit en dat doen, en dan zal ik bij God toch wel in genade aangenomen worden." Daar grijpt men dan ook allerlei dingen aan, men beweegt zich naar alle zijden; die ons omgeven, moeten met ons medewerken; rusteloos is men een omdat werkzaam, maar ook slechts een wijl; want de inwendige goddeloosheid, de begeerte, de eigenliefde, de hoogmoed en eerezucht, de driften, zijnde lang genoeg verdreven door zulke eigenwillige beweging, verheffen zich met verdubbelde macht en breken in lichtelaaie uit; men heeft rechtvaardig willen zijn, en men voelt zich bestraft, dat men niet rechtvaardig is; daar verstoort men met eigen hand de lange weg der goede werken, die men met zo veel inspanning gelegd heeft, en elke beweging, die men gemaakt heeft, is mislukt. Noch God noch mensen hebben vrucht van de ganse geschiedenis, die men eigenwillig begonnen is; men heeft zichzelf en anderen jammerlijk teleurgesteld.

Waarin ligt de grond van dat bedrog? Daarin, dat wij menen: nadat de mens tot het geloof gekomen is, is het nu verder zaak van de mens, want daartoe heeft hij nu een verlicht verstand en een geheiligde wil, om allerlei voor God te doen, om heilig en zalig te worden, en dat zal en wil hij nu ook doorzetten. Zo begint hij dan ook met bazuin- en trompetgeschal, de ganse wereld moet toestromen, moet het vernemen en meewerken; en het einde van al dergelijke geschiedenissen is de dood.

Wij moesten onszelf eens afvragen, niet wat wij *te doen*, maar wat wij *te laten* hebben, om in de hemel te komen; dan zullen wij spoedig allerlei vinden, om te ervaren wat de mens met zijn vermeend geloof, waarin hij zo veel wil doen, naar de Geest der Wet werkelijk tot stand brengt; dan zullen wij ervaren, dat er in generlei opzicht door onze kracht iets gedaan wordt, en dat wij met de heiligste voornemens geen stap verder komen; dan zullen wij ervaren, dat de mens genoeg met zichzelf te doen heeft, opdat het Koninkrijk der hemelen in zijn hart en in zijn huis opgericht zij, en daar zal hij niet eens tot stand kunnen brengen wat hij wel zou wensen, maar zal het uit Zijn hand moeten geven, en zal de Heere om zijn machtige ontferming voor zich en de Zijnen genoeg te smeken hebben. Is het hart en het huis een tempel, waarin de kandelaar des Geestes en der goede werken brandt, zo zal het licht, dat daarbinnen schijnt, wel daarbuiten gezien worden door de voorbijgangers, zodat zij door zulke gerechtigheid in hun geweten overtuigd en gestraft, of door dezelve vertroost en gesticht worden. Zal dit evenwel het geval zijn, zo dient men zijn vertrouwen geheel alleen op Christus te stellen, anders bereikt men in generlei opzicht iets; want als men zijn vertrouwen niet op "Christus" stelt, en niet geheel en al van het "doe dat" afziet, dan zal iedere beweging een gedwongen beweging zijn.

Er zijn velen onder ons, die dit zeer goed verstaan, en die ook betuigen, dat zij al hun vertrouwen alleen op Christus stellen; maar zij tonen wel, dat dit niet van hart gemeend is, want anders zouden zij het niet bij zichzelf zoeken, zodat zij alleen dan tevreden zijn, wanneer zij iets "geestelijks" en "goddelijks" bij zichzelf ontdekken en najagen kunnen. Vinden zij echter niets bij zichzelf, en wil het werk niet vooruit, dan hebben zij ook niets. Zo maken zij zich druk met het "doe dat" en verlaten zich niet geheel op Christus. Daar is ook alles gedwongen werk. Vrees voor de toorn Gods en voor de verdoeming woont in het hart; daarom doet men zichzelf geweld aan, om binnen de palen te blijven, en men dwingt zichzelf tot elke daad, ten einde daarvan roem en eer te verkrijgen. Zo verbeeldt men zich wat groots, omdat men dit of dat zal beginnen; maar een gedwongen liefde kan het nooit volhouden, want de mens komt uit zichzelf gelopen, is echter niet gedreven door de Heilige Geest; daarom is het ook de mens, die het tot stand moet brengen, waarbij hij zich voorhuichelt het geloof, de hulpe Gods, de kracht des Heiligen Geestes deelachtig te zijn; maar het is van meet af alles reeds verkeerd, want God zegt bij dat alles: "Wie heeft u dat geboden? Of wie heeft zulks van uw hand geëist? God wordt van mensenhanden niet gediend."

Daarentegen deelt Christus Zijn Geest mee aan diegenen, die hun vertrouwen op Hem stellen, zodat zij zich vrij bewegen mogen, en niet te schande worden, hoe zij zich ook bewegen. Daarom schrijft de Apostel: "Waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid." Wie onder u zijn vertrouwen op Christus stelt, die bekommere zich om het "doe dat" niet. Wie zijn vertrouwen op Christus stelt, die is rechtvaardig, en mag zich derhalve geen gerechtigheid met het "doe dat" verwerven; want wilde hij dat doen, dan zou hij zich niet op Christus als Zijn gerechtigheid verlaten, maar zijn gerechtigheid ergens elders zoeken. Wie zijn vertrouwen op Christus stelt als op Dengene, Die voor hem volkomen datgene is, en in Wien hij volkomen datgene is, wat aan de Wet naar Geest beantwoordt die kan zich met de Wet niet verder inlaten, dan voor zover hij het met dankzegging erkent en gelooft, dat al datgene, wat de Wet wil en bedoelt, voor hem "de Heere" is.

Wie zich echter zo op Christus verlaat, die zal het ook wel voortdurend ondervinden, dat de Heere, Die de Geest is, hem Zijn Geest geeft, om de Wet naar Geest te

verstaan, zodat hij, als hij de letter leest, geen verdoeming in zich bevindt, maar enkel vrede. Want hij verstaat de letter niet meer zo, dat hij nog iets zou moeten uitrichten of afwerken, maar hij verstaat de letter zo, dat hij alles heeft, wat de letter wil, omdat hij zijnen Heere heeft. De Heere deelt hem daarom Zijn Geest mede, opdat het bij hem niet meer zij: "Ik heb nog dit of dat te doen, anders is God toornig op mij", maar dat het zo bij hem zij: "Ik heb Mijn Heere, Dengene, in wie God Zijn welbehagen heeft, zo heb ik dan genade, vergeving van zonden, eeuwig leven en zaligheid."

Zo drijft hem dan de letter niet van de Heere af, maar tot de Heere heen, en hij ziet in de Geest van Christus van zichzelf af, en alleen op zijn Heere, in Wie hij uit God zowel gerechtigheid, als heiligmaking en volkomen verlossing is.

Wie zijn vertrouwen zo op Christus stelt, die ondervindt het wel, waartoe Christus "de Christus", dat is "de Gezalfde" is, namelijk dat Christus hem, de armen en tot alles onbekwaam mens, daartoe heeft gezalft, dat hij, schoon hij niets in zich vindt wat aan de letter der Wet beantwoordt, het evenwel steeds bij de hand hebbe, wat naar de wil van God is, opdat de onbekwame tot alles bekwaam zij; gelijk ook de Apostel in dit hoofdstuk schrijft: "Zodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God: niet dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelven; maar onze bekwaamheid is uit God." (Vers 4 en 5)

Dat is de vrijheid, waarvan de Apostel schrijft, dat zij daar is, waar de Geest des Heeren is, namelijk dat wij door Christus vertrouwen tot God hebben. Daar laat men zich door de letter niet binden met allerlei bedenkingen, als: Zal de Heere dit wel goed vinden of dat wel goed vinden"; daar geeft men geen acht op vogelgeschrei: "Waarmee zal ik God verzoenen? Of zal Hij mij niet zuur aanzien, als ik dit of dat niet doe?" Maar daar is een vrolijk en blijmoedig vertrouwen tot God, dat men aan Hem door Christus een genadig God en liefhebbend Vader heeft, Die ons rijkelijk zal doen toekomen, wat wij behoeven, en het ons ook door de Geest van Christus zal leren, hoe wij te wandelen, wat wij te doen en wat wij te laten hebben. Zo is er dan een vrije beweging, altoos naar Christus heen, en niet naar het vlees heen, noch naar de wil des vleses. Men krijgt dan het vredig bewustzijn: Mijn uitgang en mijn ingang, mijn zitten, mijn liggen, mijn denken, mijn handelen is de Heere welbehaaglijk. Ik vraag er niet naar, wat ik ben, denk of doe, ik vraag naar Mijn Heere en zoek Zijn Aangezicht, dat zal mij leiden. Ik kan er ook niet naar vragen, of ik het met mijn verstand goed of kwaad noemen zal. Zijn oogmerk met mij is gerechtigheid en zaligheid, de eer Zijns Naams en mijn eeuwig heil. En daar ik Hem heb, wie zal verdoemen?

Mijn Geliefden! Laat ons vertrouwen op God hebben door Christus, dat wil de Geest des Heeren, Die ook de Geest der Wet is. Wie geheel alleen op Christus bouwt, wordt niet te schande, hoe hij zich ook bewege; want daar hij vertrouwen op God heeft, leidt hem de Heere door Zijn Geest, om niet naar het "doe dat" te vragen, maar ten aanzien van alles op de Heere te zien, Die de zonden wegneemt, en Die zijn belofte vervult: "Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn" (Psalm 32:8) En: "*Uw vrucht is uit Mij gevonden.*" (Hoséa 14:9)

AMEN.

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op Zaterdag 1. Januari 1848, 's voormiddags. Gezongen werd Psalm 23: 1 - 2; Psalm 68: 3; Lied 82:3 (zie Naschrift blz. 301). In het Nederduits vertaald zag deze Nieuwjaarsleerrede in hetzelfde jaar het licht in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 12 van het derde Twaalfstal. In het Hoogduits verschenen zij 1891 in de verzameling "Licht und Recht" 4. Heft, 1. Predigt.

[p. s. Gepreekt aan het begin van een jaar, waarin in geheel Europa Revolutie ontbrandde]

Wie des Heeren Aangezicht heeft gezocht, die vindt alras in het Woord des Heeren, waar hij dat in zijn verlangen naar antwoord en hartversterking opslaat, allerlei zoete troost en een schat van de dierbaarste beloften. Nadat wij thans des Heeren Aangezicht tezamen hebben gezocht, willen wij nu ook Zijn woord tezamen opslaan, en zien, of dit Woord ook nu nog van troost spreekt tot allen, die de Heere in waarheid en gerechtigheid aanhangen. Want wij zijn overgedragen in een nieuw jaar, en wat dit baren zal, weten wij mensen niet. Dat wij een gewichtige tijd tegemoet gaan, heb ik u, ofschoon in verbloemde rede, in menig avonduur voorgehouden. Dat het de tijd en de ure van de macht der duisternis is, dat de ongerechtigheid de overhand heeft genomen, en de liefde van velen verkoeld is, en dat alle banden losgemaakt worden, is openbaar. De heidenen woeden, en al de volken zijn vergaderd tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde. Iedere dag is een nieuwe dag van vooruitgang, van vooruitgang hellewaarts, en de tijd is niet meer verre, dat het geroep algemeen zal zijn: "Bergen, valt op ons, en heuvelen, bedekt ons voor het Aangezicht van Hem, Die op de troon zit, en voor de toorn des Lams." Het Woord echter, dat nog de algehele sloping aller betrekkingen tegenhoudt, zal ten laatste de overwinning weggedragen hebben, en met Hetzelve zullen door alles heen zij de overwinning behalen, die tot het Woord hun toevlucht genomen hebben en in het Woord gebleven zijn.

Dewijl wij nu hier tezamen zijn, om voor het jaar, dat wij ingetreden zijn, tot het Woord onze toevlucht te nemen, zo laat ons horen, wat het Woord tot ons zegt.

Tekst: OPENBARING VAN JOHANNES 21: 5-7.

"En Die op de troon zat zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw. En Hij sprak tot mij: Het is geschied: Ik ben de Alfa en de Omega het Begin en het Einde. Ik zal de dorstigen geven uit de Fontein van het water des levens voor niet. Die overwint zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn."

Mijn Geliefden!

De woorden, die wij uit de Openbaring van Johannes gelezen hebben, zijn woorden van onze Heere God; het zijn niet slechts woorden op het papier, maar levende woorden; zij gelden in de hemel, op de aarde en in de hel. In de hemel: dat wij ons daarop verlaten kunnen, dat God het gedaan heeft, doet en doen zal, en wij om de vervulling er van mogen aanhouden in het gebed; op de aarde: dat wij in dit aardse leven er wezenlijken troost van genieten; in de hel: dat de hel voor zulke woorden moet verstommen.

De Heere heeft ze aan Zijn dienstknecht en geliefde Johannes meegedeeld voor Zijn Gemeente van alle tijden. Zij zijn eeuwig vers en nieuw voor een ieder, die troost behoeft, gelijk het jaar nieuw is, dat wij ingetreden zijn. Dat zij een staf in onze hand mogen zijn, dan zullen wij ook het jaar 1848 wel doorkomen.

Zulke woorden hebben wij nodig, opdat wij voor de wereld bewaard worden, die in het boze ligt; wij hebben ze nodig bij al de strijd, die wij te strijden hebben tot de einde; wij hebben ze bovenal nodig tot troost tegen de zonde, die in ons woont, tot versterking des geloofs tegen de ganse macht der duisternis, die alles verslindt wat zij maar onder haar bereik kan krijgen.

Waarheden zijn in deze woorden uitgesproken, die zich ook bij hen, die geloven, verwezenlijken; een schat van beloften ligt er voor ons in open, waaruit wij maar te nemen hebben zo veel wij willen, opdat wij geen gebrek hebben aan enig goed.

Daar wij het nieuwe jaar met God begonnen hebben, breng ik deze woorden tot u, mijn geliefde Gemeente, zijnde dit Zijn woorden tot Zijn Gemeente, Zijn troost voor u, Zijn toezeggingen aan u. Wilt u ze als zodanig ontvangen, ze bewaren en bewegen in uw hart?

Wij zijn gewoon elkander *een gelukkig nieuwjaar* toe te wensen, zo wens ik u dan ook een gelukkig nieuwjaar, u en mij een jaar van nieuwe rijke genade, een jaar van de volle troost uit de hoogte, van de volle maat des Heiligen Geestes, een jaar, rijk aan ervaring der wonderen der trouwe Gods.

Mijn wens van de Heere aan u, mijn Geliefden, is een zeventvoudige. Ze luidt als volgt:

1. Omdat u als antwoord op ons gebed de woorden hebt vernomen: *"En Die op de troon zat, zeide"*, zo is het de wens mijns harten van de Heere tot u, dat u gedurende dit gehele jaar het ondervinden en geloven moogt: dat daarboven Eén is, Die op de troon zit.

Een machtige troost ligt daarin voor de Gemeente, een machtige troost voor een ieder onzer, die de vrijheid liefheeft, waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt. Wanneer wij in benauwdheid des harten klagen moeten: "Ach, Heere, er heersen wel andere heren over ons!" En wij dan indachtig worden, dat Eén op de troon zit, dan zullen wij bij dat alles getroost zeggen: "maar wij gedenken toch alleen Uws Naams." *Heere Zebaoth, Heere der heirscharen*, is de Naam van Hem, Die daarboven op de troon zit.

Alle machten der hel, des doods en des verderfs maken zich voortdurend op, om Hem van de troon te werpen zichzelf er op te zetten, en in hun dwingelandij en hun euvelmoed de armen en weerlozen schapen van Christus schrik aan te jagen, opdat deze hun Herder en Diens stal zouden verlaten; en dan zouden zij de schapen, na ze te hebben verstrooid, willen ombrengen en zich met hun bloed verzadigen. Maar Hij, Die op de troon zit, zal wel daarop blijven zitten. Op Zijn troon zit Hij ten goede van Zijn hulpbehoevend volk, om alle raadslagen der hel te verstoren en teniet te doen, en alle dingen zo te besturen, dat al wat er gebeurt tot zaligheid moet dienen dergenen, die hun klederen wassen in het bloed des Lams.

Hij, Die op de troon zit, heeft Zijn gerechtigheid geopenbaard in het Evangelie van Christus, uit geloof tot geloof. Dienovereenkomstig zal een ieder, die uit het geloof rechtvaardig is, leven en kan niet omkomen, welke machten der hel zich ook tegen hem stellen. Hij, Die in de hemel woont, beschut en bewaart een ieder, die gelooft, bij deze gerechtigheid. De gerechtigheid, die uit Hem is, is de vastheid Zijns troons, en in deze gerechtigheid zullen alle gelovenden met Hem leven eeuwiglijk. Wat zich tegen deze gerechtigheid verheft, moet teniet worden.

Daarom wens ik u van de Heere toe, dat u dit ganse jaar door en gedurende uw kortstondig leven in gedachtenis houdt, dat Eén op de troon zit. De toegang tot Zijn troon staat nacht en dag open in het bloed van Christus; eeuwig vers en levend is in dit bloed de toegang. En voor Hem, Die op de troon zit, gaat genade en waarheid heen.

Hij, Die op de troon zit, heet Vader, Hij is de God en Vader van onze Heere Jezus Christus. *Daarom wil Hij ook onze God en genadige Vader zijn, ons door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekere en ons van hart willig en bereid maken, om Hem te leven.* (Heidelb. Catech. Antwoord 1)

Blijven wij dat slechts indachtig, wat wij uit het Evangelie van Jezus Christus tot onze troost vernomen hebben, dat deze troon voor ons open staat voor al onze geestelijke en lichamelijke behoeften. Moge ons dan ook velerlei in de weg staan, zodra wij het indachtig worden, dat Één op de troon zit, Wiens Naam is "Heere der heerscharen", "Vader" en "grote Ontfermer", dan zien wij aanstonds zonde, dood, nood, wereld en hel in de afgrond, zeer diep onder onze voeten, en wij loven Zijn heerschappij, dat Zijn heerschappij is van genade en trouw, gelijk wij het ook in ons Gebed uitspreken: *"Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid."*

Blijven wij daaraan gedachtig, dat Één op de troon zit, Die rechtvaardig is en goed, barmhartig en getrouw, groot van lankmoedigheid en graag vergevende, er gebeure wat wil, wij zullen, vanwege onze grote nood, niet nalaten ons tot Hem te begeven, maar zullen tot Zijn troon vlieden, ja al ware het ook, als een Esther, met een *"kom ik om, dan kom ik om"*, en wij zullen ervaren, dat wij in Zijn ogen genade vinden, zodat wij zullen betuigen: De Koning zit op Zijn troon, en Hij heeft de gouden scepter, die in zijn hand is, tot mij uitgestrekt en heeft tot mij gezegd: "Wat is uw bede? Wat uw verzoek? Het zal u alles gegeven worden!" (Vergelijk Esther, hoofdstuk 5) Zo blijve het u een staf in uw hand, gedurende dit gehele jaar: *Hij zit op de troon.*

2. Omdat u als antwoord op ons gebed vernomen hebt: *"Hij zeide: Zie, Ik maak alle dingen nieuw"*, zo is de wens mijns harten van de Heere tot u, dat u het gehele jaar door het ondervinden en geloven moogt, dat Hij ook woord houdt. Wat Hij toenmaals met een verneembare stem tot Johannes zeide, zijn woorden van eeuwige werking voor Zijn Gemeente.

Dit: "Hij zeide" is een gebod des levens, dat aldoor nieuw is en aan heel de oude toestand van ongerechtigheid een einde maakt. Daarom wens ik, dat dit gebod des levens, bij aanvang en voortgang, voortdurend in uw harten zo moge leven, dat alle treurigheid steeds van u weggenomen worde.

Dit: "Hij zeide: Zie Ik maak alle dingen nieuw" wordt waarheid bevonden bij de Gemeente van alle tijden en ook bij een ieder bijzonder, die zich met de oude dingen moet rondslepen en reikhalzend naar verlossing er van uitziet. Hij, Die op de troon zit, is almachtig; als Hij spreekt, zo is het er, en als Hij gebiedt, zo staat het er.

Dat door de Heilige Geest het woord: "Hij zeide" in u leve, dan zult u rust hebben bij dit woord, zodat dit alléén geldt in uw harten, en niet geldt wat duivel, wereld, nood en dood daartegen inbrengen willen. Zijn woord is machtiger dan alle tegenstand. Wat ook de duistere machten, wat ook het ongeloof en het versaagde hart daartegen mogen inbrengen, wij kunnen ons op dit "Hij zeide" verlaten, want dit geldt meer; voor dit "Hij zeide" moeten alle beschuldigingen der consciëntie, moet elke aanklacht, waarmee de satan wil aanklagen, moet ook iedere bedenking, die uit het gevoel van onze ellende voortspruit, zwijgen.

Zijn woord: "Zie Ik maak alle dingen nieuw", opent ons de ogen, zodat wij afzien van de geheel bedorven en verloren dingen, waarin wij ons bevinden, en alleen zien op Gods hand, op het wonderwerk van Zijn vingeren. En is het waarlijk zo, dat wij op Zijn woord acht geven, dan zien wij terstond, hoe Hij in waarheid alle dingen voor

onze voeten nieuw maakt. Zoals het oude jaar met al wat daarin gebeurd is, voorbij is, en Hij ons een nieuw jaar gegeven heeft, zo heeft Hij ons ook een nieuwe hemel en een nieuwe aarde gegeven, en maakt voor onze voeten deze hemel en deze aarde telkens nieuw.

Aldoor hebben wij allerlei oude dingen, die wij voor de dag halen, oude bedenkingen, het oude ongelooft, de oude zorgen en bekommernissen, het oude, verharde hart, oude dwaasheid, oude misslagen, oude zonden en overtredingen, ja, wij gevoelen ons menigmaal zo in het oude bestaan van Adam weder ingedompeld dat wij volstrekt niet zien kunnen, dat Hij wat nieuws voor ons heeft geschapen, en dat Hij ook ons heeft vernieuwd tot het evenbeeld van Christus. Duizendmaal moge het gebeuren, dat wij, door allerlei nood verblind, het ongelooft het oor lenen, dat ons zegt: dit, dat de Heere alles nieuw gemaakt heeft en alles nieuw maakt, geldt niet voor u.

Dan moogt u echter steeds de toevlucht hebben tot dit woord en er u op verlaten, zodat het voortdurend in uw harten weerklinkt: "Zie, Ik maak alle dingen nieuw." Wie nu gevoelt, dat hij het oude paradijs heeft verloren, die krijg een nieuw; wie gevoelt, dat hij met zijn oude ongerechtigheid ten verderve vaart, die bekomme een nieuwe gerechtigheid; wie de oude mens weer over het hoofd gegroeid is, die zie zich tot een nieuwe mens geschapen; wie de oude zonden neerdrukken ... En, hij kan het in de ouden toestand niet uithouden, die verkrijg een nieuw geloof.

De schepping der genade Gods gaat voorwaarts en voert met zich mede nieuw licht, nieuwe kennis, nieuwe kracht, nieuwe moed, nieuw geloof, nieuwe genade, vernieuwden vrede, nieuwe vergeving van zonden. Onophoudelijk neemt God het oude van ons af, al wat wij bedorven hebben, en Hij maakt alles nieuw, zodat zelfs de uiterlijke voorwerpen, die wij jaren lang gezien hebben, ons als nieuw voorkomen door de vernieuwing, waarmee de Heere vernieuwt.

Wie zijn gehele goede weg bedorven en verloren heeft, die ondervindt de macht van deze woorden: "Zie, Ik maak alle dingen nieuw", ook hij, die weer in allerlei oude nood geraakt. Ook hij verneme ze, die, in de oude toestand des verderfs zich gevoelende, met alle worstelingen tot God smeekt, dat ook hij Gods nieuwe schepping met zijn ogen moge zien en daarin moge opgenomen worden. Zo zij, dit gehele jaar door, dit woord u een staf in de hand: "Zie, Ik maak alle dingen nieuw."

3. Omdat u als antwoord op ons gebed hebt vernomen: *"Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw"*, zo wens ik van de Heere u van hart toe, dat deze woorden, het ganse jaar door, door Heiligen Geest bij u mogen levend gehouden worden.

De Almachtige geve het u, deze woorden met het vlammend schrift des geloofs te schrijven: "Deze woorden zijn waarachtig en getrouw." Want deze waarheid, dat de Heere voortdurend alle dingen nieuw maakt, staat aan de ganse macht der aanvechting bloot. Dat het waarachtig zou zijn: "hier is een Paradijs, en ik heb de macht ontvangen van de Boom des levens te eten, en zal eeuwig leven", terwijl men niets dan een woestijn voor ogen heeft; dat het een getrouw, waarachtig en onbedrieglijk woord zou zijn: "ofschoon gans verloren, nochtans nieuw geboren"; dat het waar zou zijn: "de genade wil zich openbaren en heeft zich geopenbaard in de diepste diepte mijner verlorenheid", daarover geraakt men dikwijls in de verschrikkelijkste aanvechting. Dat het onbedrieglijk en getrouw zou zijn: "al mijn oude zonden zijn weg, en ik heb eeuwige, nieuwe genade gevonden"; dat zulke woorden waarachtig en getrouw zijn: "ofschoon de nood nog zo hoog moge stijgen, ofschoon alle waterstromen op mij aankomen, nochtans zal de nood mij niet verslinden, nochtans zullen de waterstromen

niet tot mij genaken; wereld, duivel, dood en nood mogen alles voor mij afbreken, nochtans zal God voor mij wat nieuws bouwen, een eeuwige woning der verlossing en der gerechtigheid, want ik vrees Hem en heb lief Zijn Naam": ach, dat wordt een mens menigmaal zo zwaar bestreden! Evenwel wat naar Gods bevel geschreven staat, dat blijft geschreven en zal geschreven blijven, der wereld tot een oordeel, de aangevochtenen tot troost.

"Deze woorden zijn waarachtig en getrouw!" Een arm zondaar, die tot zijn God en Schepper roept, het moge nog zolang duren, zodat het schijnt, dat God hem met geen antwoord wil verwaardigen, zal nochtans ervaren: God maakt ten laatste alles voor hem nieuw, door de schepping van Zijn genade, zodat al het oude van hem zal weggenomen zijn. Hij, die vernieuwd werd, maar weer in het oude doen is geraakt, die bij de ouden getrouwe God aanhoudt, zal het ondervinden, dat God hem wat nieuws zal scheppen, dat alle oude banden en strikken voor hem zullen verscheurd zijn als vlas. De ganse wereld en de ganse hel mogen er saam op uit zijn, om hem in zo'n nood te brengen, dat er geen raad en geen redding meer mogelijk is, nochtans zal hij het ondervinden, dat God wat nieuws zal maken, zodat hij jubelen zal in zijn God, Die wonderen doet, Die de hemel en de aarde geschapen heeft, Die duivel, zonde, dood en nood, droefenis, angst en lijden in het graf en in de hel werpt, en degenen, die Hem verwachten, doet opvaren met vleugelen als de arenden.

"Deze woorden zijn waarachtig en getrouw!" Jezus de Christus is een in het vlees gekomen. Hij is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben. De genade verheerlijkt zich in de afgrond der verlorenheid, verheerlijkt zich daar, waar niets is dan zonde. Wie zich aan de genade van Jezus Christus houdt, hij zij in de grond nog zo arm en machteloos, hij juist zal alles vermogen en rijker zijn dan een aards koning. Wie gelooft, die behoeft niets meer te hebben dan het geloof; in het geloof heeft hij God, bezit hij de hemel, heeft hij gerechtigheid, heiligheid, eeuwig leven in grote vrede.

Daarom zij u de algenoegzaamheid der genade, gedurende het ganse jaar, als een schrijffpen in uw hand, om daarmee vrijmoedig, al ware het ook dat de duivel zich aan uw arm hing, met de hand des geloofs neer te schrijven: *"Ik ben des Heeren"*, en: "Deze woorden zijn waarachtig en getrouw."

4. Omdat u als antwoord op uw gebed hebt vernomen: *"Het is geschied: Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde"*, - zo wens ik u van de Heere uit de volheid mijns harten toe, dat u het geloven en ondervinden moogt, wat de Heere in Zijn woord zegt: Het is geschied; alle dingen zijn nieuw gemaakt. Geschied is het in de Raad Gods. Gereed staat voor ons de ganse zaligheid op aarde en in de hemel. Hij, Die aan het kruishout uitriep: "Het is volbracht!" en daarna Zich in de dood overgaf en Zich in de hel neerwierp, toen Hij de geest gaf, Jezus Christus, onze Heere, Hij heeft voor allen, die op verlossing hopen, de dood gedood en het rijk en gebied der hel voor eeuwig in puin gelegd.

- Daarom blijft dit woord "Het is geschied" voor de Gemeente en voor een ieder in het bijzonder, wie het om van zijner ziele zaligheid te doen is, een woord van Gods macht, van de macht des levens. Al mogen zonde, nood, lijden en dood, angst en verdrukking ons als bedolven hebben, al mogen de vijanden van onze ziel, die niet willen, dat wij van genade leven, schijnbaar het ons hebben afgewonnen, dit woord "Het is geschied" behoudt zijn kracht en geldigheid. De

wereld is met al haar woeden en razen overhoop geworpen, en haar macht is verdwenen. De zonde moge haar macht aan een wet ontlennen, geen verdoemenis is er voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die alleen geloven. (Rom. 8:1) De bewegingen des vlees mogen zich doen gevoelen, het geloof heeft ze gedood en doodt ze.

- "Het is geschied." Gods Raad tot onze zaligheid is van alle zijden wel gegrondvest. Niemand en niets kan tegen die iets inbrengen, die alleen gelooft: "Het is geschied." In het vlees van Christus is de zonde veroordeeld; aan dat vlees heeft zich de wet teniet gewerkt en heeft zij haar vloek moeten horen vervloeken, aan het vlees van Christus zijn de bewegingen des vlees teniet gemaakt, is de dood gedood, heeft de hel haar proces verloren, en Hij heeft over de wereld de zege weggedragen; zo zal dan de wereld vergeefs er op uit zijn, de loop van Zijn woord te stuiten. Al moeten de Zijnen ook de ondersten weg gaan, al gaat het met hen als door het graf heen, hun geloof is de overwinning, waarmee zij de wereld overwinnen.
- "Het is geschied." Gods Raad staat vast: al wie niet mee wil, die is verdoemd, en het zal hem niet gelukken, welk instrument hij ook voortbrengt tot zijn werk; wie mede is, die is gered, verlost voor eeuwig en altoos. Zo heeft God het gewild.
- "Het is geschied." De Wet is weer opgericht, de zonde is uit het midden weggedaan; de verlorene en arme zondaar staat voor God in gerechtigheid, want de eeuwige gerechtigheid is aangebracht; God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest. God is weer tot God gemaakt, en het verlorene, dat Hij heeft willen verlossen en Zich heeft willen doen overblijven tot prijs van Zijn genade, dat heeft Hij reeds binnen, reeds bij Zich, ofschoon het nog in dit jammerdal als vreemdeling verkeert. En gelijk Hij de Alfa is geweest, Hij, het Begin, naardien Hij het Zich heeft voorgenomen in de eeuwige eeuwigheid: "Dit volk wil Ik Mij formeren, het zal Mijn lof verkondigen; in Mij zal het hebben gerechtigheid en sterkte; uit Mij zal zijn vrucht zijn; in Mij en met Mij zal het een koninklijk doorkomen hebben; met Mij zal het zitten op Mijn troon en eeuwig, eeuwig Mijn zaligheid genieten, hoog verheven boven zonde, wereld, dood en hel", zo is Hij ook de Omega, Hij ook het Einde. Hij, Die het begonnen heeft, Die het werk van onze zaligheid in zijn eeuwige genade ter hand heeft genomen, zet op Zijn werk ook de kroon. Hij laat niet varen het werk van Zijn handen, Hij laat het niet halverwege steken. Daarmee boezemt Hij van Zijn Gemeente moed in, dat Hij er voor Zichzelf een ere in stelt, dit werk, ofschoon het van alle zijden wordt bestreden, en alles er op uit is om het te verderven, ongerept door alles heen te voeren en te redden, opdat het voor eeuwig voor Zijn Aangezicht sta als een vat van Zijn eer, waaraan Hij al Zijn goedertierenheid zo genadiglijk heeft willen ten koste leggen.

Zo zij dan het ganse jaar door dit uw toevlucht, o allen, die anders met David zou willen uitroepen: "Ik zal nog een der dagen omkomen." U allen, die graag zou willen doorbreken, maar alles staat u in de weg; en u allen, die zegt: "Al deze dingen zijn tegen mij", dit zij uw toevlucht: "Het is geschied, Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde."

5. Omdat u het als antwoord op ons gebed hebt vernomen: *"Ik zal de dorstigen geven uit de Fontein van het water des levens om niet"*, - zo is de wens mijns harten voor u allen, mijn Geliefden, dat u het ganse jaar door het ondervinden en geloven moogt, dat de Heere dit ook doet.

Daarom werpt gerust al het geld uit uw zakgeld weg, waarvan u anders zou mogen denken: het is toch goed geld. Voor het natuurlijke leven, voor de behoeften des lichaams moet men altijd geld hebben; ook daarvoor zal Hij raad weten, Die gezegd heeft, dat geen musje door Hem vergeten wordt, en dat Hij voor de verlaten jonge raven zorgt. En nu is immers een door Christus' bloed gekochte een koning, zo zal dan ook zijn hemelse Vader wel koninklijk voor hem zorgen. Maar voor de genade hebt u het ganse jaar door geen penning uit te geven. Daarom werpt ver van u weg alle werk, alle vroomheid, alle deugd, waarop de mens in zijn eigengerechtigheid zich zo graag verlaat.

Het water des levens is de Heilige Geest en zijn vrucht: vrede, blijdschap, gerechtigheid. De Fontein is Christus. Uit Christus, in wie een volheid des Geestes en van Diens vrucht is, wil God u geven Heiligen Geest en Diens vrucht.

Hij zegt, *dat Hij u dat wil geven*. Daaraan ziet u Zijn liefde, Zijn grote bereidwilligheid, Zijn milddadigheid. Geven wil Hij, want zo kennen wij God in het Aangezicht van Christus, dat Hij leeft in geven. Hij zou Zich niet volzalig gevoelen, zo Hij niet kon geven. Hij wil echter alles geven, wat Hij maar geven kan, en Hij wil van onzentwege er niets voor hebben, ook geen enkelen penning. Daarom, dorst in dit jaar, en o, dat er velen mogen zijn, die dorsten naar het water des levens, naar gerechtigheid, naar de Heilige Geest, naar vrede, naar blijdschap in God, naar het leven Gods, dat gij u toch niet laat terughouden, omdat u niets hebt, en ook niet laat afhouden door de bedenking: "Ach, ik heb geen rechte dorst", nee, tot de Fontein gegaan, juist omdat u arm en leeg zijt, juist omdat u niets hebt!

Om niet wil Hij geven, de God aller genade; zo neemt dan om niet en drinkt, dat u dronken en vol wordt van de rijke goederen Zijns Huizes. (Psalm 36: 9) Hier mag men niet zeggen: "Ik heb te grote, te vele, te zware zonden; ik ben dood; ik heb niets om mede te putten; ik kan het Hem met niets vergelden; ach, ik ben het ondankbaarste aller schepselen, ik bederf het dag aan dag opnieuw; mijn berouw deugt niet, mijn bekering deugt niet, mijn tranen niet, het ganse hart niet; wat moet ik brengen?" U hebt niets te brengen. U hebt dorst naar genade, naar vergeving, naar gerechtigheid, naar vrede. Christus heeft een eeuwige volheid; uit deze volheid wil God het u geven. Tot die volheid gegaan, ja gijlieden, mét al de dorstigen; Hij zal het geven, het water des levens uit de Fontein des heils.

Weg met alle voorwaarden, Hij geeft dit water *om niet*. Wie het meest dit water behoeft, die heeft er het eerst recht op; dat recht geeft hem God, een genadig Vader, uit eeuwige liefde, uit hartelijk erbarmen.

Zo ga dan een ieder uwer, het ganse jaar door, juist wanneer hij niets heeft, tot deze Fontein; Hij, Die geven zal, verlangt niets van ons, en Hij verwijt niets.

6. Omdat u het als antwoord op ons gebed hebt vernomen: "*Die overwint, zal alles beërven, en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn*", - zo wens ik u van de Heere voor dit jaar, en ook mezelf: dat wij in generlei opzicht de moed verliezen; want God de Heere weet het wel, welke machten tegen ons zijn. Daarom geeft Hij ons ook zo'n liefelijke belofte. De overwinning wordt niet zo gemakkelijk behaald; wereld, duivel, zonde en dood, bovendien allerlei nood des lichaams en des levens, de duizendmaal duizend zwarte Moren (2 Kron. 14: 9) kunnen het een mens bang genoeg maken, zodat wij wel menigmaal in het hart bezwijken en denken: er komt niets van terecht, ik kom nog om, ik ben reddeloos verloren, God hoort mijn gebed niet meer, Hij is doof voor mijn stem, Hij heeft zijn oren toegestopt, Hij heeft mij verlaten, Hij

bezoekt mij om mijn oude zonden, want zie, welk een heirleger tegen mij is opgetrokken en mij omringt, zij zullen mij levend verslinden!

En daar rukken zij aan met al hun macht; wereld, zonde en nood met al hun geweld, zij hebben ons op de grond geworpen, de voet ons op de nek gezet, en nu roepen zij: "Waar is nu uw God, uw vaste burcht, waarvan gij, zo hoog roemende, gezongen hebt? dat Die u nu helpe, indien Hij lust aan u heeft!" De handen en voeten zijn doorgraven, de tong kleeft aan het gehemelte, en daar ligt de held Gods in het stof des doods, en alle macht, list en woede der hel triomfeert over hem. Hoe? Zou hier nog overwinning mogelijk zijn?

Mijn Geliefden! Wij winnen de slag juist dan, wanneer die verloren is; want Hij, Die gezegd heeft: "Het is geschied", heeft de slag reeds gewonnen. Hoe overwinnen wij echter? Met een schreeuw uit de diepte tot de God van ons leven: "In ons is geen kracht, maar onze ogen zijn op U. Laat mij leven, dat ik U love, en uw Rechterhand mij helpe." Overwinning is daar, waar men de overwinning niet opgeeft, al is ook alles verloren. Overwinning is daar, waar men gelooft, al is het ook te midden van Zijn omgekomen-zijn, nochtans gelooft, alleen gelooft, en God vasthoudt bij Zijn woord.

God wil het geloof, om ons te meer te verrassen met de heerlijkheid van Zijn overwinning. En wat wij menen niet te mogen doen, juist uit hoofde van ons verderf, namelijk: geloven, juist dat is het, wat God wil en wat Hij geeft. Daarom in het geloof volhard, door al het tegenstrijdige heen! Juist dan, wanneer alles verloren schijnt, en wij nochtans geloven, gaat de belofte in vervulling? En ondervinden wij het, dat wij alles verkrijgen, zoals Hij immers ook gezegd heeft: "Die zal alles beërven", dat is met andere woorden, die zal Mijn erfgenaam en een mede-erfgenaam van Christus zijn. God zeg niet: hij verkrijgt de helft van Mijn Koninkrijk, maar: *hij beërft alles*.

Daar zien wij, welk een welgevallen God heeft aan het geloof, dat Hij ons de erfenis aller dingen, alle heerschappij en heerlijkheid, die God heeft, doet verkrijgen, indien wij daarbij volharden, dat wij niet met werken omgaan, maar geloven. Zo kunnen wij ons wel daarover troosten, dat het ons hier soms wat moeilijk valt, vooruit maar met het "Nochtans"; duivel en wereld, nood en dood kunnen ons niets ontnemen, aan het einde verkrijgen wij alles; juist door zulke wegen gaat het, waarin wij hier niets hebben.

Wat maakt het uit, of wij hier een kleine tijd arm zijn, spreek het uit, belijd het: "Ik ben rijk." O aangevochtene, ons wachten eeuwige schatten! God zal Zich over ons niet schamen, al mocht de duivel tot Hem zeggen: "Schaamt Gij u als God Uzelf voor zulke ellendigen niet? Die als God wilden zijn? O - die, wat er ook gebeure, nochtans niet moede wordt te bidden: "Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij God mijns heils!" - God wil u een God zijn, dat u allerlei volheid van macht en heerlijkheid zult hebben; en wilde de duivel in de hemel komen en zeggen: "Deze is mijn", zo zal God zeggen: "Die zult u evenwel hier laten, juist die is Mij een zoon, want hij heeft Mijn wil gedaan en alle gerechtigheid vervuld, hij heeft het geloof bewaard."

Zo zij dan, dit ganse jaar door, deze liefelijke belofte u tot een zon en schild, ter verwerping en bedekking! Het moge gaan hoe het wil, mijn Christus laat ik niet los; ik moet doorbreken! Ik moet van onder iedere grafsteen vandaan! En ... al lig ik ook onder de grafzerk, nochtans ben ik bij Mijn God.

Geeft dit geloof niet prijs: ik verkrijg, ik beërft alles; nog een weinig, een weinig tijds, dan breekt aan ... het eeuwige jaar. God is mijn God, en ik ben Zijn kind.

Dat wil Hij wezen voor de arme zondaar, dat moet voor Hem de arme zondaar zijn; wat ook dood, zonde en wereld, wat duivel en hel daartegen inbrengen, ik schrijf het met mijn hand: *"Gij zijt waarachtig, o mijn God en Heiland, u alleen zijt heilig en genadig."*

7. Mijn Geliefden! U hebt Gods antwoord op ons gebed.

Ik heb nog een laatste wens, en wel dezen: Houdt aan voor mij in het gebed, opdat het Woord zijn loop hebbe, vrij en ongehinderd, dat het doorbreke, gelijk een stroom door elke tegenstand, en opdat ik in de macht mijns Gods u ook in dit jaar moge blijven een medewerker uwer blijdschap, *zijnde een getrouw uitdeler der verborgenheden Gods in de Gemeente, een getrouw arbeider in de Wijngaard des Heeren. Amen*

87. Psalm 130:7-8

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 2 Januari 1848 's voormiddags. Gezongen werd: Psalm 84: 3--5; Psalm 81:12; Psalm 73:12. Zij verschenen in het Nederduits vertaald 1849 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 5. van het 4. Twaalfal. In het 1 Hoogduits is zij opgenomen 1893 in de verzameling "Licht und Recht" 6. Heft, 2. Predigt. - Des avonds behandelde Dr. K. Jesaja 32:16-20; er werd gezongen: Psalm 118:3 en 4 en Psalm 111:6 of: Psalm 119:29; Psalm 124:4 en Psalm 126:3.

Het is een verheven en dierbaar evangeliewoord: *"De hoop beschaamt niet, omdat de liefde van God in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, Die ons is gegeven."* (Rom. 5: 5) Menigeen weet dat niet zo terstond, dat hem deze Heilige Geest gegeven is. Die Geest is menigeen gegeven, die bij zichzelf denkt: "hoe kan dat mogelijk zijn?", want hij beziet de zaak van Zijn zaligheid niet, zoals zij voor God onwrikbaar vaststaat, maar oordeelt naar wat hij in zijn binnenste dienaangaande gewaarwordt. In zijn binnenste vindt hij niets dan louter gebrek, ongerechtigheid en verdraaidheid, en hij kermt voor God, smekende om verlossing, om vergeving, om een genadige blik van de Heere in zijn hart te ontvangen. Dat nu zulk roepen, kermen en smeken in hem juist van de hem gegeven Heilige Geest komt, ja, wie kan dit vermoeden in de droefenis van zijn ziel, waar hem, door zijn zonde, alles stikdonker, alles nacht geworden is, zodat hij in het geheel geen licht meer ziet? Wie kan het geloven, dat juist daar de liefde van God door de Heilige Geest in het hart uitgestort is, waar men bij zichzelf niets gewaar wordt, dan voortdurende geneigdheid tot de zonde, en waar het hart zelf siddert en beeft vanwege de afschuwelijke gedachten, die het hart overweldigen, geheel innemen en meeslepen. Ach, zou daar, waar men zich wel onder de grond zou willen verbergen, en waar de gedachte aan God en zijn heiligheid de mens bijna ondragelijk is, zou daar de liefde van God uitgestort zijn in zo'n hart?

Zeker, het heeft allen schijn, als ware dit zo niet; maar, als men dan zo in de diepte ligt, vanwaar is dan de macht in het hart, die hetzelfde in waarachtig verlangen naar gerechtigheid en naar verlossing van zonden optrekt tot God heen? Vanwaar is de strijd, de hete strijd, dat men, hoe ook overweldigd door alle machten der duisternis, het nochtans daaronder niet uithouden kan? Vanwaar dat worstelen met God om genade? dat roepen, dat schreeuwen om uitkomst uit zo'n nood der ziel? Wat heeft dan het hart zo vervuld, dat het menigmaal als het ware wil barsten omdat de zonde aan alle zijden drukt en benauwt? Vanwaar komt het, dat men, hoe ook vol vrees, vol onrust, gejaagd en geplaagd, het toch steeds opnieuw weer bij God en Zijn ontferming zoekt? Komt dat niet voort van Gods liefde? Ware die niet in het hart uitgestort, dan zou er geen strijd zijn, geen aanhouden om de genadeslag, geen aanhouden, om bij de Heere in vrede en in gerechtigheid opgenomen te zijn, geen verlangen, om, als het laatste uurtje slaat, in vrede heen te gaan.

Dewijl het echter van Gods liefde voortkomt, dat een mens om genade, om vergeving, om bevrijding van Zijn banden, om licht en troost, om leven en zaligheid aanhoudt, zo komt het ook daarvan, dat er hoop in het hart is, hoe hooploos het er ook moge uitzien; want ware er geen hoop aanwezig, dan zou men, zelfs niet met zuchten en steunen, tot God zijn toevlucht nemen. Deze hoop beschaamt niet, beschaamt daarom niet, omdat de zaak van een arm zondaar in Christus voor God volkomen in orde gebracht is; en tot deze hoop wil ik u, wie het om gerechtigheid voor God te doen is, in deze ure opwekken.

Tekst: PSALM 130:7, 8.

Israël hope op den Heere; want bij den Heere is goedertierenheid en bij Hem is veel verlossing, en Hij zal Israel verlossen van al zijn ongerechtigheden."

Deze Psalm heeft de Heere van Zijn Gemeente ten gebruike gegeven, en in het geven daarvan heeft Hij ons bewezen, welk een genadig God en goedertieren Vader Hij is. Immers wij horen in deze Psalm een mens klagen, die in de diepte ligt, en wel in de diepte van Zijn zonde, als lag hij tussen hoge rotsen, als had hij zich te dicht gewaagd bij de afgrond en ware daarin gestort, en als kon hij volstrekt niet weer naar boven komen, omdat door de val al zijn beenderen verbrijzeld waren. Daar ligt hij nu geheel verlaten; het is hem in die diepte verschrikkelijk eenzaam, zijn toestand is gans ondraaglijk; hij moet er uit, tot God heen, maar, wie zal hem helpen? Geen schepsel is in staat hem uit zo'n afgrond op te trekken. Dat vermag alleen de Heere.

Dit is nu met duidelijke woorden als uit de mond van God gezegd: Velen zullen geboren worden en het gevoelen, in welke diepte zij zich door hun zonde gestort hebben; zij zullen gewaar worden, welk een vreselijke scheiding er tussen Mij en tussen hen door hun zonde en diepe verdorvenheid ontstaan is; verschrikking zal hen geheel hebben overweldigd, al de angst, die daar heerst, waar een mens zijn geheel gescheiden-zijn van Mij, zijn leven, gewaar wordt. In zo'n diepte moeten zij dan echter een psalm, een gebed hebben, opdat zij de verlossing bij Mij nochtans niet voor een verloren zaak houden. Ik wil hun dit gebed voorleggen; zo zullen zij dan uit hun ververschrikkelijke diepte tot Mij beginnen te roepen: Och Heere, ik kom om, hier is noch raad, noch hulp, maar ik neem mijn toevlucht tot Uw ontferming.

Wij horen dan in deze Psalm een man, die het voor de Heere niet verzwijgt, dat hij in de diepte ligt; die zich echter in zo'n diepte tot de Heere wendt, en wel met schreeuwen en roepen uit de angst en de benauwdheid van zijn ziel. Hij denkt niet: "ik ben een te groot zondaar daarom zal de Heere mij niet horen" maar juist omdat hij een groot zondaar is, die zich moedwillig in het verderf gestort heeft, dringt hem de grote nood, dat hij zich tot de Heere wendt.

Het schijnt, als had die man zich bijna hees geschreeuwd, en als hoorde de Heere Zijn stem in het geheel niet, als ware Hij doof voor zijn klagen en roepen, als had Hij zijn gebed verworpen. Nochtans houdt hij niet op, maar zegt: "Heere, hoor naar Mijn stem; laat uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen." (Vers 1) Hij zoekt ontferming, en houdt om ontferming aan.

Zijn zonden schijnen echter ook sterk ten hemel te roepen en zijn smeken te overschreeuwen; dat voelt hij diep in het hart. Hij vindt bij zichzelf niets, waarop hij zijn gebed zou mogen gronden; hij gevoelt, dat zijn zonden recht hebben, hem te beschuldigen, en dat God recht heeft, hem te verdoemen. Daar wordt hij echter indachtig, dat God de mensen niet vergeefs geschapen heeft; hij krijgt te midden van Zijn schreeuwen te zien, dat het bij alle vlees een verloren zaak is; dat, als God de ongerechtigheden wilde gadeslaan en toerekenen, niemand voor Zijn Aangezicht zou kunnen bestaan, en dat God evenwel Zijn genade bij zulk vlees verheerlijkt. Hij houdt het de Heere voor: dat Hij der zonde geen gelijk geeft, als zij met haar beschuldiging aankomt; dat wij allen des doods zijn, als God zonde wil toerekenen; dat God echter gerechtigheid toerekenen zal dengenen, die bij Hem aanhouden. Daarom bidt hij de Heere, dat Hij de aanklachten der zonde moge verwerpen; dat Hij het

geroep, dat zij doet ten hemel, niet moge horen; maar dat de Heere naar hem moge horen in zijn droefheid en ellende, en wel daarom, omdat Hij Zijn gerechtigheid daarin geopenbaard heeft, dat Hij Zijn gerechtigheid aan die mens toerekent, die geen gerechtigheid heeft, en dat Hij dus die de ongerechtigheid niet toerekent.

Zo houdt hij dan, in zijn diepte neerliggende, de Heere vast bij Zijn gerechtigheid, die Hij in het Evangelie van Christus geopenbaard heeft; daarom zegt hij: "Laat uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen, want bij U is vergeving, opdat u gevreesd wordt." (Vers 1 en 4)

Wij horen hier dus een man uit de diepte tot de Heere roepen, een man, wie het om Gods gerechtigheid te doen is, dat hij in zijn ongerechtigheid daarmee bekleed zij; een man, die om vergeving aanhoudt, opdat hij volkomen genezen zij.

Immers dit spreekt hij uit met de woorden: "opdat Gij gevreesd wordt." Daarmee wil hij zeggen: Gij kunt niet ongerechtigheid toerekenen, maar de gerechtigheid, die voor U geldt; want als U gerechtigheid toerekent, dan wordt U meer verheerlijkt. Uw toorn en Uw gramschap, waarmee U mij billijk kunt verwerpen en mij voor altijd in mijn diepte moest laten liggen, kan zo geweldig niet zijn, als Uw hart geweldig is in liefde, om te vergeven; bij U is niet toorn en gramschap, bij U en voor U is het bloed van het eeuwig verbond; daarom vergeef mij al mijn schuld en voer mij uit deze kuil. Als u zonde vergeeft, zo komt alles overeenkomstig uw Wet terecht; slechts daar, waar U vergeeft, is heiligheid, is een wandelen in Uw geboden; zo zult U er dan Zelf alle eer en vrucht van hebben, als u mij verlost uit deze diepte en mij al mijn misdaden vergeeft. Immers dan zult U het Zelf teweeggebracht hebben, dat ik wandel in het land der levenden in ware gerechtigheid en heiligheid, welke U welbehaaglijk is.

Hier heeft hij dan Gode lof gezongen, dat Hij hem gerechtigheid heeft laten wedervaren, heeft het aan Hem geprezen, dat Hij in de vergeving der zonden, Zijn ganse Wet verheerlijkt en wederopgericht heeft, opdat zij gedaan zij van ganser harte, naar de Geest, en niet meer naar vlees. En terwijl hij zo God recht gegeven heeft, is hij getroost geworden in zijn diepte en ook genezen, zodat hem de diepte geen diepte meer is, veelmeer hem juist in de diepte allerlei ruimte is gemaakt. Bekleed met de gerechtigheid, die voor God geldt, genezen door de troost Zijns Woords, bedekt met de genade, is hem zulke genade genoeg, en zijn ziel is wedergekeerd tot haar rust, zodat hij verzegeld met de Geest der genade, zijn hoop van eeuwig leven uitspreekt, evenals de Apostel Paulus dit uitgesproken heeft, zeggende: "Wij zuchten in onszelf, verwachende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams." (Rom. 8: 23) Daarom laat hij zich zo horen: "Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn woord. Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen." (Vers 5 en 6)

Daar hem zijn zonden vergeven zijn, en hij daarin des Heeren wonderbare goedertierenheid gesmaakt heeft, dat Hij hem, in deze vergeving, met Zijn heiligheid rondom bekleed heeft, zo zou hij nu ook wel uit dit Mesech willen uitgenomen zijn, om de Heere van aangezicht tot aangezicht voor eeuwig te genieten en Hem te zien, gelijk Hij is.

Wie echter door God getroost is, die kan niet nalaten barmhartig te zijn, gelijk hem barmhartigheid geschied is; en daar hij in de diepte van zijn verlorenheid allerlei volheid van genade, van heil, van gerechtigheid en van leven in de Heere gezien heeft, zo bemoedigt hij ook allen, die zich voor en na in dezelfde ellende bevinden, waarin hij zich bevonden heeft, om, gelijk hij, de Heere te stellen tot hun rotssteen, tot hun

toevlucht en enige hoop. Daarom schrijft hij, en het is een woord voor alle tijden en voor allen, die in de diepte tot de Heere roepen: "Israël hope op den Heere; want bij den Heere is de genade, en bij Hem is velerlei verlossing; en Hij zal Israël verlossen uit alle zijn zonden."

1. Israël dan moet op de Heere hopen. Het heeft daartoe tweeërlei reden, want:
 - a. bij de Heere is de genade, en
 - b. bij Hem is veel verlossing.
2. Het zal niet te vergeefs op de Heere hopen, want: Hij zal Israël verlossen uit al zijn zonden.

I.

Israël hope op den Heere. Dat was het woord van deze arme en ellendige, die in zijn diepte is getroost geworden. Dat is het woord Gods, het woord des Geestes aan de Gemeente tot op de huidige dag.

Wat is hier "Israël"? In de geschiedenis van Jozef wordt Jakob "Israël" genoemd, zo dikwijls hij een weg gaat, waarvan wij moeten denken: op deze weg komt niets van hem terecht, hij zal hier gewis omkomen; op deze weg wordt voor hem niets uit de heerlijken naam, die hij van de Engel des Heeren ontvangen heeft. Onder "Israël" verstaat dus de Profeet hier al het volk, dat het zaad uit God bij zich heeft, al het in de Geest nieuwe volk, dat uit de Heere geboren is, dat dientengevolge het leven uit God in zich heeft. Omdat de Profeet tot dit Israël behoort, weet hij door zelfkennis en uit eigen ervaring, dat het dit Israël gaat, zoals het h e m gegaan is. Hij noemt dat volk naar de naam, waarmee God de Heere het heeft genoemd, en houdt hun deze heerlijke, vorstelijke naam voor, om hun moed in te boezemen, omdat hij op het einde van dit volk ziet, namelijk, dat het, wat ook aan hetzelve in de weg gelegd moge worden, er doorheen komen en eindelijk in de ruste ingaan zal.

Hij beschouwt echter dit volk, zoals het, evenals hij, voor en na van de een diepte in de andere geraakt, ja, zoals het ook in de diepte neerligt Hij noemt het met de naam, waarmee hij de werkzaamheid van dit volk kenschetst, te weten dat het met God worstelt, want dat betekent "Israël." Wie echter met God worstelt, is in nood en gevaar van omkomen; en waar geworsteld wordt, daar gaat het hard toe; en wie met God worstelt, die wil van God gezegend zijn; wie van God gezegend wil zijn, die zoekt bij God genade, barmhartigheid, vergeving van zonden, vrede, eeuwig leven, die zoekt zijn zaligheid. Wie dit echter bij God zoekt, die ziet niets dan toorn, verdoeming en ondergang, die heeft niets dan zonde, onrust en vertwijfeling in zich. Nochtans worstelt hij met God, opdat hij verlost zij; het gaat hem om verlossing en om gerechtigheid voor God; het gaat hem daarom, dat hij bij God in genade opgenomen zij. Alle degenen, die tot dit volk, dit Israël behoren, laten hetzelfde gebed horen: "*Uit de diepte roep ik tot U, o Heere; tot U roep ik uit de diepe kuil.*"

Hieraan kunt u nu weten, of u tot dit Israël behoort, namelijk, als u uw diepe verdorvenheid, uw grondeloze verlorenheid gevoelt, en u de heiligheid en onschendbaarheid van Gods Wet erkent; als u van uw zonde zoudt willen verlost zijn, en tot de Heere roept voor en na: "Ach Heere, verlos Mijn ziel, en red mij uit mijn nood."

Tot dit Israël wordt gezegd, *dat het hopen moet.* Wanneer de Profeet dat schrijft, dan is hij in zijn ziel overtuigd, dat het, naar het zichtbare, met alle hoop voor dit Israël uit is. Want als iemand hoopt, dan behoef ik niet tot hem te zeggen, dat hij moet hopen. Als ik echter tot hem zeg, dat hij moet hopen, dan is hij reeds zo ver, dat hij de hoop heeft opgegeven, of dat hij groot gevaar loopt, om alle hoop op te geven. De Profeet

moet het wel zelf in zijn diepte gevoeld hebben, hoe zwaar het valt te hopen, als alle hoop afgesneden is. Als men lang gewacht, ook veel geroepen heeft, en er komt geen licht, geen troost, geen uitkomst; als de duisternis steeds duisterder, de nacht nog meer nacht wordt; als het onheil toeneemt, ja het verderf dreigt; als elke macht verlamd wordt; als de hartstochten de mens overweldigen, hoezeer hij er ook tegen kampt; als de schuld meerder wordt, God Zijn Aangezicht verbergt; als het einde van de inwendige en uitwendige nood niet is af te zien; als alles, waarop men nog uitzicht had, wordt afgesneden, en het de schijn heeft, alsof God Zelf de mens, niettegenstaande al zijn roepen, nog dieper in de drek neerstoot; als men ook in het uitwendige allerlei gebrek lijdt; als ziekten en gevaarlijke ziekten uitbreken en de gezondheid verwoest is; als elke dag nieuwe smart en zorg, nieuwe angst en kommer geeft, en men daarenboven smaad en vervolging heeft te lijden, ach, dan schijnt wel alle verlossing onmogelijk! En ach, wat zou men dan ook hopen, wanneer men zichzelf vanwege zijn algehele melaatsheid niet eens meer zien wil, wanneer men een spot der duivelen wordt, en God zo hoog, zo ver van ons af is?

Dit alles heeft de Profeet wel gevoeld; hij heeft het zelf ervaren in zijn diepte; maar hij heeft genade gevonden, ook verlossing. Daarom roept hij, als een medelijdende broeder, het luid in de wereld: "Israël hoop!" opdat aan allen, die in stof en as neerliggen en vol vertwijfeling zijn, moed gegeven zij.

"Israël hoop!" Op wie? "Op de Heere." Dat is met andere woorden gezegd: Het zij zo, dat uw toestand geheel wanhopig is; het zij zo, dat u van angst en moedeloosheid niet meer weet, waar het te zoeken; het zij zo, dat de zonde u geheel overheerst, dat zij u met haar banden nog steeds vaster omstrikt; het zij zo, dat u in uzelf niets vindt dan ongerechtigheid op ongerechtigheid, dan enkel lasterlijke gedachten en neigingen; het zij zo, dat uw nood zo hoog gestegen is, dat u naar het zichtbare reddeloos verloren zijt, dat uw zonden en schulden, uw moedwillige overtredingen ten hemel schreien en uw gebeden of stille verzuchtingen overschreeuwen; het zij zo, dat u van angst en vreeze, van siddering en verschrikking heen en weer geworpen wordt, zodat alle helse machten u dreigen te verstikken: *"Israël, hope op de Heere!"*

Uit mijn diepte riep ik tot mijn God, en o, nog dieper dan ik verloren lag, reikten de armen van Zijn barmhartigheid, ging de macht van Zijn genade. Hoe diep ik ook in het slijk verzonken lag: ik hoopte op de Heere, en Hij neigde Zich tot mij en hoorde mijn geroep; Hij heeft mij uit de ruisende kuil en uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld, Hij heeft mijn gangen vastgemaakt; ja, Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang onze God. Velen zullen het zien en de Heere vrezen en op Hem hopen. (Psalm 40: 1-4)

Wat zoekt gij, o Israël, het toch bij uzelf en in uzelf? Wat ziet u op de nood, op de diepte, op de ruisende kuil, op de zonde, de veelheid der ongerechtigheid, de menigte der schulden, op het wanhopige van uw toestand? Daarin kunt u de grond uwer hoop toch zeker niet vinden. Hoop tegen alle hoop in! De grond van onze hoop is de Heere, is Christus, de Beloofde, de van God Gezalfde tot onze Profeet, Hogepriester en Koning, de Borg van een beter verbond, is Hij, Wiens Naam Jezus" is. De grond van onze zaligheid, van onze hoop, ligt buiten ons.

Israël, hoop op de Heere! Is Hij afhankelijk van duivel, zonde, nood, dood en wereld? Of is Hij afhankelijk van uw wanhopige toestand, dat Hem dit alles in de weg zou kunnen staan, om u te helpen? Nee, niets kan van Zijn genade in de weg staan; Zijn

genade heeft zichzelf baan gebroken, en zij baant zich nog de weg door alle hindernissen heen.

Is Hij in de volheid Zijns heils u niet algenoegzaam, niet genoeg tot troost tegen de zonde en de nood, terwijl Hij toch een volheid voor u heeft tegen al wat er gebeuren kan? Is Hij niet de onveranderlijke, getrouwe Verbondsgod, Israëls Heiland en Verlosser? Hierboven in de hemel zijn Drie, Die getuigen: De Vader, het Woord en de Heilige Geest, en Deze drie zijn Een, om te getuigen: "Ik ben Israëls Heiland en Verlosser; dit volk, dat Ik Mij geschapen heb, zal Mijn zaligheid zien."

Israël, hoop op de Heere! Is daarvoor ook voldoende grond? "Bij de Heere is de genade." Dat denkt Israël in de diepte nu weliswaar niet; dat denkt de met God worstelende ziel niet, maar die denkt aan de nood, aan toorn, aan vloek, aan verdoeming en oordeel; iets anders ziet zij bij de Heere niet. Maar het eeuwige Woord luidt anders, zoals ook de Profeet dit in zijn diepte ervaren heeft. Hier heet het (en dat zal de duivel moeten laten staan; deze zal gescholden en met zijn aanklacht afgewezen zijn): "*Bij de Heere is de genade.*"

De Profeet heeft deze vondst in de diepte gedaan. dat bij de Heere de genade is. Hem was het weliswaar ook zo bang, dat hij reeds alle hoop had opgegeven; immers hij zag, dat het bij hem een volstrekt onmogelijke zaak was, Gode de eer weer te brengen, die wij Hem verschuldigd zijn; Hem de gerechtigheid aan te brengen, die Hem toekomt; de zonde uit het midden weg te doen; de Wet weer op te richten en zichzelf weer in zodanige gerechtigheid en heiligheid voor Zijn Aangezicht te stellen, als waarin hij Gode schuldig was te wandelen. Hij had zichzelf door zijn zonde geheel te gronde gericht; hij had Gods heilige Wet geschonden en zijn God eraan gegeven. Toen was hij echter op de vergeving gekomen, welke bij de Heere is; op de vergeving, zoals die naar Gods Wet zelf besteld en verordend was; op de vergeving, niet door werken, maar in het bloed van een onschuldig en onbevlekt Lam. Ook was het hem duidelijk geworden, hoe alles door God zo verordend was, dat een zondaar alleen dan God vreesde, wanneer hij zo'n vergeving, zo'n kwijtschelding geloofde, waarbij de zonde van de zondaar op het Lam kwam, Dat als zonde verbrand werd in het vuur der gerechtigheid en der liefde Gods, en de zondaar bij de Heere *genade* vond, zodat alle zonden hem kwijtgescholden waren. Toen had hij, zoals hij daar in zijn nood neerlag, het gewaagd, dit de Heere voor te houden, en het van Hem te bekennen: "Bij U is de vergeving; u wilt niet, dat de zondaar verderven zal"; en toen had hij het ook werkelijk bij de Heere zo gevonden. Daarom verkondigt hij het nu aan Israël, wat er bij de Heere is: "Hoop op Hem, bij Hem is de genade", dat is: de bepaalde, de van eeuwigheid welverordeneerde, in Gods Raadsbesluit voorgenomen en in het eeuwige verbondsbloed gevestigde genade.

Daarom, al wie verslagen, verbrijzeld, beangst en benauwd is en het bij zichzelf gevoelt: ik moet de genade hebben, al het andere kan mij niet baten, die hebbe het nu verstaan, wat er bij de Heere is, namelijk: niet vloek, niet toorn, niet verdoeming, maar de genade; dat is waarachtig en getrouw! Daarom werpe hij zich met al zijn nood, al zijn zonde, schuld, verdorvenheid en verlorenheid, ofschoon hij er zwarter uitziet dan de duivel, op de genade, die bij de Heere is, dan zal hij ervaren, dat hij genezen, volkomen geheeld, geheel levend, door en door gezaligd uit deze diepte opkomt, zodat hij het ook met een vrolijk hart en een blijde moed verkondigen zal: "*Bij de Heere is de genade.*"

Bij de Heere is *de overvloed aan genade* groter, dan bij de zondaar de veelheid der zonden is, en meer waarachtige drang en bereidwilligheid, om de volheid van Zijn zaligheid aan een zondaar mede te delen, opdat hij eeuwig leven hebbe, dan er bij de zondaar bereidwilligheid is, om zalig te worden.

Dat geeft het woord "genade", zoals wij het hier in onze tekst vinden, wel te kennen; want het is de goedertierenheid des Heeren, die in één Psalm (136) zesentwintig malen geprezen wordt. De gelovige Oosterlingen zagen de rijpe, van edele sappen volle druiventrossen, wier beziën zich als verdrongen, om in de mond van de dorstige en doodkranke te vallen, tot lafenis in zijn smarten, tot stilling van zijnen dorst. Zij zagen de gezwollen moederborst, zij hoorden de moeders klagen, dat de borst haar stak, dat zij verlangden: het kind mocht wakker worden, om te drinken en dronken te worden van de levensmelk, die uit de borst in liefde tot het kind voortvloeit. En dan zeiden zij bij zichzelf: dat is de goedheid, is *de genade*, die bij de Heere is! Wat de moederborst is voor het kind, dat is de genade voor de zondaar. Daarom: *"Israël, hope op den Heere, want bij de Heere is de genade."*

Dit klinkt voor mij bijna evenzo, alsof hier geschreven stond: Bij de Heere is Christus. Want waarlijk, daar God in mensen een welbehagen heeft, en Hij een wereld zo heeft liefgehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft; waarlijk, daar de Zelfovergave van Christus in onze plaats een liefelijke reuk voor de Vader is; daar Hij een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht en zonde gemaakt is voor ons; daar Hij de wil des Vaders volkomen gedaan heeft; daar Hij zo de Bezitter van alle genade is; daar dit alles naar de eeuwige Geest geschied is voor verlorene zondaren, hoe zou de Heere deze genade bij Zich kunnen behouden?

Voorwaar, zijn Vaderhart is als de gezwollen druif, als de volle moederborst. Aan Zijn Kind Jezus heeft Hij een overvloedig zaad beloofd, een zeer groot volk, waarvan de een, op zich zelve beschouwd, nog dieper in de afgrond ligt, dan de ander; deze moet Hij allen bij Zich hebben in de heerlijkheid, die Hij voor hen verworven heeft door Zijn dood, door Zijn dierbaar bloed; daarom: Israël, hoop op de Heere, strek u naar Hem uit, hang Hem aan en blijf Hem aanhangen, evenals Ruth aan haar schoonmoeder; want bij de Heere is de genade. En wie zich met al zijn zonden en zijn geheel wanhopige toestand op deze goedertierenheid werpt; wie het waagt, al mocht hij ook denken, nu gewis te zullen omkomen, hij zal zich, midden in de diepte, begenadigd, getroost, geheiligd, gered en voor eeuwig verkwikt vinden en neerliggen in grote vrede.

Dit is het echter niet alleen, waarom gij, Israël, op de Heere hopen moet; hiervoor is nog een tweede reden, want er staat: *"en bij Hem is veel verlossing."*

Dat is een waarheid, waarop een mens zich kan verlaten, en waarop de Gemeente van alle tijden "amen" gezegd heeft. Een ieder, die op de Heere gehoopt heeft, die tot de Heere zijn toevlucht genomen, met Hem gekampt en geworsteld heeft, heeft dat ervaren en ervaart het; en een ieder, die met Hem worstelen zal om verlossing, om de zegen, om leven, om barmhartigheid over zich, zal het ervaren. Daarom, al is dan ook de nood groot, het lijden veel, al zijn de zorgen menigvuldig, de zonde nog veel meerder, ja, al gaan de ongerechtigheden alle maat te boven, zo moet nochtans aan niemand het hart ontvallen, niemand moet de moed verliezen of het de duivel gewonnen geven, als ware er voor hem, zo'n arme en verloren mens, of voor zo'n zwaar bezochtene geen verlossing bij de Heere. De verlossing, die eens voor altijd is daargesteld, naar welke de Heere Zijn eigen leven tot losprijs gebracht en Zich met

Zijn bloed een Gemeente gekocht heeft, opdat die zijn gelukzalige bruid zou zijn en met Hem deelgenote van Zijn heerlijkheid, heeft een eeuwige kracht.

Duivel, dood, zonde en wereld en al, wat beschuldigen wil, kan en mag niets inbrengen tegen deze daadzaak, dat Christus is een gekomen in het vlees, dat Hij de wil des Vaders gedaan heeft, en dat wij in die wil geheiligd zijn; dat Hij gestorven is voor onze zonde, en wij met Hem der zonde gestorven zijn; dat Hij begraven is, en wij met Hem begraven zijn, zodat wij niet meer leven, maar Christus in ons leeft; dat Hij opgewekt is van de doden; dat God opgevaren is met gejuich en de gevangenis heeft gevangen genomen; dat Hij de reinigmaking van onze zonden heeft teweeggebracht, en als onze Wetgever, Die ons de genade toebedeelt, en als onze Koning, Die ons bij de verworvene verlossing bewaart, gezeten is op de troon; dat Hij leeft en regeert in eeuwigheid, Zijn armen en ellendigen, die uit de diepte tot Hem schreeuwen, ten goede, zodat hun met Hem nu ook alle dingen van een genadige en trouwe Vaderhand geschonken worden.

Deze verlossing is groot. Daarom, *u Israel, hoop op de Heere*, al ziet u hier op aarde ook niets. Deze verlossing is bij Hem, en zij is veel, o, zo veel! Ja, zo menigvuldig is zij, dat, als ook zonde, duivel en nood hun machtige aanvallen onweerstaanbaar vernieuwe, zodat men duizendmaal opnieuw in dezelfde diepte geraakt, zelfs moedwillig, door eigen schuld, door onverstand en neuswijsheid, door duizendmaal opnieuw opgewekte liefde tot de zonde, ja, dat men zichzelf duizendmaal opnieuw in dezelfde wanhopige toestand heeft ingewerkt, zodat men zich wel in zijn kuil zou willen insluiten, en het hart weigert om nog langer tot God te schreeuwen, omdat het ons veroordeelt: zo zal toch al het volk, waarin slechts enig leven is, nochtans ervaren, dat God het verstaat, een breuke te maken tussen de zondaar en de zonde.

Ja, Hij verovert opnieuw met de ogen van Zijn liefde zijn uitverkorenen, men kan het in de kuil niet uithouden, men moet het weggegooid geloof weer opvatten, men moet tot Hem komen, zoals men is, schuldig, verbrijzeld, Hem gelijk gevende, zichzelf veroordelende. En watervaart Israël? Barmhartig en genadig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid (Psalm 103:8); Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad (Jesaja 28: 29); onvermoeid is Hij; in het vergeven, en Hij geeft aan Zijn tot niets geworden kind de kus des vredes. Grimmigheid is bij; Hem niet (Jesaja 27: 4) de nood is voorbij. *Israël, hoop op den Heere, want bij Hem is de genade, en bij Hem is veel vergeving.*

II.

Ja, Israël, hoop op de Heere en zeg met David in elke wanhopige toestand: "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God" (Psalm 42:12); en spreek met Job: "Al zou Hij mij ook doden, zo zal ik nochtans op Hem hopen." (Job 13: 15. Hoogduits Vertaling) Want wie is ooit beschaamd of te schande geworden, die op de Heere gehoopt heeft? Nee, Israël zal niet te vergeefs op de Heere hopen; want zo luidt de grote en machtige belofte: *"En Hij zal Israël verlossen van alle zijn zonden."*

Ja, Hij zal dat doen, bij wie de genade en veel verlossing is. Of ook nood, zonde en dood, of ook angst en droefheid Israël zó hebben neergebogen, dat alle hoop op verlossing belachelijk moge schijnen en naar menselijke en vleses berekening onmogelijk zij: Hij blijft getrouw. Is Hij heengegaan, om Zich een volk te verlossen, Hij kan de werken van Zijn handen niet laten varen. Heeft Hij het Zich voorgenomen,

om met eeuwige genade genadig te zijn, er moge des avonds gejammer wezen en geklag, elke morgen zal Hij nochtans Zijn goedertierenheid nieuw doen zijn. Heeft Hij Zijn Koning gezalft op de berg van Zijn heiligheid, Hij zal ook op deze berg blijven wonen, en zijn uitverkorenen, heiligen en gelovigen zullen het nochtans aan het einde goed moeten hebben. Heeft Hij, daar Hij bij niemand, die meerder was, zweren kon, bij Zichzelf gezworen, zeggende: "Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen" (Gen. 22:16, 17; Hebr. 6: 13, 14), zo zal zelfs een Bileam Zijn volk moeten zegenen, en zal er niemand kunnen zijn, die het zou vloeken.

Dat Israël, hetwelk met God worstelt, behoeft volstrekt wegens geen zonde bekommerd te zijn, alsof de zonde het volk eindelijk toch nog zou verzwelgen, want de Profeet spreekt uit eigen ervaring; hij kent zichzelf als de voornaamste der zondaren, nochtans heeft de Heere, bij

Wie de genade en veel verlossing is, hem van alle zonden verlost. Zo looft hij dan zijn Heere, dat Hij zo'n genadig God is, dat bij Hem zo'n veelheid van verlossing is, dat Hij allen, die met hem in de diepte liggen, moed geeft, hun verkondigende: al wat de Heere aan mij gedaan heeft, dat zal Hij doen aan allen, die op Zijn ontferming hopen; aan mij heeft Hij al Zijn goedertierenheid betoond, tot een voorbeeld van allen, die in Hem geloven.

Het is een machtige prediking, mijn Geliefden: "De Heere zal Israël verlossen van alle zijn zonden." Volstrekt geen voorwaarde is daarbij gesteld; er is ook geen zonde uitgesloten. Alle zonden worden op een hoop geworpen: verleden, tegenwoordige, toekomstige, niet erkende en bekende, verborgen en openbare, geringe en ten hemel schreiende, éénmaal begane en dikwijls herhaalde; zonden, in onbedachtzaamheid bedreven, en zonden met voorbedachten rade, ja, met opgeheven schild begaan; zonden, waartegen men zich niet verweren kon, en zonden, die men had moeten ontvlieden, maar die men beging met lust, met geheel het hart, latende zulks God en al de heilige engelen aanzien; zonden eindelijk, waarover men berouw had, en zonden, waarin men zich verhard voelde.

"Alle", zo staat hier, met één woord: *alle zonden!* En het staat hier niet zo geschreven, als waren het vreemde zonden en ongerechtigheden, waar Israël zo geheel onschuldig zou zijn in geraakt, maar "zijn zonden, zijn ongerechtigheden", zo heet het; dus zulke zonden, die Israël zelf begaat met gedachten, met woorden en met werken: het gehele verdraaide, verkeerde, ongerechte bestaan en wezen, dat Israël van nature eigen is, en dat elke dag te voorschijn komt. Ja, men bedenke wat men wil: *Hij, de Heere, zal Israël uit al deze verlossen.*

Zo is dan Israël een volk, dat voortdurend in zonden zit, die het zelf over zich heen haalt; zo heeft het dan gedurig verdraaidheden en ongerechtigheden in zich heden deze, morgen gene, en zo verzinkt Israël dan gedurig in dezelve; zo heeft het, schoon het Israël is, in zich volstrekt geen kracht, om er zich weer uit te helpen. Daarom moet Hij, de Heere, het dan geduriglijk doen, Hij, bij wie de genade en veel verlossing is; en zo luidt Zijn woord, dat eeuwig blijft en machtiger is dan duivel en hel: Hij zal het doen! *"Hij zal Israël verlossen uit alle zijn zonden."*

Zal men misbruik maken van deze leer? Wie kan daar voor? Er is geen mens, die niet van alles misbruik maakt. Israël maakt er zelf het meest misbruik van. Nochtans is het "Israël." Wat moet dat hier betekenen? Moet dit betekenen: een uitverkoren volk, dat zeggen kan: "ik kan zoveel zondigen, als ik wil, ik word toch zalig?" Een volk, dat met zijn hartstocht de spot drijft, de schuld op het vlees werpt, blijft wat het is, doet

wat het wil, en daarbij roemt: "het kan mij alles niet schaden, zalig word ik evenwel"? Nee, geenszins! Het Woord spreekt hier van een Israël, tot hetwelk het zegt, dat het op den Heere moet hopen. Het Woord belooft hier: *dat Israël, hetwelk op de Heere hoopt, zal de Heere verlossen uit alle zijn zonden.*

Zo is het dan zo'n Israël, dat zijn ellende niet alleen kent uit de Wet Gods, maar bij hetwelk ook een waarachtig hart is en een oprechte begeerte, om niet alleen naar sommige, maar naar ál de geboden Gods te leven. Maar het gevoelt diep, en door en door, de macht der verdorvenheid; daarom zijn zij worstelaars met God; en alhoewel zij menigmaal met beide handen naar de zonde grijpen en bekennen, dat zij de zonde liefhebben en opzoeken, zo willen zij nochtans weer, in waarheid, niets anders dan de heiligheid en hebben die lief gekregen. De zonde is voor hen geen scherts, maar zij voelen zich deswege neergebogen tot in de onderste diepte. Zij verlangen naar een goed geweten met God; zij hebben dit met werken gezocht, maar het in die weg niet kunnen vinden; zij zoeken gerechtvaardigd en geheiligd te zijn in Christus; maar elke dag drukt hen opnieuw iets terneder. God, willen zij, gerechtigheid willen zij, een wandelen in Gods wil, in Zijn geboden en rechten, in waarheid en oprechtheid, zonder huichelarij, en niet de zonde! Daarom heet het bij hen voor en na: *"Uit de diepte roep ik tot U, o Heere!"*

Wie uwer tot dat Israël mocht behoren, die zette zijn hoop enig en alleen op Christus, evenals de Dichter van deze Psalm dit gedaan heeft; hij grijpe moed en grijpe de belofte aan, die de Heere zo zonder enige voorwaarde aan Zijn Gemeente gegeven heeft. *Dit Israël, dat op Hem hoopt, zal Hij verlossen uit alle zijn zonden.*
AMEN.

88. Titus 2:11-14

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 9 Januari 1848, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 19:4 - 6; Psalm 143:10; Psalm 146:8. In het Nederduits vertaald, verschenen zij 1849 in de "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 2 van het vierde Twaalfstal. In het Hoogduits zag zij het licht 1892 in Licht und Recht" 5. Heft, 4. Predigt. Waarschijnlijk heeft deze leerrede, waarvan het manuscript van Ds. Kohlbrugge voor ons ligt, de stof gegeven ook voor de preek, gehouden op de volgende Zondag, de 16^e Januari, toen K over Titus 2:14 handelden waarvan wij geen geschreven stuk hebben. Gezongen werd die morgen: Psalm 22:12 14; Psalm 25:10 en Psalm 29: 6. Op 9 Januari, des avonds, verhandelde K. Jesaja 33: 1-11. Gezongen: Psalm 18:8 en 9, Psalm 147:1 of Psalm 24:4. Voortzetting op 16 Januari 's avonds. Tekst: Jesaja 33:12 - 16.

Met een gewichtige vraag treed ik heden voor u op: *"Is er een oordeelsdag?"* U zult allen daarop "Ja" antwoorden, en zeggen: "Zeker, er is een oordeelsdag."

Dan vraag ik wederom: "Indien er een oordeelsdag is, een dag, waarop de Heere Jezus Christus op de wolken des hemels verschijnen zal, met de engelen van Zijn macht, wat zal dan gebeuren?" u zult allen het antwoord gereed hebben: "Dan zal Hij de doden uit de graven te voorschijn roepen, een ieder met zijn eigen lichaam, en Hij zal tot allen zeggen: komt ten oordeel!"

Nog heb ik een derde vraag: "Waar zal dan de mens naar geoordeeld worden?" Ook daarop hebt u het antwoord gereed: "Naar zijn werken; want er staat geschreven: Wij allen moeten geopenbaard worden voor de Rechterstoel van Christus, opdat een ieder weggedragen hebbe hetgeen door het lichaam geschied is, naardat hij gedaan heeft, het zij goed, het zij kwaad." (2 Kor. 5: 10)

En nu stel ik de vierde vraag: "Waar zult u en u naar geoordeeld worden?" Daarop zal nu de een en de ander bij zichzelf antwoorden: "Ik geloof; daarom kom ik niet in het gericht; immers de Heere heeft Zelf gezegd: "Die Mijn Woord hoort, en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven." (Joh. 5: 24) Heerlijk antwoord!

Er zijn echter, die zo'n antwoord niet kunnen geven, maar er wel over nadenken, dat de Apostel gezegd heeft: "Wij moeten allen geopenbaard worden voor de Rechterstoel van Christus." Bij dezulken is het een waarheid: "Uit genade bent u zalig geworden, door het geloof, niet uit de werken", maar evenzeer een waarheid: "Ik zal ontvangen naardat ik gedurende mijn leven gedaan heb, het zij goed, het zij kwaad." En juist omdat dit bij hen ook waarheid is, en zij zich aan alles schuldig voelen, hebben zij rust noch duur, zoeken zij het overal, heden bij de genade, morgen in de werken, en zouden wensen, met twee waarheden, die zo tegenover elkander schijnen te staan, voor God in het reine te zijn, want het gaat hun om gerechtigheid. Zulken moeten uit het Evangelie onderwezen en getroost worden, opdat zij de ware grond gevonden hebben, waarop zij kunnen staan.

Tot dat einde willen wij in deze morgenure uit de Heilige Schrift zodanige woorden verklaren, die hun, gelijk meer andere woorden, 't meest te doen geven. Deze woorden der Schrift moeten echter ook tot onderricht dienen voor dengene, die, als het er om gaat, toch ook zo dadelijk niet gereed zijn zal met de verklaring: "Ik geloof, daarom kom ik niet in het gericht." Het ware geloof wil wel op de toetssteen gebracht en

beproefd worden, opdat het er van verzekerd zij, dat zijn werken vol bevonden zijn voor God.

Er is evenwel een geslacht, ook onder u, in welker hart het ligt: "Als ik sterf, dan sluip ik door een achterdeurtje alleen in de hemel, en zeg: ik heb geloofd; en dan kan en zal ook de Heere Zelf mij niet voor het gericht kunnen brengen." Dit geslacht moet echter gewaarschuwd zijn, dat zij zich zullen bedriegen, en zij zullen hun bloed op hun eigen hoofd hebben, omdat zij gewaarschuwd zijn. Want op elke vraag past niet elk antwoord; nee, als het waarheid is, dat wij naar onze werken zullen geoordeeld worden, dan gaat het maar niet op, te zeggen: "Ik geloof, daarom kom ik niet in het gericht"; ik moet veelmeer dit weten, of de Heere zulke werken aan mij vinden zal, die Hij voor vol houdt. Van zulke werken had de moordenaar aan het kruis wel een vol getal, hoeveel te meer moet diegene ze hebben, die daarvoor levenstijd genoeg zal hebben gehad.

Weet de Heere het wel zo te laten komen, dat voor het wereldlijke gericht hij, die onrechtvaardig werd behandeld, tegenover dengene komt te staan, die hem onrechtvaardig behandeld heeft, hoeveel te meer zal Hij het zo weten te beschikken, dat op de jongste dag voor Zijn Rechterstoel een ieder zal komen te staan met degenen, met wie God hem hier te doen gaf. De man zal daar staan met zijn vrouw; de vrouw met haar man; de kinderen met de ouders; de heren en vrouwen met hun onderhorigen; de verleider met de verleiden; de hovaardige met de onderdrukten; de gierigaard met de beroofden. Ook zullen de valse ellen, de valse maten en gewichten, de woeker en de ontrouw voor deze Rechterstoel Gods wel aan de dag komen. Daar zal dan dat geloof, dat geen werken heeft, en die genade, die niet volgens het Woord Gods is, niemand redden. Daarom heb ik heden ter bestraffing, lering en vertroosting zulke woorden der Schrift gekozen, die ons de ware genade voorhouden, opdat wij deze genade geloven en met een goed geweten het eindoordeel tegemoet gaan.

Tekst: TITUS 2: 11-14.

"Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en Godzalig leven zonden in deze tegenwoordige wereld; verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van de grote God en onzen Zaligmaker Jezus Christus, Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een Eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken. "

Dat wordt heden een prediking van de goede werken, zo zult u denken. Zoals u het noemen wilt. In de grond der zaak zal het echter een prediking van de genade zijn, en wel van de waarachtige genade.

Wij willen de woorden van onze tekst afzonderlijk nagaan, die vanzelf onze overdenking zullen leiden.

Allereerst dan hebben wij hier het woordje "want." Dat heeft betrekking op hetgeen de Apostel in de voorafgaande verzen geschreven heeft. Titus moest spreken, zoals het de gezonde leer betaamde. Hij moest de open plaatsen met goede ouderlingen of leraren bezetten, de wetdrijvers, ijdelheidsprekers en verleiders de mond stoppen en er op uit zijn, dat men overal gezond ware in het geloof. In het bijzonder moest hij degene bestraffen, die met werken omgingen en daardoor, schoon zij zeiden, dat zij God kenden, Hem met de werken verloochenden, ook tot alle goed werk ongeschikt waren. Hij moest overal een ieder in zijnen stand tot tucht en orde vermanen; allerwegen

zichzelf betonen een voorbeeld van goede werken, opdat de tegenstander zich eindelijk zou moeten schamen, dat hij de gezonde leer had gelasterd. Zo moest een ieder door de prediking er toe opgewekt worden, de leer van God, onze Zaligmaker, in alles te versieren, opdat de wereld op generlei wijze rechtmatig een vinger tegen de Gemeente zou kunnen opheffen.

Behoort dit alles nu niet tot de schone idealen, tot de vrome wensen? Is dat nu niet iets, dat wel zo zijn moest, dat evenwel in werkelijkheid niet zo zijn kan? Nee, dat behoort niet tot de vrome wensen; het is niet iets, dat wel zo moest zijn. Eerder zal heel de wereld vergaan, dan dat Gods Woord niet Gods Woord zou blijven; en is men niet overeenkomstig Gods Woord, dan verneme men Zijn oordeel: "Zij zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn." Waar men met werken der wet omgaat, daar behoort het Zeker tot de vrome wensen, tot pogingen, waaruit niets wordt; daar maakt men het Evangelie tot een ideaal, dat eerst hiernamaals zal verwezenlijkt worden. Hier wordt echter een andere grond aangewezen, en een ieder moet weten, hoe hij daarop recht komt te staan en hoe hij zich recht heeft te gedragen, opdat hij de leer van God, de Zaligmaker, in alles versiere.

"Want", schrijft de Apostel, *"de zaligmakende genade is verschenen aan alle mensen."* Dewijl dus deze genade aan alle mensen verschenen is, hebben wij grond, om het aan een ieder voor te houden en hem daartoe te vermanen, ook met ernst hem te bestraffen, dat hij de leer van God, onze Zaligmaker, in alles heeft te versieren.

De Apostel geeft in de voorgelezen woorden vier redenen op, waarom een ieder, van welke leeftijd of stand hij zij, de leer van God, onze Zaligmaker, in alles moet versieren.

- De eerste reden is: omdat de genade Gods aan alle mensen verschenen is.
- De tweede: omdat deze genade haar werking heeft.
- De derde: omdat zij een zalige hoop geeft.
- De vierde: omdat de wijze, zoals deze genade is daargesteld, zulks noodzakelijk met zich brengt.

I.

De eerste reden, waarom wij de leer van onze God en Zaligmaker hebben te versieren, is deze, zegt de Apostel: *verschenen is de zaligmakende genade aan alle mensen.*

Ik heb in het begin gezegd, dat er velen zijn, die het vraagstuk niet weten op te lossen, dat wij uit genade verlost zijn door het geloof en niet uit werken, en dat wij nochtans allen geopenbaard moeten worden voor de Rechterstoel van Christus. Ook heb ik gezegd, dat menigeen met zijn geloof bedrogen zal uitkomen, als het er om gaat. Hier is nu echter daarvan sprake, dat een ieder, van welke leeftijd of stand hij ook zij, de leer van onze God en Zaligmaker in alle opzichten versierd hebbe. Daar legt nu Paulus een goede grond; hij houdt ons de genade Gods voor, hij predikt ons Christus als de rechten grond van een Gode welbehaaglijke wandel. De Apostel neemt niets terug van de leer der genade, die hij van de beginne af gepredikt heeft, maar handhaaft dezelve tot aan zijn laatste ademtocht. Hij spreekt van de genade Gods.

Wat zal dat nu voor een genade zijn?

Ik zal het u zeggen: *Het is de genegenheid Gods jegens een goddeloze, volgens welke Hij hem uit eeuwige, vrijwillige liefde, in Christus Jezus, van schuld, zonde en straf en van alle ongerechtigheid verlost, met Zijn gerechtigheid bedekt en hem in Christus van alles voorziet, wat hem niet alleen voor het eeuwige, maar ook voor het tijdelijke leven nodig is. Dies is het niet zo'n genade, die de Wet afschaft, maar dezelve veeleer*

handhaaft; die haar evenwel uit de handen des mensen uitneemt, zodat de mens volstrekt niets met de Wet te maken heeft, veelmeer slechts op deze genade moet zien en zich daaraan ook alleen moet houden. De genade echter neemt de Wet in zich op en bewerkt, dat het recht der Wet naar Geest en waarheid vervuld wordt in een mens, dat in zichzelf daartoe volstrekt onbekwaam is; zoals de Apostel Paulus ook op een andere plaats schrijft: "Laat ons genade hebben (de genade vasthouden), door dewelke wij welbehaaglijk Gode mogen dienen, met eerbied en Godvruchtigheid" (Hebr. 12:28); en wederom: "Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem" (2 Kor. 5:21); en wederom: "Want hetgeen der Wet onmogelijk was dewijl zij door het vlees krachteloos was dat heeft God gedaan; Hij zond Zijn Zoon in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor zonde, en veroordeelde de zonde in dit vlees, opdat de gerechtigheid, die de Wet eist, in ons vervuld ware, die nu niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest." (Rom. 8: 3 en 4 naar het Grieks)

Zo is het dan zo'n genade, die niet alleen er voor gezorgd heeft, dat een mens, een zondaar, in de hemel komt, maar ook, dat hij in dit leven zodanig toegerust wordt, dat hij met blijdschap in de hemel zal kunnen blijven; het is een genade, waarbij het niet alleen heet: "ik word zalig", maar ook: "ik ben zalig en gelukkig"; een genade, die niet alleen hiernamaals volmaakte zaligheid schenkt, maar zeer bijzonder voor dit leven een mens met al datgene voorziet, wat goed en recht is in de ogen Gods, opdat hij daarin bezig zij; zoals ook de Apostel Paulus op een andere plaats schrijft: "Hebt aangedaan de nieuwe mens, die naar God geschapen in is ware gerechtigheid en heiligheid." (Efeze 4: 24) Want hier is niet spraak van genade of gunst van een mens, maar van de genade Gods. Nu, deze genade en genegenheid Gods voorziet een mens met al hetgeen recht en goed en welbehaaglijk is in Gods ogen, met één woord, met al wat naar Gods wil, Wet, recht en gebod is, niet voor hiernamaals, maar voor dit leven, opdat hier zo'n wandelen zij, als naar Gods wil is, opdat de leer der genade in alle dingen versierd worde.

Daarom hebben wij de genade Gods goed in het oog te vatten, opdat wij ons niet van de genade af op het gebied der werken laten drijven en dan verderven in onze eigengerechtigheid; met andere woorden: wij moeten het verstaan, geloven en voor waarachtig houden, dat de genade Gods alles schept, alles daarstelt en uit haar volheid geeft, wat een mens nodig heeft, om oprecht en eerlijk met God en mensen om te gaan en zonder geveinsdheid te doen hetgeen hij schuldig is, van ganser harte, en wel den Heere en niet naar het vlees.

Wie nu dat verstaat, die zal het ook wel aanstonds vatten, hoe het samenhangt, dat wij uit genade verlost zijn, niet uit werken, en hoe wij nochtans naar onze werken zullen geoordeeld worden; want die mens zal zich niet op werken toeleggen, maar zich aan de genade Gods houden, opdat, waar hij anders zou moeten zeggen: "Treed, Heere, niet in het gericht met uw knecht", deze genade hem met alles voorzien hebbe, wat voor het gericht de proef zal kunnen doorstaan.

Opdat echter deze genade voor niemand uwer slechts een ijdel woord zij, een ding, waarmee hij als het ware zou mogen spelen, maar waarheid des harten, hebt u uzelf af te vragen: Geloof ik deze genade zodanig, dat ik op grond daarvan in de dagen mijns levens hierbeneden de leer van Mijn God en Zaligmaker in alles versierd heb? Want u moet uzelf oordelen, opdat u niet eenmaal met al uw geloven verdoemd wordt. U moet ook niet denken: wat stoor ik er mij aan, of de blinde wereld iets op mij heeft aan te merken! Wie in dat opzicht de wereld "blind" heet, die veracht Gods schepsel. God

heeft Zijn geliefde David terdege bezocht met de bestraffing: "Dewijl gij door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks hebt doen lasteren" (2 Sam. 12:14); en wie dat onverschillig is, dat door zijn verkeerd gedrag de Naam Gods gelasterd wordt, die is een verachter van de Naam Gods, hoe innig hij ook van de genade moge kunnen spreken.

Want de Apostel Paulus spreekt hier van de genade, die veroorzaakt dat wij de leer versieren; daarom noemt hij haar *de zaligmakende of de verlossende*. Het is dus zo'n genade, die van alle zonden verlost, en wel in die zin, dat een mens, ofschoon hij van nature geheel vol zonde is, en hij, juist omdat hij zo vol zonde is, er naar verlangt, door Gods Woord te worden geleid en overeenkomstig Zijn wil te zijn, en daarom tot deze genade de toevlucht neemt en niet tot eigen vroomheid, werk, eigen hulp en wat vlees en bloed tot zelfhandhaving influistert, het ervaren zal, dat deze genade hem van alle zonden verlost. Ja, deze genade verlost hem, dat hij niet zal zondigen, hoe zondig hij ook zij, maar dat hij Gods wil zal doen, en ook in het doen van die wil van God gevonden zal worden op de dag van Christus.

Ziet, hoe heilrijk, hoe zaligmakend de genade Gods is! Maar eigengerechtigheid en eigenliefde, zelfzucht en zelfhandhaving en het "zichzelf helpen" storten de mens in de zonde, eer hij het vermoedt, omdat men de ware genade niet tot zijn toevlucht neemt, de genade, die de mens leert zichzelf te verloochenen en slechts daarnaar te vragen, wat Gods, zijns Vaders, is en wat zijn naasten is. wie het om zulke genade te doen is, die gaat het om de ere Gods en om de stichting zijn naasten, en niet om zichzelf.

Dat weten wij allen zeer goed, dat de zaligmakende genade een zodanige is; en wij weten ook zeer goed, dat zij voor allen daar is; daarom behoeft niemand te vragen: Hoe? is deze genade aan alle mensen verschenen? Al kunnen wij dit weliswaar niet zien, en al menen wij, dat zij slechts aan weinigen verschenen is, zo zal toch Gods Woord, dat zij aan alle mensen verschenen is, welwaarheid blijven. Dit getuigt David reeds in de 19de Psalm. Ook weet een ieder van onze zijnen naaste wel te berispen en hem te beduiden, waar hij het moet vandaan halen wat hij nodig heeft.

Zij is aan alle mensen verschenen, aan elke stand en elke ouderdom; immers het Woord der prediking heeft een geweldige macht en kracht; zijn werking is veel uitgebreider geweest, dan men zou denken, en is dat nog! Zij is echter aan *mensen* verschenen, en niet aan engelen, opdat wij zouden weten, dat, zo wij slechts mensen willen zijn, de genade er voor ons is; en zij is verschenen, dat zegt meer, dan wanneer er stond: zij is gegeven of aangeboden. Zij is verschenen in het vlees, in Bethleem, in Judea, Galilea, Samaria, verschenen aan het kruis; verschenen in de opstanding en hemelvaart van Christus; verschenen in het Woord, dat God wel altijd met tekenen en wonderen als Zijn woord gehandhaafd heeft en handhaaft verschenen dus gelijk de slang in de woestijn zodra deze verschenen was, waren allen, die door de slang gebeten waren, die op deze verschenen genade zagen, van hun dood genezen.

Daarom mag zich niemand verontschuldigen, zeggende: "Daartoe heb ik geen genade, om mij in alle dingen onder het Woord te buigen; ja, had ik genade gehad, of: zo ik genade mocht ontvangen, dan" Want hier staat het, dat de genade, de genade Gods, en wel de zaligmakende genade verschenen is aan alle mensen; en de Apostel weet wel, wat hij geschreven heeft. Zo is zij dan ook aan mij en aan u verschenen deze genade Gods, de zaligmakende, en neme een ieder dit ter harte, dat hier niet de Wet tot grond wordt gelegd, dat wij de leer van onze God en Zaligmaker in alles versieren

en zo onze werken vol bevonden worden in de dag des oordeels, maar de genade, die aan ons allen verschenen is.

II.

Deze genade is het juist, die haar werking heeft. *Zij onderwijst ons*, schrijft de Apostel, *dat wij met verzaking der goddeloosheid en der wereldse begeerlijkheden matig en rechtvaardig en Godzalig zullen hebben geleefd in deze tegenwoordige wereld, in deze tijd.*

De Apostel schrijft niet, dat de Wet ons onderwijst, maar dat de genade ons onderwijst. Daar ziet gij, hoe hoog de Apostel de genade roemt, dat zij niet maar zo'n genade is, die ons alleen de zonde vergeeft, maar ook, en dat nog veelmeer, zo'n genade, die ons opvoedt. Evenals de koningen en vorsten hun kinderen een vorstelijke opvoeding doen toekomen, zo is ook de genade van de Koning des hemels en der aarde; Hij onderwijst ook Zijn mensen dat is, Hij voedt hen zo op, dat zij zich vorstelijk gedragen, terwijl Hij hun het Koninkrijk schenkt. Dat gevoelt ook een ieder, die de verschenen genade ook maar enigszins erkent, zeer goed, dat hij door de genade onderwezen wordt, zodat, gelijk enerzijds het rijk der zonde, de genade niet genade wil laten blijven, ook anderzijds de genade het rijk der zonde niet wil laten blijven bestaan, en zo heeft de genade ook de heerschappij der zonde zegevierend teniet gemaakt en maakt ze te niet, heeft de werken des duivels verstoord en verstoort ze. Want de genade laat de mens geen rust; is er zonde, terstond is de genade er ook en wil die zonde bij hem niet dulden of zien, maar de mens moet van de zonde gereinigd en van haar verlost zijn.

Nu *onderwijst* de genade ons zo, of voedt ons zo op, dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzaakt of er aangegeven hebben. De *goddeloosheid* betekent hier de wanorde, die men tegen God in het Rijk van Zijn genade zou willen aanrichten, als daar is: afgoderij, het misbruik van Gods Naam, het versmiden van Zijn rust. Het ware toch verschrikkelijk, dat wij, als wij voor de Rechterstoel van Christus geopenbaard worden, een andere god zouden aanbeden hebben, dan de enige en waarachtige God, dat wij ook aan een andere Jezus zouden geloofd hebben, dan aan Dien, welke de Vader gezonden heeft, en dat het dan zou blijken, dat de geest, waarop wij ons verlaten hebben, de geest des duivels en niet de Heilige Geest van God en van Christus geweest ware.

Dat zullen wij mensen nu van nature geenszins kunnen nalaten, dat wij een vreemde valse god, te weten de duivel aanbidden; dat wij een valse Christus, te weten onze eigenliefde, en een valse geest, namelijk, ons verstand, huldigen en aanbidden; daarenboven willen wij zo'n genade, waardoor wij iets zullen mogen uitrichten, want in de grond der zaak willen wij volstrekt geen *genade*.

Daartoe nu voedt ons de waarachtige genade op; zij *leert* ons, dat wij de goddeloze leer van half genade en half werk, half de zaligheid uit God en half uit ons, wat een verschrikkelijke goddeloosheid is, moeten varen laten, mitsgaders al de vrucht en al de werken, die uit zo'n goddeloosheid voortkomen, welke vrucht en werken door de Apostel wereldse begeerlijkheid en genoemd worden. Want dat is het doen en drijven der wereld, en daarop zijn al haar begeerten uit: om alles in Gods Koninkrijk, zoals Hij alles in Christus Jezus geschapen heeft, niet alleen bij God, maar ook bij zichzelf en bij de naaste om te keren, opdat de eigenliefde gehuldigd blijve, en de mens, een ieder in zijn begeren en najagen van het zichtbare, blijve wat hij is, en krije wat hij

wil, al zou bij dusdanig pogen ook alles overhoop geworpen worden, wat God in Christus heeft daargesteld en verordend.

Dat zijn dus *de wereldse begeerlijkheden*: vroom en rechtvaardig te willen blijven, naar eigen dunk en zelfgekozen heiligheid, en in een door het vlees uitgedachte en voorgeschreven gerechtigheid te wandelen, uit welk huichelachtig bestaan niets anders dan ongehoorzaamheid, allerlei gruwelen en wanbedrijven, moord, dieverij, echtbreuk en allerlei ontering van de naaste voortkomen. nu onderwijst ons de genade, dat wij het aanrichten van zulke wanorde in het Koninkrijk Gods prijsgegeven hebben, en ons met zo'n genade geheel tevreden te houden, en de schepping Gods, zoals Hij alles in Christus Jezus besteld heeft, hoogachten.

De genade onderwijst ons, dat wij de onderste weg gaan en bij de genade blijven, niet zelf regeren, maar de Heere God in de hemel laten heersen en handelen, onszelf buigen onder het Woord, en in alle omstandigheden Hem zoeken, Die het gebed hoort, en Die het wel verstaat om tot ere te brengen.

Daaraan kunt u zien, welk een kostelijke zaak de genade is, dat zij ons opvoedt en zo onderwijst, dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden er aan gegeven hebben. Zij neemt echter niet alleen de hindernissen uit de weg, maar ook dit is haar werk, *dat wij matig, rechtvaardig en Godzalig zullen geleefd hebben in deze tegenwoordige tijd.*

Het "matig" geldt ten aanzien van uzelf, het "rechtvaardig" ten aanzien van de omgang met uw naaste, en het "Godzalig" ten aanzien van uw wandel voor het Aangezicht Gods. Het "matig" is voor uzelf: dat u van de genade een helder inzicht krijgt, om in geen enkel stuk de heilige te spelen of de zonderling, u voordoende als een, die wat meer ware dan andere mensen; opdat u niet enig schepsel Gods veracht, veeleer hetzelfde met dankzegging geniet, en u in kleding en tooisel, in spijs en drank, in arbeid en rust, in slapen en waken, in ontberen en genieten, in bezitten en niet bezitten, in vreugde en droefheid, met één woord: in alles de rechte maat houdt, en dus naar Geest wandelt, zodat u alles ter ere Gods doet en niet voor de mensen.

Het "rechtvaardig" is voor uw naaste: dat u uws naasten welzijn bevordert, waar u dat immer kunt, met zijn behoeften rekt en het uw doet om daarin te voorzien, zonder eigenbelang en zonder valse eer te zoeken, en u daarin u barmhartig betoont jegens uw naaste, gelijk God jegens u barmhartig is; dat u ook niet meer van hem vordert, dan hij volbrengen kan, zodat het "hij" bij u aan het "ik" voorgaat.

Het "Godzalig" is voor God: dat u God vreest en op Hem vertrouwt; dat u God vreest, zodat u Zijn genade Zijn genade laat zijn, dat u zijn schepping en ordening de Zijnen laat blijven, en voor uzelf uit de schat van Zijn genade verwacht al wat voor u goed en heilzaam is.

Daartoe voedt ons de genade op; zij onderwijst ons, dat wij matig en tuchtig, rechtvaardig en Godzalig geleefd hebben, niet alleen leven, maar geleefd hebben; immers de genade wil ons onberispelijk en onbestraffelijk stellen in de dag van Christus, dat wij voor Zijn Rechterstoel vol zijn van goede werken, ofschoon wij zelf niet weten, dat wij ook maar één enig goed werk gedaan hebben; zij onderwijst ons, dat wij zo zullen geleefd hebben in de tegenwoordige tijd, opdat wij tegen de oordeelsdag gereed mogen zijn; want hiernamaals heeft God ons niet nodig, veelmeer is hier de kampplaats, waar God Zijn woord wil verheerlijken, waar wij ons onder Zijn woord te buigen hebben, opdat wij het ondervinden, hoe dat Woord zich een baan maakt en het

verstaat, die mens tot ere te brengen, die zich alleen op het Woord Gods verlaat, overigens naar niets anders omziende, maar met dat Woord er dapper op in slaat, al heeft het ook de schijn, dat hij er zelf bij zal omkomen.

Aangezien dan nu de genade ons tot al deze dingen opvoedt en zo onderwijst, zo let er toch op, welk een kostelijke zaak de genade is, en houdt er u aan: *zij is aan u verschenen.*

III.

Weliswaar heeft een mens aanvankelijk er niets aan, dat hij door de genade zo wordt onderwezen en opgevoed, om de leer van onze God en Zaligmaker in alles te versieren. Immers hij, die door de genade onderwezen wordt, om de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden te verzaken en matig, rechtvaardig en Godzalig te leven, wordt ook door de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden hard aangevochten, geplaagd en gekweld, opdat hij zich van het onderwijs en de opvoeding der genade ontsla. Blijft hij desniettemin bij de genade, dan zal hij voor zijn matig, rechtvaardig en Godzalig leven miskening en ondank vinden en zal het moeten dulden, dat zijn Godzaligheid van de wereld verworpen wordt, terwijl deze haar Godzaligheid als Godzaligheid zal willen laten gelden. Zo heeft dan hij, die zich aan de onderwijzing en de tucht der genade onderwerpt, die zich buigt onder het Woord en daarbij volhardt, allerlei lijden, kruis en ellende te verwachten en zal wel van de wereld een hard loon er voor ontvangen, dat hij de leer in alles versierd heeft.

De genade echter onderwijst ons, opdat wij al, wat wij doen, Gode ter ere doen; en het Woord legt voor ons een grond van saffieren en allerlei kostelijke stenen, opdat wij nochtans onverdroten, met een goed geweten en een blijden moed de leer van onze Zaligmaker versieren; want de genade, die ons daartoe onderwijst, geeft ons ook een zalige hoop, zoals de Apostel dan ook schrijft: *"Verwachtende de zalige hoop en verschijning van onze grote God en Zaligmaker Jezus Christus."*

Wie bij de genade in de leer is, die kan het rustig afwachten; hij heeft ook alleen iets wezenlijks, dat hij kan afwachten: allereerst de zalige hoop, dat is, de hoop van de kroon der gerechtigheid, van het pand, dat voor hem is weggelegd, van het rechtmatig loon voor al zijn moeite en al zijn arbeid, welk loon bij God is. Hij wacht de dingen af, die niet gezien worden, maar die zeker zijn: louter welgelukzaligheden wacht hij af.

Zo'n kostelijke zaak nu is de genade Gods, de zaligmakende genade, dat zij ons opleidt tot alle goede werken der liefde, tot een oprecht, ongeveer geloof; en zij geeft ons bovendien, als wij in deze tegenwoordige tijd, waar alles in het boze ligt, ter wil van zo'n geloof en om zo'n leven in de genade, onder het kruis geraken, datgene, wat ons de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden nooit geven kunnen. Want de valse leer der halve genade van de doden god en de eigenliefde, de eigen vroomheid, het gehuichel en het hoereren met de wet, en eindelijk ons verstand: die maken wel, dat een ieder vrees heeft voor de grote dag des oordeels.

Maar de genade geeft het in haar lering en tucht, dat wij een zalige hoop verwachten mogen, mitsdien een zalige hoop hebben. De hoop in de genade is ons Christus Zelf, met al hetgeen Hij; ons verworven en geschonken heeft. Daarom wie gelooft, dat hij uit genade verlost is door het geloof en niet uit werken, die verlangt reikhalzend naar die dag en verblijdt er zich over, omdat dan Gods eer zal openbaar worden, dat hij die eer alleen gezocht heeft in dit leven en niets anders. Het is dus een zalige hoop: Ik ga hier rustig mijn gang, houd mij aan Gods wil en Woord, de gehele wereld mag

zeggen, wat zij wil, en mij deswege met allerlei smaad overladen, omdat ik de leer van Mijn God en Zaligmaker versier, ik ben nochtans welgelukzalig in de hoop, en de goederen, waarop ik hoop, zullen komen. De dag is niet meer ver; dan zal openbaar worden de ganse arbeid mijner lijdzaamheid en mijner liefde in Christus Jezus en Zijn geloof in Hem, dat Hij mij te geloven gaf. Ja, Hijzelf zal er wel bij tegenwoordig zijn en met Zijn eigen welbehagen mij voor het oog der gehele wereld kronen, opdat het zichtbaar worde, dat ik slechts Hem gezocht heb en zijn eer; dan zullen alle goddelozen moeten zwijgen in eeuwige duisternis.

Dat zijn dus machtige woorden van vertroosting, dat de genade ons daartoe onderwijst en opvoedt, om te verwachten de verschijning van onze grote God en Zaligmaker Jezus Christus. Want voor deze verschijning hebben terecht oorzaak te vrezen zij allen, die met werken omgaan en allerlei huichelarij bedrijven, die grote heiligen willen zijn en niet "matig, rechtvaardig en Godzalig leve." maar onmatig, onrechtvaardig en goddeloos. Daarom laat ons Die genade hebben en vasthouden, welke aan ons allen verschenen is, en daarbij blijven. Dan hebben wij zo'n onderwijzing en opvoeding ontvangen, dat wij het laatste oordeel met vreugde en verlangend verwachten, ook een goede, zalige hoop hebben op de kroon der gerechtigheid, en daarbij doen als de bruid, die voor de dag der bruiloft graag haar kinderwerk eraan geeft. Want als wij hier voor Hem, Die ons het eerst heeft liefgehad, gearbeid hebben, zo zullen wij er ook met liefde en blijdschap naar verlangen, dat Hij eindelijk Zelf komt en ons tot Zich neemt, Hij, Die hier niet tevergeefs genoemd wordt: *onze grote God en Zaligmaker Jezus Christus*. Want Hij, Die ons gezalfd heeft met Zijn genade en Zijn Geest, Hij, door Wiens striemen wij genezing hebben van al onze in elke strijd verkregen wonden, Hij wordt ons, waar wij in de tuchtschool der genade de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden hebben verzaakt, tot zo'n groot God, dat wij blijde zingen:

*O, ik zie het, God is groot,
Alle goden worden klein;
Onze Heer is waarlijk groot,
Hemel, aard en zee is Zijn.
"God is groot.... God is aller hulde waard!"*

IV.

Zo geeft ons dan de genade in haar onderwijzing en opvoeding een blijde verwachting, dat, zo wij hier de leer van onze God en Zaligmaker versieren en uit die hoofde met Christus moeten lijden, gelijk Hijzelf ook hier in allerlei lijden en versmading geweest is om onzentwil, wij ook met Hem verheerlijkt worden, wanneer Hij Zich op Zijn dag als onze grote God en Zaligmaker zal openbaren. Daarom moeten wij zulke genade hoogachten en alleen tot haar de toevlucht nemen en ons buigen onder het Woord, dat ons gepredikt wordt, opdat wij de leer van onze God en Zaligmaker in alles versieren en bereid zijn mogen op Zijnen dag. Want dit alles geeft, doet en werkt de genade alléén.

Ik zeg, dat de genade zulks alleen doet; immers wij zouden wel willen vragen: hoe komt toch een arm mens er toe, dat hij de leer in alles versiert? En dan antwoordt menigeen daarop: *met hulp der genade*.

Dat is evenwel geen goed antwoord; want indien wij het moesten doen met hulp der genade, dan waren wij groter dan de genade; immers hij, wie geholpen wordt, is groter, dan degene, die maar helpt. nu is, omgekeerd, de genade alléén groot, en wij zijn niets. Maar de genade is naar haar wezen van die aard, dat zij noodzakelijk met

zich brengt, dat wij, bij de genade volhardende, de leer in alles versieren en zo onstraflijk bevonden worden op de dag van Christus, zoals de Apostelen dit allerwegen aan de Gemeenten inscherpen.

Daarom geeft de Apostel ons hier deze vierde reden aan, ons loerende van onze groeten God en Zaligmaker Jezus Christus: *"Hij heeft Zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons verlost hebbe van alle wetteloosheid, en Zichzelf gereinigd hebbe een volk, zich ten eigendom, ijverig in goede werken."*

Uit deze woorden kunt u het nu zelf wel afleiden, dat en hoe deze drie stukken waar zijn, namelijk: dat wij uit genade verlost zijn van de toekomstige toorn; dat wij allen geopenbaard moeten worden voor de Rechterstoel van Christus; en: dat wij niet in het gericht komen, indien wij in de Zoon geloven.

Maar voor alle dingen moet ik hier met drie opmerkingen besluiten.

- De eerste is deze: De Apostel schrijft, dat Jezus Christus Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons verlost hebbe van alle wetteloosheid en Zichzelf gereinigd hebbe een volk, zich ten eigendom, ijverig in goede werken. nu willen velen dat wel aannemen, dat Jezus Christus Zich voor hen gegeven heeft, en houden zich van hun "zondenvergeving", zoals zij zeggen, verzekerd, maar van al het overige willen zij niets horen deze moeten leren, dat elke zonde ons voor God verdoemenswaardig maakt, en dat de ongerechtigheid van heden niet daardoor goed gemaakt wordt, dat ons een vorige ongerechtigheid vergeven is; dat dezulken dies maar een halfheid bezitten, terwijl het Evangelie ons een geheel predikt. De genade wil ons niet alleen zaligheid hiernamaals geven, maar zij wil zich voor alle dingen in dit leven als genade handhaven. Jezus Christus heeft Zich in onze plaats gegeven, opdat Hij ons verlost heeft van alle wetteloosheid. Waar dan de wetteloosheid in het hart en in het huis is, daar onderwerpe men zich aan het Woord des Evangelies, des geloofs van Jezus Christus, en spreke niet van vorige verlossing; men gunne zich veelmeer geen rust, voor men de verlossing van tegenwoordige ongerechtigheid (wetteloosheid) gelove. Jezus Christus heeft Zich gegeven in onze plaats, opdat Hij Zich gereinigd hebbe een volk ten eigendom, dat is, een volk, waarvan een ieder, hoezeer hij het dan ook voor een tijd niet mocht willen erkennen, zal moeten toestemmen, dat het toch het volk Zijns eigendoms is, een volk, dat als vuur en vlam is, om goede werken te doen, evenals de heilige engelen dat zijn, om Gods bevelen te doen. Wie nu tot dusver het omgekeerde doet, zodat hij veelmeer voor zijn huis en in de stad tot aanstoot en ergernis is of wordt, en niet de ondersten weg gaan wil, die blijve eens stilstaan bij deze Apostolische woorden, hij doe zich niets te goed op vort ge genade, op troostspreuken en psalmversjes, maar onderwerpen zich aan het Woord des Evangelies en des geloofs van Jezus Christus, en gunne zich rust noch duur, voor hij deze reiniging van Christus gelooft.
- Mijn tweede opmerking is deze: De Apostel schrijft, dat Jezus Christus Zich voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons verlost hebbe van alle wetteloosheid en Zichzelf gereinigd hebbe een eigen, afgezonderd volk, ijverig in goede werken. Zo mogen dan degenen, die van de genade en van de verkiezing, van hun geborgen zijn, van de zekerheid hunner zaligheid zoveel kunnen spreken, en toch zo weinig zijn een afgezonderd volk, dat ijverig is in goede werken, zodat zij zich veeleer aan allerlei ongerechtigheid in allerlei geveinsdheid overgeven en met hun huiselijk leven, hun verborgen en openbaar-wordend gedrag Gode en der Gemeente tot een aanstoot zijn, zij mogen van mij de bestraffing der liefde aannemen, waarin ik het hun betuig, dat zij, najagende de wereldse begeerlijkheden, de verlossing en

reiniging van Jezus Christus versmaden, en dat zij aan deze verlossing en reiniging, hoezeer zij zichzelf ook willen rechtvaardigen, tot hiertoe volstrekt geen deel hebben.

- En dit is mijn derde opmerking: Wie zich tot hiertoe van allerlei ongerechtigheid overweldigd voelt, en zich voor God moet aanklagen als iemand, die veelmeer het eigendom der zonde en des duivels schijnt te zijn, dan dat hij tot het afgezonderde, het eigen volk Gods zou behoren, en het schijnt hem ook toe, dat hij veelmeer ijverig is in zonden dan in de goede werken, terwijl hij nochtans, niettegenstaande dat alles, hongert en dorst naar gerechtigheid en uitroept: "De heiligheid is uwen Huize sierlijk, o mijn God!" (Psalm 93:5) die late zich toch niet van de genade afdrijven en tot werk aanzetten, of van de genade afhouden uit hoofde van Zijn grote onwaardigheid en gruwelijke zonden; hij hebbe veelmeer zijn toevlucht genomen tot de genade, die het alleen verstaat, om hem vorsteljk op te voeden. Ook geve hij de moed niet op, wiens stil en rechtvaardig gedrag voor God en mensen door de wereld miskend en ten kwade uitgelegd wordt. Dat wij ons allen volkomen aan de ons verschenen zaligmakende genade van Jezus Christus toevertrouwen, Wiens werk het is, ons verlost en gereinigd te hebben, en ons onberispelijk voor te stellen Gode en de Vader. Weldra toch want de tijd is kort, zal een ieder, die bij de genade volhardt, de stem horen: "Kom, u gezegende Mijns Vaders, beërf het Koninkrijk, dat u bereid is voor de grondlegging der wereld." Wie volkomen op de genade vertrouwt, zal zich ook over de dag des Heeren verblijden, en gedachtig zijnde aan de belofte des Heeren: "*Zie, Ik kom haastelijk, Amen!*" Met de Gemeente aanhouden in het roepen, zuchten en schreeuwen: "*Ja kom, Heere Jezus!*"
AMEN.

89. 1 Timothéüs 1:15

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 23 Januari 1848 's voormiddags. Gezongen werd: Lied 92:1 3 (zie het Naschrift blz. 385); Lied 3:1, 2 (zie Deel II blz. 493); Lied 83:17 (zie Deel II blz. 410). In het Nederduits vertaald zag zij het licht 1851 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 9 in het 6. Twaalfstal. In het Hoogduits verschenen zij 1890 in "Licht und Recht", 8. Heft, 2. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 33: 17-21. Gezongen: Psalm 73: 12, 13 en Psalm 147:7.

Geliefden in de Heere!

Met een oud en zeer bekend woord der Heilige Schrift treed ik heden voor u op. Wat echter oud en zeer bekend is, kan ons vaak zo nieuw worden, als hadden wij het nog nimmer gehoord of nooit zo in zijnen gehele omvang verstaan. Voor oude en bekende uitspraken uit de mond van God zitten wij menigmaal neer als stenen en blokken; het kan ons dan zo wezen, als zeiden die woorden voor ons niets, zodat wij er ons in geen dele mee weten te helpen. Trouwens, het is een wonder van Gods lankmoedigheid en Zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus, dat de oude, trouwe God de meest bekende uitspraken met zo'n kracht en klaarheid ons altoos weer in het gemoed wil indrukken, zodat zij ons telkens geheel nieuw worden, en wij er door vervuld worden van de enige troost en de levende hoop op God. God, de Heere, is daarin onvermoeid; Hij doet dat menigmaal. Menigmaal brengt Hij zijn oude en bekende woorden met kracht en klaarheid in ons gemoed, als er maar nood is, honger en dorst naar troost en leven, opdat Hij door Zijnen heiligen en goede Geest in onze ziel een grond gelegd hebbe, dat wij met het hart ons verlaten op Zijn waarachtig en onbedrieglijk Woord. Want God wil Zijn woord geëerd hebben, dat wij ons daarop verlaten, zijnde een lamp voor onze voet en een licht op ons pad, ja een licht, dat in de duisternis schijnt. Daarom is Hij Zijn ellendigen menigmaal zo machtig nabij met Zijn woord, dat het hun in geen dele aan troost en licht ontbreekt, en zij tot alles met allerlei moed in de Heere omgord zijn; Intussen ziet het er menigmaal zo uit, als liet Hij hen alleen op hun wegen voorttrekken, zodat het hun is, alsof zij zonder God daarheen gingen. Daarmee heeft echter God de Heere zijn wijze oogmerk ken; want dan ondervinden wij des te meer, hoe zeer arme en ellendige mensen wij in onszelf zijn. Dat te ervaren is alleszins nuttig voor ons; wij zouden ons anders lichtelijk bij zulke voordurende openbaring verheffen (2 Kor. 12:7 vv) En het ten laatste niet eens recht verstaan, uit welke grote nood, uit welke grote dood wij verlost zijn en nog dag aan dag moeten verlost worden.

Wij moeten echter leren aan Zijn genade genoeg te hebben; leren te hopen en te verbeiden, met verlangen des harten te verwachten de volkomen verlossing uit het lichaam dezes doods. Wij moeten het ondervinden, dat wij aan dit lichaam des doods door eigen schuld geketend zijn, opdat wij des te vaster ons betrouwen gesteld hebben alleen op de offerande van Christus, en wij daardoor te meer bekwaam gemaakt zijn, om de vrije goedheid, trouw, ontferming, gerechtigheid, waarheid en volzaligheid Gods te erkennen en eenmaal in de waarachtige genieting der zaligheid Gods bij de Heere in te wonen.

Gods weg is te die opzichte met al de Zijnen een en dezelfde. Toen God tot Abraham gezegd had: "Mijn verbond zal Ik met Izak oprichten, die u Sara baren zal", volgt er op: "En Hij eindigde met hem te spreken, en God voer op van Abraham." (Gen. 17:22)

Hetzelfde lezen wij wederom van Jakob. Nadat God tot hem gezegd had: "Ik ben God de Almachtige; en dit land, dat Ik Abraham en Izak gegeven heb, dat zal Ik u geven, en uw zade na u zal Ik dit land geven", volgt er ook op: "Toen voer God van hem op ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had." (Gen. 35:11-13) Wat hadden dan nu Abraham en Jakob, toen God ophield met hen te spreken en van hen opvoer? Toen gingen zij immers hun weg als gans verlaten, als zonder God! Zij hadden het oude bekende woord: Met Izak, dat is met Christus, richt Ik Mijn verbond op; op grond daarvan ben Ik uw algenoegzaam Deel, en wil Ik u alles geven.

Gij nu, wie het is, alsof God ook van u is opgevaren, alsof Hij ook met u heeft opgehouden te spreken, hoort een oud en u welbekend woord.

Tekst: 1 TIMOTHEÛS 1:15.

"Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben."

Wij hebben hier een getuigenis aangaande Christus Jezus en betrachten:

1. De waarheid en onbedrieglijkheid van dit getuigenis.
2. De Persoon, van wie hier gesproken wordt: *Christus Jezus*.
3. Dat van Hem gezegd wordt: *Hij is in de wereld gekomen*.
4. Waartoe Hij in de wereld gekomen is: *om de zondaren zalig te maken*.

De belijdenis der ervaring, waarmee de Apostel de waarheid en onbedrieglijkheid van dit getuigenis bevestigt.

I.

De waarheid en onbedrieglijkheid van dit getuigenis.

Ja toch, want: Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, zo schrijft de Apostel, en hij wordt door de Heilige Geest geleid zulks te schrijven, nadat hij aan Timothéüs heeft meegedeeld, wie hij, Paulus, vroeger geweest was, namelijk: een lasteraar, een vervolger, een smader, en hoe hem barmhartigheid geschied was. Het geloof en de liefde in Christus Jezus, waarmee des Heeren genade zo zeer overvloedig over hem was geweest, terwijl hij onwetend, in zijn ongelovigheid tegen de Heere had gewoed, dreven hem, om in de Heilige Geest het getuigenis van het feit: "Onze verlossing is alleen en geheel in Christus Jezus, is gans volkomen door Hem" te handhaven, ten einde ook Timothéüs dit getuigenis zonder vrees of zonder schroom zou handhaven; en dat te meer, omdat te Eféze, waar Timothéüs was, allerlei wetdrijvers zich in de Gemeente indrongen, om haar door allerlei toevoegsels van menselijke wijsheid en van werken des vleses af te brengen van de enige vastheid.

Een mens heeft zich evenwel voorde eeuwigheid niet op werken der wet te verlaten, maar zijn enige vastheid in Christus Jezus te stellen. "De Wet is wel goed", schrijft de Apostel, "Zo iemand die wettelijk gebruikt." (Vergelijk 1 Tim. 1:8 vv) Namelijk: indien iemand zeide: Ik verlaat mij, wat mijn zaligheid aangaat, op Christus Jezus, en hij wilde dan daarbij in het verborgen en in het openbaar allerlei ongerechtigheid plegen, zodat hij, tegen beter weten in, de onschuldigen verdrukte, lasterde en hun kwaad deed; hij wilde daarbij stelen, woeker en allerlei gierigheid bedrijven, derhalve aan het reine Evangelie ongehoorzaam zijn en zich daartegen stellen en zo zonder vreze Gods de wegen Gods er aan geven, om zichzelf staande te houden; in één woord: allerlei dingen drijven, die tegen de gezonde leer zijn; zo moet de zodanige

weten, dat hij met al zijn geloof ten laatste een Wet zal vinden, die tegen hem getuigen en hem veroordelen zal. Maar daarom is de rechtvaardige geen Wet gezet, dat wil zeggen: daarom zal hij, die, in het gevoel van wat hij is, zich aan de genade van Christus houdt, ervaren, dat geen Wet tegen hem is, veelmeer zal hij, terwijl hij naast het gelove geen wet er bij neemt, vinden, dat hij waarlijk rechtvaardig is door het geloof. Bij die mens zal de hoofdsom der geboden aanwezig zijn: liefde uit een rein hart en een goede consciëntie en een ongeveinsd geloof, daarom, omdat hij zich aan de genade van Christus houdt.

Geloof en liefde zijn in Christus Jezus, en waar de genade des Heeren komt, daar komen geloof en liefde mee, en stellen het alles zo, dat de Wet er ten volle mee tevreden zijn zal. Daarvoor komt onze Heere Jezus Christus alle dank toe; zoals de Apostel dan ook schrijft: *"Ik dank Mijn Heere Christus Jezus, Die heeft 't alles gedaan."* Christus Jezus heeft 't alles gedaan. De Apostel overziet de reeds afgelegde levensweg en schrijft met een dankbaar gemoed: "Wat wil men toch met de Wet? Ik heb het alles ondervonden: ik ben niets; de Heere is het alleen." Daarom schrijft hij: "Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig."

Dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren verlost, zalig gemaakt te hebben, dat is een daadzaak, mijn Geliefden, die betrouwbaar, een feit, dat onbedrieglijk is, dat zich als waarheid doet kennen, waarop alle verlost, alle gezaligden "amen" zeggen en betuigen: *Het is geschied*. Deze daadzaak heeft bij ons haar werking. En het is een woord, voor zoverre het als geschied, als een feit bekend gemaakt en ons gepredikt en betuigd wordt door heel het geschrevene Woord heen, door de levende verkondiging, door de onderwijzing en werking en bevestiging des Heiligen Geestes, Die daarvan aan onze Geest getuigenis geeft.

Wanneer het nu de schijn heeft, alsof wij zo eenzaam onze weg bewandelden, alsof wij zo zonder God daarheen gingen; wanneer God geëindigd heeft ook met ons te spreken, en Hij ook van ons opgevaren is, waarop zullen wij ons dan verlaten voor de eeuwigheid, die wij tegemoet gaan?

U bemerkt het hier bij de Apostel, Geliefden, dat hij hier op het woord het meeste gewicht legt. Hij schrijft niet: "Ik heb het bevonden, en ik weet het zekere gewis, dat het genadewerk in mij Gods werk is." Hij schrijft: dat het woord getrouw is, dat het woord aller aannemingwaar is. Zullen wij nu een andere vastheid begeren, misschien daarin onze grond zoeken dat wij eenmaal blind waren en nu zien, of wel in een nieuwe bevestiging en verzekering van Boven? Och, dat is alles slechts voor een tijd, maar niet op de duur. Alleen het Woord wordt waarheid, wordt beproefd bevonden in nood en dood; het Woord houdt stand in alles en door alles heen, zodat wij van ganser hart zeggen: "Ja, dat is gewis waar"; al schijnt het ook voor een wijk niet waar te zijn, het doet ons desniettemin niet beschaamd uitkomen; het verlaat ons niet; daarom is het ook alleen aller behartiging en aanneming waardig. Daaraan hebben wij ons in onze verlorenheid vast te klemmen; dit zal tegen alles bestand zijn; dat woord mogen wij gerust aangrijpen, dat zal wel bij ons blijven, en zo zullen wij wel ondervinden, dat het niet bedriegt.

Met deze waarheid zij de listige duivel bij u verdreven, die de mens het Woord van onder de handen wegtovert, opdat de mens ontsteld en verlegen worde, het geloof er aan gegeven hebbe, naar de Wet grijpe, naar werken omzie en naar een eigen heiligheid; want dan heeft hij de mens verleid tot die hoogmoed, dat de mens het bij zichzelf zoekt, om het zelf daar te stellen naast of naast de genade.

U hebt het nu vernomen, wat uw vastheid zijn moet, te weten: het Woord; u verneemt het van de Apostel, dat dit niet bedriegt, niet liegt, maar waarachtig is en standhoudt. De Persoon, van wie hier gesproken wordt: Christus Jezus.

Maar wat is het voor een woord, dat onze vastheid zijn moet voor tijd en eeuwigheid? Het is een groot en machtig woord, waarin alle woorden Gods opgesloten liggen. Het is dit woord: Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben. Hoe heet de Persoon, die in de wereld gekomen is, om de zondaren verlost, gered, zalig gemaakt te hebben? "Christus Jezus" schrijft de Apostel. (Handel. 4: 12) Dat is waar: Deze is het; er is geen andere Naam onder de hemel. De Profeten, de Apostelen kunnen ons niet zalig maken, Luther niet, Calvijn niet, ik kan u niet zalig maken.

Amen, zo zult u zeggen; want zo staat er geschreven: "Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven, want de verlossing hunner ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid ophouden." (Psalm 49) En wederom: "Wat zal een mens geven tot lossing van Zijn ziel"? (Matth. 16:2; Markus 8:37)

Evenwel daarom gelooft u het allen nog niet zou geheel zeker, dat niemand zichzelf verlossen, niemand God verzoenen kan, en dat niemand iets daaraan kan toebrengen. U mag dit allen met het verstand voor waarheid houden, maar daarom houdt u nog niet allen met het hart voor waarheid: dat Christus Jezus alleen verlossen kan, het ook alleen wil, en dat Hij het ook gedaan heeft; ja, dat het een gebeurde zaak is, waarvan u het getuigenis in het woord hebt.

Hoofd, vet en ingewanden - dit zijn de hoofddelen van het offerdier, die naar Leviticus bij het brandoffer de Heere verbrand werden - staan de mens in de weg, om dit ten allen tijde voor zo geheel waar en zeker te houden. Met het hoofd, het verstand, wil hij de Wet begrijpen en werken aanbrengen en zich niet geheel en alleen, als het ware zonder hoofd, op de genade van Christus laten drijven. Ingewanden, dat wil zeggen, een hart, zou hij toch ook graag wensen te hebben, ten minste enige wederliefde, en hij wil niet alleen zoals hij is, geborgen zijn in de liefde Gods, welke is in Christus Jezus.

Het vet kan hij het allerminst laten varen; hij wil ook uit zichzelf volde 's Geestes zijn, en kan er zich niet mee vergenoegen, dat de Geest van Christus gestadig, waar het nodig is, zijn ledig vat zal gevuld hebben. Dit hebben wij nu van onszelf te erkennen en te belijden, mijn Geliefden, dan zullen wij wel spoedig geholpen zijn. Ziet, de Apostel behoudt hier voor zich noch hoofd, noch ingewanden, noch vet, maar hij geeft het alles de Heere en behoudt voor zich niets.

Moet ik het u bewijzen, dat hij alles de Heere geeft? Hij schrijft niet: Jezus Christus is in de wereld gekomen; hij schrijft: *Christus Jezus*. Staat er dat zonder betekenis? De Apostel schrijft zo uit de Heilige Geest; immers daar is de rechte Geest, waar de mens niets voor zichzelf behoudt, maar hij laat de Heere de kroon, laat Hem de ganse zalving.

Dat doet de Apostel hier. Terwijl hij zijnen ganse levensloop overziet, staat hem zijnerzijds niets anders voor ogen dan zonde en wederom zonde, en bij al deze zijn zonde de genade des Heeren, die zo rijk en overvloedig over hem geweest is met geloof en liefde. Hoe? Door Christus Jezus? Nee, met geloof en liefde in Christus Jezus. Aangezien het dan alles en overal genade is, en Paulus niets zijn wil, maar Christus Jezus alleen de Heiland is, Die het alles gedaan heeft, daarom noemt hij Hem

eerst naar Zijn genade, naar Zijn ganse doen, naar al Zijn daden, Zijn ambten, Zijn heerschappij en Zijn werk, zoals Hij dat alles ook bij de Apostel verheerlijkt.

Daarom, *o mijn Heiland*, wil de Apostel zeggen, U bent het alleen, maar ik ben ledig, ik ben een nietig been, een rib; maar u hebt geweten hoe daaruit een vrouw te bouwen, een vrouw, schoon van aanzien, zonder vlek of rimpel in uw ogen. Daarom zult Gij het ook alleen blijven, Die alles gedaan heeft; U komt de zalving toe; U bent Christus, de Gezalfde; met deze Naam noem ik U allereerst. Een waarachtig en betrouwbaar Profeet zijt Gij, u hebt mij goed geleerd in al mijn onwetendheid en dwaasheid, mijn onverstand en de hardheid mijns harten; al Uw goede woorden zijn vervuld geworden, en door Uw gezonde leer loof ik U alleen en heb vrede. U bent een trouw en barmhartig Hogepriester en zijt altijd voor mij opgekomen, zijt mijn Voorspraak geweest, hoe grof ik ook gezondigd heb. U bent mijn genadige en machtige Koning; van Uw scepter heb ik allerlei troost, gerechtigheid en leven ontvangen. Ook hebt U mij in elk opzicht goed geregeerd, anders ware er niets uit mij geworden, en menige vijand, die mij vanwege Uw getuigenis haatte, is reeds door U in de eeuwige duisternis geworpen. U zult mij blijven beschutten; want ik ben weerloos tegen alle vijanden, tegen dood, duivel, zonde en hel, totdat U mij, arme zondaar, in uw eeuwige heiligheid en heerlijkheid zult opgenomen hebben. Zo zij en verblijve aan U de zalving, aan U alleen, want U bent alleen de Zaligmaker, Jezus, Die mij ruimte maakt, dat, al komen ook grote watervloeden, deze nochtans mij niet zullen aanraken.

Derhalve, Christus Jezus is de rechte Man; daarom gelde bij ons Zijn hoogheerlijke Naam alleen. Dat wij vrij een streep halen door onze namen en verwerpen ons werk, onze vroomheid, en wat wij zijn of niet zijn mogen. Heeft God opgehouden met ons te spreken en is Hij van ons opgevaren, hier behouden wij, wat Abraham behield: "Ik richt Mijn verbond met Izak op, die Sara u baren zal"; hier behouden wij, wat Jakob behield: "Ik ben de algenoegzame God." Deze Naam alleen spreke tot ons genoeg; want deze heeft ons God hier op aarde gelaten, zoals wij vervolgens horen zullen.

III.

Van Hem wordt gezegd: *Hij is in de wereld gekomen.*

Christus Jezus is in de wereld gekomen, schrijft de Apostel. De Apostel schrijft hier niet: Christus Jezus is gekomen, maar: *Christus Jezus is in de wereld gekomen.* Zo weten wij dan, wat wij in deze wereld hebben, te weten: dat Christus Jezus hier geweest is. Hij heeft de troon der heerlijkheid verlaten, en Hij ging in deze wereld daarheen, als een, die gans ontdaan en ontledigd was van al datgene, wat Hij in de hemel was. Hij was in de wereld gekomen, om zondaren zalig gemaakt te hebben. Toen Hij echter in deze wereld gekomen was, was Hij in deze wereld en maakte ook ervaringen in deze wereld, zodat Hij, zijnde de Mens in onze plaats, het te weten kwam, wat het in zich heeft, in een wereld te wezen, die in het boze ligt, die geheel en al van God vervreemd is.

Ligt daarin ook een betekenis van vertroosting voor ons opgesloten, Geliefden? Wij zijn in deze wereld, zoals onze barmhartige Hogepriester het Zelf, nog hier op aarde zijnde, in Zijn gebed de Vader voorgehouden heeft. "Zondaar zijn" en "in de wereld zijn" zegt evenveel, als dat vuur en stro tezamen zijn. Wij zijn het stro, en de wereld is het vuur. Vanwaar toch is het, dat wij in deze wereld niet omkomen, dat wij door de wereld niet verteerd, niet weggeraapt worden? De Heere toch heeft gezegd: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Vanwaar toch is het, dat de wereld ons niet reeds

lang verslonden heeft? Het is, omdat Hij in de wereld is gekomen, en toen Hij in de wereld gekomen is, heeft Hij de wereld overwonnen.

Hoe heeft Hij de wereld overwonnen, toen Hij in de wereld was? Hij is verzocht geworden in alle dingen, gelijk als wij; maar hoe Hij ook is verzocht geworden, gelijk als wij, de wereld heeft Hem niet van Zijn liefde tot ons verlorenen, niet van het werk, dat de Vader Hem te doen gegeven had, kunnen afbrengen. Hij heeft wel standgehouden. Hij, het eeuwige Woord, bleef in het Woord; Hij heeft het geloof in God weer daargesteld. Zo heeft Hij volbracht de eeuwige Wet; zo heeft Hij verworven de eeuwige gerechtigheid; zo verzoende Hij God.

Zwaar genoeg heeft Hij het in deze wereld gehad; met zuchtingen, met veel gebeden tot God, met veel tranen is Hij over alles heen gekomen. Hij heeft in deze wereld niets gezien, dan het tegenovergestelde van wat Hij was. Immers Hij was hier een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk. Maar juist in zo'n gestalte, dat Hij de meest verachte was van allen, ja de onwaardigste onder de mensen, en Hij Zich daarbij alleen aan de Vader en aan Diens wil gehouden heeft, heeft Hij de wereld overwonnen, is de wereld aan Hem te schande geworden, en heeft zich geopenbaard "wereld" te zijn.

N u zijn wij dan nog in deze wereld en gaan er nog doorheen. En zijn wij daarin, zoals Hij in de wereld was, dan moet ons dat volstrekt niet zo bijzonder aanvechten, veelmeer behoren wij het goed in gedachtenis te houden, dat Hij in deze wereld gekomen is. Is Hij nu hier geweest, en heeft Hij gesmaakt wat het in heeft, in deze wereld te zijn, dan weet Hij het immers zeer goed, hoe het ons in de ze wereld te moede is, aan welke gevaren wij van de zijde der wereld blootgesteld zijn; ook weet Hij het zeer goed, hoe de wereld, onder een grote schijn van gerechtigheid en Godzaligheid, ons van het voorgestelde wit tracht af te houden, te weten van de hemelse roeping Gods; ook weet Hij, dat wij in al deze gevaren zeer ras onderliggen en verloren zijn. Zo kent Hij de macht, de list, het geweld der wereld; ook de duisternis, die zich zo menigmaal om ons legert; ook al onze dwaasheden in deze wereld, zodat wij; voor de wereld bijna altijd zijn als een open' stad, waarvan zij zich elk ogenblik zou kunnen meester maken als van een zekere buit. Zo kent Hij ook al ons vrezén, ons twijfelen, onze benauwdheid, onze angst, al onze aanvechtingen in deze wereld. Maar tegen dit alles hebben wij nu een getrouw woord, dat Hij ons van de wereld gered en ons bij Zich geborgen heeft in Zijnen schoot.

IV.

Hij is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig te maken.

Want zo staat er: Hij is in de wereld gekomen om de zondaren gered, zalig gemaakt te hebben. De Apostel heeft niet geschreven: Christus Jezus is op de aarde gekomen; hij heeft geschreven: *Hij is in de wereld gekomen.* Als mensen maken wij een deel van deze wereld uit, maar als zondaren niet zo zeer; want de wereld, ofschoon zij in het boze ligt, bestaat uit brave, fatsoenlijke, rechtvaardige, eerlijke lieden, die verstand hebben, ook allerlei deugd en daarbij allerlei kracht. In de wereld zijn er slechts vrome lieden, die hun plicht betrachten, gezonde mensen, die de geneesmeester niet behoeven, die ook de bekering niet meer nodig hebben, die het ganse Evangelie der liefde goed verstaan, het geloof ook reeds lang onder de knie hebben, die God aanbidden, zoals het behoort, en nu verder niets meer te doen hebben dan zich op goede werken toe te leggen, opdat zij niet eed slechts lijdelijk, maar een werkdadig Christendom ingevoerd hebben.

De wereld zegt wel: "Wij zijn zondaren", maar in werkelijkheid wil zij er niets van weten; zij wil zich volstrekt niet als zondaren laten bestraffen, maar al wat zij stelt, wil en drijft, moet als recht en goed aangemerkt worden. Zo kan de wereld met een helpen de genade uitkomen, het overige brengt zij zelf in orde.

Volgens zo'n loop der wereld had de Apostel ook vroeger gewandeld, toen hij de wet en haar werken gedreven had; maar midden in zijnen loop was het hem door de Heere Zelf geopenbaard geworden, welk een groot zondaar hij was, terwijl hij in de mening verkeerde, een groot heilige te zijn. Later was hem zijn verdorvenheid door allerlei wegen nog meer ontdekt geworden, en hij had ondervonden, aan welke gevaren de zaligheid van onze zielen gedurig blootgesteld is, indien wij menen, onze zaligheid zelf te kunnen uitwerken door de wet er bij te nemen; hij had echter ondervonden, hoe daaruit niets dan zonde en wederom zonde voortkomt; ondervonden, hoe de mens, voor en na, van Zijn ziele zaligheid in de weg staat, door zijne begrippen van Wet en derzelve werken; ondervonden, hoe de mens geheel en al zondaar, niet dan zondaar is, en dat het bij de mens een volstrekt onmogelijke zaak is, ook maar het geringste tot zijn zaligheid toe te brengen. Daarom schrijft hij: Christus Jezus is in de wereld gekomen, om zondaren gered! zalig gemaakt te hebben.

Wanneer hij hier schrijft "zondaren", dan wil hij daarmee te kennen geven, dat wij voor en na zondaren zijn en zondaren blijven, dat wil zeggen, zulke ellendige mensen, die van de rechte weg en het richtsnoer van de wil van God en van Zijn wegen door ons onverstand gedurig af zijn, en die elk ogenblik onszelf in het verderf zouden storten, omdat wij, aan onszelf overgelaten zijnde, gedurig oordelen, begeren, willen, denken en handelen naar de loop van deze wereld.

En als hij schrijft: zalig gemaakt te hebben, dan meent hij daarmee, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, niet om onze zaligheid mogelijk te maken, ingeval wij het onze daar toedoen, maar, dat Hij in de wereld gekomen is, om het eeuwig Raadsbesluit van onze zaligheid, van onze verlossing, uit te voeren, zodat wij zondaren ook waarlijk gered, volkomen zalig gemaakt zijn. Daarom moet u de Apostolische woorden goed verstaan en ter harte nemen. Want zoals u hier in de wereld zijt, ziet u bij de grote vraag uwer zaligheid op twee dingen: u ziet op de wereld én op de Wet. In de wereld wilt u anders zijn, dan u zijt, om u aan de wereld te kunnen tonen als mensen, die iets in de hand hebben, ten einde zo der wereld in geen enkel stuk antwoord schuldig te blijven; en naar de Wet wilt u voortdurend grijpen, om het "doe dat" er bij te nemen; daarbij denkt u dan: als ik het "doe dat" in mijn hand heb, zal ik rust bekomen; in die weg zal ik dan tegenover de wereld en in de wereld goedsmoeds zijn, wanneer ik Mijn Godzaligheid en heiligheid zal kunnen bezien; dan zal ik ook eerst recht vol zijn van God, van geloof en troost, dan zal ik het goed weten, dat ik zalig word.

Dat is evenwel geheel verkeerd, dat u gedurig daarnaar omziet, wat er in u zou moeten zijn, en dat u denkt: "ik word niet zalig", omdat u zo niets in u vindt, en meent het in de werken te moeten zoeken, in uw gedrag.

Het Apostolische woord zegt ons niet, dat er een wet in de wereld gekomen is, om ons te leren, hoe wij door het "doe dat" zalig zullen worden; het zegt ons, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is. Met deze Naam wordt buiten gesloten: wet, werk, heiligheid, alle schepsel, de ganse mens, zoals hij gaat en staat, dat namelijk dit ons niet zalig maakt, maar Christus Jezus alleen.

Het Apostolische woord zegt ons niet: dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om heiligen en rechtvaardigen tot God te brengen, maar om *zondaren* zalig gemaakt te hebben. Daarom, wie uwer in zijn binnenste er van doordrongen is en het zo diep gevoelt, wat het in heeft zondaar te zijn, die versta het toch eens voor altijd, dat de Apostel hier van zondaren spreekt, in tegenoverstelling van de wet; zodat hij zeggen wil: Wat hebben wij toch met de wet en haar werken te maken? Wat met het "doe dat"? *Zondaren zijn* en blijven wij, kunnen onszelf evenmin na als voor onze bekering helpen, brengen onszelf steeds in het verderf; of wij ook bij aanvang en voortgang een vermaak mogen hebben in de Wet Gods naar de inwendigen mens, er woont, ach, een andere wet in onze leden, die ons gevangen neemt onder de wet der zonde. (Rom. 7) Daarom zijn wij ten opzichte van de Wet ten enenmale machteloos en onbekwaam, en zijn elk ogenblik in gevaar, in deze wereld een roef der zonde en des duivels te worden. Maar Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig gemaakt te hebben. Heeft Hij dus door Zijn komen in de wereld de verlossing, de zaligheid aangebracht, dan blijft dit voor ons vaststaan, en wij hebben ons uitsluitend daaraan te houden, dat wij afstand gedaan hebben van al het "doe dat" en het voor waarachtig en zeker houden, dat Christus Jezus ons zalig gemaakt heeft door Zijn komen in de wereld, verlost heeft van toorn en verdoeming, van zonde, wereld, dood en hel.

Zijn wij zondaren, en belijden wij dat met verbrijzeling des harten, dan hebben wij niet daarnaar te zoeken, wat in ons is, ten einde iets in ons te hebben, waarop wij ons konden verlaten of waaraan wij konden weten, dat ook wij tot de verlost, de zaliggemaakten behoren. Wij behoeven slechts twee dingen te hebben: van onze kant zonde, dat wij voor God erkennen en belijden, dat wij zondaren zijn, en van Gods zijde het getrouwe woord, dat aller aanneming waardig is. Een ieder zondaar, die zich op dit woord verlaat, zal wel ondervinden, dat het waar is, dat hij verlost, dat hij zalig gemaakt is; zo'n woord zal ook niet ledig of onvruchtbaar bij hem zijn, maar scheppen, dat hij zichzelf meer en meer in stof en as verootmoedigt en opwast in de kennis Gods en van Christus.

V.

De belijdenis der ondervinding, waarmee Paulus de waarheid en betrouwbaarheid van dit getuigenis bevestigt.

Men moet evenwel onder de zondaren een eerste zondaar zijn, om zich alleen op dit feit te verlaten, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig gemaakt te hebben; om zich daarop te verlaten, als op een getrouw en aller aanneming waardig woord, en mitsdien van het "doe dat", van de wet en haar werken niets te willen weten. Wie onder de zondaren een eerste zondaar is, weet ook niets meer, dan dat hij een zondaar is, en wil juist ook daarom van geen andere verlossing weten, dan van die, welke in Christus Jezus is. De dankbaarheid drijft hem daartoe, maar ook zijn grote nood; en omdat hij de enige Naam, in welke alleen alle zaligheid is, tot zijn toeverlaat heeft, kent hij ook geen valse schaamte, terwijl allen, die de wet en haar werken drijven, bij al het spreken van "arm-zondaar-zijn" zichzelf in het midden der broederen toch als heiligen willen handhaven.

De Apostel schrijft: "Onder de zondaren, voor welke Christus in de wereld gekomen is om ze te verlossen, *ben ik een voornaamste.*" Hij schrijft niet: onder welke ik *de* voornaamste was, maar: onder welke ik een voornaamste, dat is een eerste ben. Wie een eerste is onder anderen, die heeft het 't allerergst gemaakt, die is een hoofd en aanvoerder der anderen; die heeft zelf niet alleen voor zich gezondigd, maar is ook voor anderen tot een oorzaak, voorbeeld en prikkel tot zondige geweest. Onder de

zondaren ben ik *een eerste*, dat kon de Apostel schrijven, ofschoon hij terzelfder tijd een goed geweten had, een door het geloof gereinigd hart. Want wanneer ik allerlei dingen bedreven heb, waarbij het openbaar geworden is, wat ik eigenlijk ben, dan kan ik niet zeggen, dat ik zo was, maar moet zeggen, dat ik het ben. De Apostel wil zeggen: Bij niemand heeft zich ooit sterker geopenbaard, wat een mens is, doet en drijft, wanneer hij met de wet en haar werken omgaat, dan bij mij; want toen ik een ijver Gods had, als niemand mijns gelijken, juist toen was ik een lasteraar, een smader Gods en een vervolger.

Daaruit weet ik, dat er geen groter zondaar is, dan ik ben; en Christus Jezus heeft mij een eeuwige gerechtigheid doen toekomen donder wet. Dies moeten alle zondaren moed grijpen en zich verlaten op het getrouw woord, op het feit, dat zij zonder wet van hun zonden gered zijn, zalig gemaakt zijn, moeten zich alleen aan Christus Jezus houden, want hoe zeker en gewis dit is, dat heb ik ervaren; wanhopiger toch dan bij mij heeft het er nog bij geen mens uitgezien.

Wijl dan de Apostel op deze wijze zijn hart uitgestort heeft en het betuigt, dat wij ons op het woord zullen verlaten en dat in ons en bij ons zullen opnemen, namelijk: dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren te verlossen, zo laat ons dat ter harte nemen, mijn Geliefden, dat wij in deze wereld, bij al wat ons doet vrezen, ons benauwt en aanvecht, en hoe ledig wij ons ook mogen bevinden, hoe duister het ook rondom ons zijn moge, ons verre te houden hebben van het "doe dat"; en waar het smartelijk gevoel van: "er is geen zo groot zondaar als ik ben", ons neerbuigt: daar laat ons op het woord ons ganselijk verlaten, op het woord der genade van Christus, dat Hij zondaren zalig gemaakt heeft. Dat woord zal voor ons allerlei vrede en rust bestellen, allerlei licht en troost ons schenken.

Laat ons dit woord ter harte nemen, want het is het waard, dat wij hetzelfde tot ons nemen, daaraan alleen ons houden en ons niet aan wet en werken storen. Wie met alle zijn zonden, als een eerste zondaar, aan dit woord blijft hangen, die zal het wel ervaren, dat dit de enige weg is, om zich met de Wet in overeenstemming te bevinden. En ieder wete dit: dat de zwaarste zonde daarin bestaat, en dat daaruit ook allerlei zonden en gruwelen voortkomen, dat wij niet "zondaren willen zijn en blijven." Wie echter uit de ervaring van Zijn vorige wegen en zijn levens met de wet bij deze waarheid volhardt: "Ik ben onder de zondaren een eerste" en dientengevolge alleen de naam prijst, in welke de volkomen verlossing en zaligheid is, en daarbij blijft, zonder naar iets anders om te zien, die zal, al is ook God van hem opgevaaren, al heeft Hij ook opgehouden met hem te spreken, alle vastheid en grond hebben om vrij- en blijmoedig te rusten in het verbond, met Izak opgericht, in de algenoegzame God, in de naam: *Christus Jezus*. En mocht hij ook schijnbaar verlaten Zijn weg reizen, hij zal desniettemin tegenover de wereld in de Heilige Geest met blijdschap tot lof en prijs der genade betuigen wat David betuigt (Psalm 18:22, 23): *"Ik heb des Heeren wegen gehouden en ben van mijn God niet goddelooslijk afgegaan; want al Zijn rechten waren voor mij; en Zijn inzetten deed ik niet van mij weg."*

AMEN.

90. 1 Timothéüs 1:15b

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 30 Januari 1848, 's voormiddags. Gezongen: Lied 70:1 3 (zie Naschrift blz. 385); Psalm 119: 9, Lied 68: 3 (of 5). In het Nederduits vertaald verschenen zij in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" in 1851 als No. 10 in het 6de Twaalfstal. In het Hoogduits zag zij het licht 1895, in de verzameling "Licht und Recht", 8. Heft, 3. Predigt. Des avonds handelde K. over Jesaja 33:22 24. Gezongen: Lied 33: 2, 3 (zie Deel II blz. 345 vv) En Psalm 65: 2.

Daarbij dan blijft het, mijn Geliefden: *Jezus Christus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben.* Niet is een Wet in de wereld gekomen, om zondaren zalig gemaakt te hebben; want een Wet zegt: "Doe dat, en gij zult leven." Wie de Wet zal gedaan hebben, die zal zichzelf het leven verworven hebben; die is een heilige en geen zondaar; die behoeft ook niet zalig gemaakt te worden door een ander: die zal zichzelf zalig gemaakt hebben. Maar het "doe dat" wordt niet gevonden bij de bewoners van het stof; daarom zijn wij allen van nature des doods. Immers het is alles zonde, alles bevekt en onrein, wat een mens doet, hij zij wie hij zij. De mens, zoals hij is, deugt volstrekt niet meer bij het "doe dat" der Wet, hij kan daarmee niets beginnen; daarom is ook elk werk, dat uit zijn handen komt, van voren af aan, verkeerd en verworpen, zonder betekenis en waarde.

Door de ongehoorzaamheid van éénen is de zonde in de wereld ingekomen, en door de zonde de dood; deze dood is tot allen doorgedrongen; in deze dood hebben allen gezondigd en zondige wij allen. (Rom. 5:12) Wat zullen wij de dood in onze laatste ure voorhouden? Wat de duivel, die daar staan zal met allerlei beschuldigingen, als wij in het oordeel moeten verschijnen? Wat kan ons een goed geweten voor God geven, voor wie wij verschijnen moeten, om rekenschap te geven van al hetgeen wij gedaan hebben?

Mijn Geliefden! Alleen deze daadzaak, dit feit: "Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben" is een vaste grond onder de voeten, schenkt een zeker houvast aan het hart, als het hart breekt, als alle grond verdwijnt, en de mens niets ziet dan zonden en wederom zonden, zonden, waaraan wij lang niet meer hebben gedacht, die over ons heenslaan als golven en baren en op onze ziel liggen als geweldige bergen. Alleen deze daadzaak, dit feit: "Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben", in gelove aangegrepen, legt duivel, zonde en dood, legt het beangstigend geweten het stilzwijgen op, zodat zonde en dood verre van ons moeten vlieden, en het hart vervuld wordt van de heerlijkheid Gods in het Aangezicht van Jezus Christus.

Indien wij waarlijk bekeerd zijn, indien wij wat ondervonden, wat doorgemaakt hebben, zo zal het, staat het recht met ons, daartoe hebben gediend, dat wij getuchtigd zijn en geleerd hebben, om in alles en voor alles van onszelf in elk opzicht af te zien, het zij wij ons vroom of goddeloos bevinden, en het enig getrouwe en aller aannemingswaardig woord aan te grijpen, van ganser hart aan te nemen en ons daarop te verlaten, dat "Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren verlost, zalig gemaakt te hebben."

Het is maar de vraag, of wij in waarheid zondaren zijn en zondaren willen zijn. De verlegenheid, waarin zich menigeen bevindt; de vijandschap, die bij de een en ander wakker wordt, wanneer hem: "een arme zondaar en een God, alleen rijk in genade" gepredikt wordt; de miskenning der prediking, waar alleen Christus als Zaligmaker van zondaren tot grondslag gelegd wordt; ja ook, dat men zo'n prediking niet op zichzelf toepast, dat men het Woord niet wil laten gelden, dat toch allen levend maakt, ook alle heiligt en reinigt, ziet, dit alles toont genoegzaam, hoe zwaar het valt, om tot ware zelfkennis te geraken. Men legt weliswaar de zonden op de een schaal, veel en grote zonden, evenwel één zonde en nog een zonde houdt men voor zichzelf terug, die wil men zelf uit de weg ruimen, en op de andere schaal legt men zijn vroomheid, zijn werken, legt men de nieuwe mens, en zoekt zo het evenwicht te bewerkstelligen. Aan Christus wordt er dan ook wel de dank voor toegebracht, maar men wil Hem niet geheel en al en datgene laten zijn, wat Hij is. Daarom wil men zelf ook niet datgene zijn, wat men toch zeer goed weten kon, dat men is, indien men het slechts wil weten. De Almachtige verlene ons de genade door de prediking van Zijn woord en de openbaring Zijns Geestes, dat wij leren en van hart belijden, dat en hoe wij zondaren zijn. Daartoe mogen heden de Apostolische woorden dienen, tot welker volledige behandeling mij heden voor acht dagen de tijd ontbrak.

Tekst: TIMOTHEÛS 1:15b.

"Van welke ik een voornaamste ben."

I.

Gij verneemt het, mijn Geliefden! de Apostel Paulus betuigt hier: *"Onder zondaren ben ik een voornaamste."* Ik ben het, betuigt hij; hij schrijft niet: Ik was het eertijds. Daarin ligt toch iets opmerkelijks, dat hij betuigt: *ik ben het*, en niet: Ik was het. Waarop mag hij toch wel het oog gehad, aan welke zonde mag hij wel gedacht hebben, toen hij dit van zich betuigde? Hij was immers reeds in het 29^e jaar van zijn genadestaat. Als wij het Boek der Handelingen der Apostelen raadplegen, dan zal wel niemand op zijn gedrag, na zijn bekeuring, het geringste kunnen aanmerken. Hij heeft het aan al de Gemeenten kunnen schrijven: "Weest Mijn navolgers, gelijk ook ik van Christus." (I Korinthe 11: 1; 4: 16) Dat hij sedert die tijd een doodslag zou hebben begaan, gestolen of gelogen zou hebben, of dat hij zijnen naaste zou onteerd of verongelijkt hebben, daarvan lezen wij niets; ook daarvan niets, dat hij, in enige betrekking of verhouding, ongehoorzaam of onrechtvaardig zou geweest zijn. Hijzelf heeft geschreven: "Ik ben mezelf van geen ding bewust" (1 Kor. 4:4); en hij betuigt: "En hierin oefen ik mezelf, om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen." (Handel. 24: 16)

En waarlijk, het is uit zijn ganse gedrag en uit al zijn Brieven als met handen te tasten, dat hij eerst zelf gedaan heeft, wat hij anderen geleerd heeft. Al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wél luidt, zo daar enige deugd is of enige lof, hij heeft dat bedacht. (Fil. 4: 8) Ja gewis, blijmoedig durf ik het uitspreken, dat men neme de Wet naar haar letterlijke of naar haar geestelijke zin, dat is naar die zin, welke God in de letter gelegd heeft, de Apostel Paulus elke toets zal kunnen doorstaan; dat hij op de dag van Christus onberispelijk, zonder enige aanstoot zal bevonden worden; en ik betuig het daarom met alle gewisheid van deze Apostel: *Onder de heiligen is hij de voornaamste.*

En zo'n Apostel heeft Romeinen 7 geschreven! Zo'n Apostel heeft ook van zichzelf bekend: "Mij is gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans,

dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zou verheffen" (2 Kor. 12:7); zo'n Apostel schrijft in het 29^e jaar van zijn genadestaat: *"Een voornaamste onder de zondaren ben ik."* Hoe is dat te verstaan?

II.

Keren wij tot onszelf in, dan zullen wij spoedig het antwoord gevonden hebben. Wat denkt gij, dat de Apostel gezocht heeft? Heeft hij zichzelf gezocht, zijn lust en zijn gemak, de bevrediging van eigen hartstochten, daarbenevens zijn eigen naam en eigen eer, of wel Gods geboden, Gods allerheiligste wil?

Ja, Gods geboden, Gods allerheiligste wil, zult u antwoorden. Dat is recht geantwoord; want Farizeeër zijnde, ja van zijn jeugd af aan, is hij slechts daarop uit geweest, om Gods geboden na te komen; ja, toen hij de Gemeente des Heeren vervolgde, meende hij, naar Gods wil te handelen; en het eerste, wat hij de Heere gevraagd heeft, toen Deze hem toeriep: "Ik ben Jezus van Nazareth, die gij vervolgt", was dit: "Heere, wat wilt Gij, dat ik zal gedaan hebben?" (Hand. 9) Derhalve, Gods geboden, Gods allerheiligste wil heeft hij gezocht. Zoekt u die ook?

- De één ligt in het hospitaal der begeerlijkheid des vleses en is op de bevrediging van zijn boze driften uit.
- Een tweede zint op echtbreuk en zou die wel graag volbrengen.
- Een derde voedt in zijn binnenste de wortel van doodslag.
- Een vierde verscheurt elke door God gelegde band van tedere huwelijksliefde en kinderlijke gehoorzaamheid.
- Een vijfde laat het zich voorprediken: "De geldgierigheid is een wortel van alle kwaad" (I Tim. 6: 10) En doet desniettemin naar wat de gierigheid hem ingeeft, alsof de mens met het ellendige goud en zilver zich ook de hemel en de zegen bemachtigd had.
- Een zesde rooft de eer en de goede naam zijns naasten, hem op allerlei wijze, waar hij kan, door achterklap schendende.
- Een zevende meent, dat hij, om zichzelf in zijn waardigheid en om de orde in zijn huis te handhaven, met schelden, vloeken en dreigen moet regeren, dat hij zijnen naaste met harde en strenge woorden tot zijn plicht moet brengen, of hem van zich moet verre houden.
- Een achtste meent, dat het niet zo letterlijk moet opgevat worden *"dat ook niet de geringste lust of gedachte tegen enig gebod Gods in onze harten immermeer opkome"* (Heidelb. Catechismus Antw. 113), en hij denkt zelfs met de Wet te kunnen handelen naar zijn welgevallen, heden zo, morgen weer anders, heden voor de wereld, morgen voor God.

Ik zou nog wel meer kunnen opnoemen, doch dit zij genoeg tot ontdekking! Intussen zal ook dit u niet mogen verzwegen worden: dat het een niets betekende kennis van zonde is, als men bij de zonde zich niet Gods gebod voorhoudt, als men, omdat men aan zijn hartstochten de vrije teugel laat, weliswaar bekend: Ik ben een zondaar, een groot zondaar, maar dit alleen daarom, omdat het doordrijven van onze eigen wil en lust er ons van overtuigd heeft, dat wij het zijn. Ik zeg u: een dergelijke belijdenis van zonde blijft onvruchtbaar, omdat men, zodra maar de gedachten op een andere zaak afgeleid worden, snel zal weghuichelen wat men gedaan heeft. Daar is geen ware verbrijzeling, noch voor God noch voor mensen, maar er blijft een harde nek, er blijft hoogmoed, al is men ook voor een omdat gebroken. Want de mens wil niet weten, wat hij is en wat hij gedaan heeft, zolang zijn "ik" bij hem meer geldt, dan de volzalige

God en Diens gebod. Velen van u zeggen, dat zij zondaren zijn, drijven evenwel hun wil door, geven aan hun hartstochten toe, jagen na elke vrucht der eigenliefde en kwade luim, en daarbij zal dan toch nog het Evangelie een kostelijk ding heten. Zij willen de geweldige prediking van de genade, en desniettemin doen wat zij willen, niet wat de Heere wil.

III.

Wat is de grond van al deze verschijnselen? Men is geen zondaar, men wil het ook niet mijn: en het allerminst wil men de voornaamste onder de zondaren zijn, te weten in de zin, waarin Paulus dit van zich betuigd heeft.

Wanneer de Apostel schrijft: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste", dan stond hem gewis voor de geest, wat hij weleer bedreven had, dat hij een lasteraar was geweest, een vervolger en een verdrukker (een smader) zoals hij ook aan de Korinthiërs schrijft: "Want ik ben de minste van de Apostelen, die niet waardig ben een Apostel genaamd te worden, daarom dat ik de Gemeente Gods vervolgd heb." (1 Kor. 15:9)

Zo had dan de Apostel niet iets op zijn geweten, waaraan hij zich toenmaals zou hebben schuldig gemaakt, toen hij aan Timothéüs schreef; maar ten tijde, toen hij aan Timothéüs schreef, beleed hij: "Ik ben onder de zondaren de voornaamste", uit de zelfkennis, die hij daaruit opgedaan had, omdat hij de Gemeente Gods vervolgd had en een lasteraar der genade van Christus en een smader van 's Heeren Naam geweest was.

Niemand denke, dat hem met deze bewering de troost van deze woorden ontnomen wordt; zo hij verder aandachtig acht geeft, zal hem in stee daarvan des te meer ware troost worden wedergegeven.

In het gewone leven blijft men zijns naasten overtreding aldoor gedachtig, en is het dat zich de gelegenheid voordoet, dan toont men het wel, dat men het van zijnen naaste niet vergeten is, dat hij eenmaal in overtreding is gevonden geworden; daar blijft de echtbreker wel een echtbreker, de leugenaar een leugenaar, de dief een dief, al is het dat hij ook maar éénmaal deze zonde bedreven heeft; maar aan hetgeen men zelf is of gedaan heeft, waarbij het wel letterlijk zou mogen heten: "Welgelukzalig is de man, wie God de zonde bedekt heeft", daaraan is men zeer zelden gedachtig. In het godsdienstige leven gaat het gewoonlijk ook zo, dat men niet gedachtig is aan de reiniging van Zijn vorige zonden. Omdat God de zonden vergeven of niet bezocht heeft, gedraagt men zich ten aanzien van Zijn vorige zonden, als ware men rein uit zijn moeder voortgekomen.

Geheel anders ligt het evenwel bij die mens, bij wie ware genade is; geheel anders lag het daarom bij de Apostel. Hij had de zonde niet leren kennen bij de zonde, hij had ze leren kennen in het licht der Wet Gods, als ook bij de heiligheid Gods, en in het licht der genade van Jezus Christus. Bij dit licht had hij ook zichzelf leren kennen. Zo schrijft dan de Apostel dit: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste" in dezelfde zin, waarin Job het bekende: "Met het gehoor der oren heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as" (Job 42: 5, 6); in dezelfde zin, waarin Johannes van zich schrijft: "Toen ik Hem zag, viel ik als dood aan zijn voeten" (Openb. 1:17); en waarin God tot Zijn ganse volk spreekt: "Opdat u het gedachtig zijt en u schaamt en niet meer uw mond opent, vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen u gedaan hebt" (Ezech. 16: 63).

Bij de Apostel was alle roem weg; hij kende in elk opzicht geen anderen roem meer, dan het kruis van Christus. Om Gods Wet, gebod en recht was het hem te doen geweest, en bij Gods gebod had hij zich als zondaar, als overtreder van het gebod leren kennen. Bij het licht der heiligheid Gods was het hem openbaar geworden, hoe verderfelijke Die gerechtigheid was, welke hij bij de Wet gezocht had. Bij het licht der genade van Jezus Christus was het hem geopenbaard, hoe verschrikkelijk vijandig tegen *de genade* hij geweest was.

Bij de leer des geloofs in Jezus Christus had hij het ingezien, van welke waarde het streven naar werken eigenlijk was. Wat hij als heiligheid nagestreefd had, als iets dat overeenkomstig de Wet was, dat veroordeelde hij later als zonde, als verdoemelijke afgoderij; als een zonde van hoererij en toverij. Uit zijn razen tegen Christus en zijn woeden tegen de Gemeente des Heeren was het hem openbaar geworden, uit zijn smaden en lasteren van de gezegende Naam Jezus, uit het verdrucken, waarmee hij des Heeren heiligen, zijn erfdeel en volk verdrukt had, had hij het leren inzien, hoe het met de gerechtigheid, die uit de wet is, gesteld is. zijn heiligheid, die hij nagejaagd had, was hem uit zijn doen tegen de ware heiligheid tot zonde geworden; en bij de genade van Jezus had hij het geleerd, wat voor een mens hij was, die zich zo verschrikkelijk tegen deze genade verzet had. Daarom schreef hij: "Onder zondaren ben ik de voornaamste."

Hoewel de Heere hem zijn zonden vergeven had, hoewel hij alle rust en allen vrede had in de Heilige Geest, en het tolken male met blijdschap prediken en schrijven kon: "Wie zal verdoemen?" Zichzelf en kon hij het nimmer vergeven, dat hij de Gemeente Gods vervolgd had. Niet, dat hij zich deze zonde voorhield, dat hij er zich over aftobde; niet, dat hij deze zonde wilde ongedaan maken, maar hij bleef haar in die zin gedachtig, dat het bij hem bleef vaststaan: "Ik ben de alleronwaardigste, ik ben de voornaamste der zondaren; zo grof als ik gezondigd heb, heeft niemand gezondigd."

Heerlijk was hem de Wet Gods, heerlijk Gods heiligheid, heerlijk de genade van Jezus Christus, maar bij hem was het uit en voorbij, eens voor altijd een afgesneden zaak; hij weet eens voor altijd met de Wet niets meer uit te richten en ziet zich voor alle anderen tot een voorbeeld gesteld, dat een mens een zondaar is, dat hij verlost, zalig gemaakt wordt, dat deze verlossing en zaligheid alleen daarin bestaat, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, en dat degene, die bij dat woord blijft, die in Christus Jezus gelooft zonder werk, zich door Christus Jezus zal zien verlost en zalig gemaakt ten eeuwige leven.

Zo is dan de Apostel aan de reiniging van zijn vorige zonde gedachtig gebleven. Daarom was hem door de genade Gods ook al datgene rijkelijk geschonken, wat wij in de Tweede Brief van Petrus (Hoofdstuk 1: 5 7) lezen: "En gij tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrenge, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid Godzaligheid, en bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen." Want waar een eerste, een voornaamste der zondaren is, daar is de genade Gods, zodat het een waarheid is: *Een voornaamste der zondaren*, nochtans der Goddelijke natuur deelachtig, en vol van alle goede werken, zodat een satan zelf ten laatste er voor moet verstommen, en in zijn binnenste bekennen: "Deze is rechtvaardig, en ik ben het niet."

IV.

Laat ons, mijn Geliefden, uit het gehoorde de onderwijzing ter harte nemen. Hebben wij de moed, de oprechtheid, de liefde tot heil naasten en tot ere Gods, de dankbaarheid tot onze Heere Jezus Christus, en wel zo, dat het ons als vanzelf uit het hart komt, het eveneens uit te spreken en ook zo neer te schrijven: "*Onder de zondaren ben ik de voornaamste*"? Is het niet veeleer waar, dat in menig hart deze gedachte gevonden wordt: "Ik dank U, o God, dat ik niet ben als deze tollenaar"? Ligt het niet in menig hart: "Die en die is er schuld aan, deze en gene omstandigheden, waarin ik mij bevind, zijn er schuld aan, anders zou ik anders zijn, dan ik ben"? Of: "Ik ben, weliswaar, verkeerd en een groot zondaar; wat evenwel die en die gedaan heeft, nee, dat is toch al te erg, nee, zo grof heb ik het toch niet gemaakt"?

Dan is men dan de reinigmaking van zijn vorige zonden vergeten en denkt: "Ik ben toch maar een kleine zondaar in vergelijking van deze daar, een wélopgevoed zondaar, ja, wel een zondaar, maar toch een mens van heel goede manieren." Wie is er, die der prediking: "Gij zijt een eerste, een voornaamste der zondaren" zou willen gelijk geven?

Wie wil het met een verbrijzeld hart van zichzelf bekennen, als hij nu twintig jaren en meer op de genadeweg geweest is? En wie wil niet allerwege als een vroom man geëerd zijn en zijn vroomheid erkend zien? Wie om zijn ongerechtigheid bestraft is geworden en nochtans Zijn gerechtigheid handhaaft, die moge de hand in de eigen boezem steken. En dan: "een zondaar", welke betekenis geeft men aan dit woord, indien men dat ook al aangaande zichzelf erkent? dat men zijn hartstochten botviert, dat men de onkuisheid, de dronkenschap, de dieverij, de toornigheid, de oneerlijkheid of onrechtvaardigheid is gevolgd of nog volgt op haar paden? nu , het is wel om het even, van welke wegen God Zich in zijn rechtvaardigheid bedient, opdat het de mens in volle klaarheid voor de ogen sta, dat hij niet is, wat hij ven zichzelf waant te zijn. Maar waarom blijft men toch zo gedurig bij de tweede tafel der Wet staan en blijft onderwijl voortgaan met overtreden, en laat de eigenliefde heersen, welke geen God vreest, welke de naaste, waar die in de weg staat, onder de voet treedt of in de rug stoot, zo men anders geen ruimte heeft, en noch op wet of welvoeglijkheid, noch op de Naam Gods acht geeft, alleen maar om te bereiken hetgeen de ogenblikkelijke begeerte of hartstocht ingeeft? Komt dat niet daaruit voort, dat de mens voor en na vergeet, wie hij toch eigenlijk is? vergeet, welke zonden en schulden hem vergeven zijn?

Komt het niet daarvandaan, dat hij in zijn hart zichzelf voor gereinigd en geheiligd houdt in zichzelf in plaats van in Christus Jezus; komt het niet daaruit voort, dat men de zonde weliswaar voor verdoemelijk, maar zichzelf voor goed houdt? Intussen als wij zoet water moeten hebben, wat behoren wij dan te verwerpen? Het bitter water of wel de bron, waaruit zulk bitter water opwelt? Indien de bron, moeten wij dan niet uit dat, wat uit ons opwelt, ook leren onszelf eens voor altijd verwerpen te hebben? Dit was het, wat Paulus deed. Aan het bittere water, dat uit hem was voortgekomen, had hij het geleerd, zichzelf eens voor altijd te verwerpen, en in een tijd, toen hij schrijven kon: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden" (2 Tim 4: 7) van zichzelf van hart te belijden: "*Onder de zondaren ben ik de voornaamste.*"

Of wat maakt de zonde tot zonde? Is dat misschien ons oordeel of ons geweten? Of is het Gods Woord en Gebod? Indien het Gods Woord en Gebod is, moeten wij dan niet bij alle zonden, die wij bedreven hebben en bedrijven, tot de erkenenis komen, dat wij de bron zijn, waaruit de overtredingen van het Woord en van het Gebod Gods

voortkomen; zoals dan ook David beleden heeft: "Ik, ik heb gezondigd"; en wederom: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen"? Dat elke overtreding van de tweede Tafel der Wet ons tot de erkenning leidde, hoe wij zondaren zijn tegen de eerste Tafel der Wet, zoals ook weer David dit bekend heeft, zeggende: "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in uw ogen." (Psalm 51)

O, mijn Geliefden! wanneer deze bekentenis bij ons is, dat elke zonde een overtreding is van het Woord en Gebod Gods, een misdaad tegen zijn heilige Majesteit; dat het is oproer tegen de Hemel en ongehoorzaamheid tegen de volzalig en God, dan komen wij eerst in de rechte school, om de schuld niet op de zonde te werpen, maar op onszelf. In die school leren wij dan ook, het Woord en het Gebod Gods meer lief te hebben dan onszelf, dan een ganse wereld en al het zichtbare; maar loeren ook, wat wij uit onszelf met het Woord, de Wet en de geboden Gods kunnen uitrichten; wij leren het verstaan, dat wij bij deze Wet niets anders doen kunnen, dan het openbaar maken, welke grote zondaren wij zijn, juist daar, waar wij meenden de heiligheid lief te hebben en haar na te jagen, juist daar, waar wij meenden ons op alle goede werken te hebben toegelegd.

In de school Gods wordt het ons wel openbaar, in welk opzicht wij zondaren zijn; wordt het ons wel openbaar, dat wij, ofschoon in allerlei overtreding ons bevindende, nochtans, zolang wij maar enigszins kunnen, in de tegenstand tegen de gerechtigheid Gods, tegen zijn vrije goedertierenheid in Christus Jezus volharden, en dat wel zo, dat wij ons een vroomheid aanmatigen, die wij toch niet hebben, en onze eigen wegen handhaven en onze eigen wil, om op een andere wijze zalig te worden en recht op het eeuwige leven te verkrijgen, dan waarin het Gode behaagt ons zalig te maken en het recht op het eeuwige leven te schenken.

Hebben wij dat geleerd, en hebben wij desniettemin vergeving bekomen, recht op het eeuwige leven, vrede bij God door Jezus Christus onze Heere, hebben wij alle gerechtigheid, alle vervulling der Wet en van elk gebod gevonden in het bloed van een onbestraflijk en onbevlekt Lam, dan zal ook bij ons, uit de bevinding hoe wij ons tegen de genade gekant hebben, de ongeveer de belijdenis in het hart leven: "Onder zondaren ben ik de voornaamste." Dan zullen wij het met blijmoedigheid belijden: "Ik wil heilig zijn; ik mag niet heilig zijn; Christus is mijn heiligheid, aan Hem heb ik mij te houden." Dan ook zullen wij met de moedert dit troostwoord ter rechter tijd weten te spreken: "Aan mij bijzonder heeft Jezus Christus het aan de dag gebracht, wat Zijn barmhartigheid is en hoe groot zijn lankmoedigheid is; want daar is niemand ooit ter strafplaats weggevoerd en gevonnist die groter zondaar geweest is, dan ik ben."

O, voor de macht der genade, der lankmoedigheid, der barmhartigheid, der liefde van Jezus moet het harde, trotse hart vermurwen en als in tranen wegsmelten; daar moet de harde nek gebroken zijn, zodat men alleen op Hem ziet, op Zijn genade wacht en niet meer naar zichzelf vraagt, ook niet naar wet en werken.

Juist uit de bevinding, welk een zonde het is, altijd naar zichzelf te vragen, uit de bevinding, hoe onmogelijk het voor ons is, alleen bij de genade te volharden, aan het "nochtans" des geloofs vast te houden, waar het tegenstrijdige wordt gezien, uit de bevinding, hoe diep in ons hart ingeworteld is de eigengerechtigheid, het ongeloof, het zich voortdurend verzetten tegen de vrije ontferming, tegen de Raad Gods, zoals Hij ons tot het eeuwige leven voeren wil, leert men wel van zichzelf te belijden: "Met mij

is het in alle opzichten totaal uit en voorbij; onder zondaren ben ik de voornaamste; maar U Heere Jezus Christus zijt mijn getrouwe Heiland, Gij zijt het alléén; daarop verlaat ik mij nochtans!"

Waarom vraagt toch nog menigeen uwer naar de Wet, hoe duidelijk het hem ook wordt voorgelegd, dat wij tot alles onbekwaam zijn, en dat wij, hoe onbekwaam dan ook, het Woord, dat is, Christus, te geloven hebben, dat dit Woord, Christus, alles voor ons schept en daarstelt, zodat alles naar de Geest der heiligmaking is? Waarom dan toch altijd weer deze vraag: "Maar wat zal dan de Wet, waar blijf ik dan met de werken, er moeten toch goede werken aanwezig zijn? Ik vraag dan: "Maar waarom is hem het geloof in Jezus Christus niet genoeg? Is hij dan vergeten, welke zonden hij gedaan heeft? denkt hij er dan volstrekt niet aan, welke zonde hij daarmee bedrijft, dat hij zodanige vraag doet? Ofschoon hem zijn vorige zonden vergeven zijn, getuigen die deswege dan niet juist tegen hem, welk een zondaar, ik zeg niet, hij was, maar welk een zondaar hij is?"

Wanneer mijn schuldheer mij ook al mijn schulden heeft kwijtgescholden, en ik nu bij hem rijk ben en overvloed heb, zal ik het dan daarom vergeten zijn, welke schulden ik vroeger gemaakt heb? Zal ik het vergeten zijn, hoe ik steeds het bewijs heb geleverd, dat voor hoe verstandig ik mij ook heb gehouden en hoe ijverig ik ook zijn voorschriften bestudeerde, ik evenwel niet in staat was noch in staat ben, mijn eigen zaken te beheren? Daarom, geliefde vriend, vraag niet langer naar wet, gebod, voorschrift en werken, maar daarnaar, dat u alleen blijft in het geloof aan Zijn barmhartigheid, die u geschied is. Deze barmhartigheid is getrouw, om u van alles te voorzien; blijf u maar bij de belijdenis, of leer het belijden "Onder de zondaren ben ik de voornaamste."

Maar nu iets anders: Waarom stoort zich zo menig uwer in 't geheel niet aan Gods Woord, Wet of Gebod? hij doet zich voor en houdt er zich ook voor, als ware hij gans en al bereid, om in de eeuwigheid over te gaan en voor God te verschijnen, terwijl hij er toch zo weinig naar vraagt, wat zijns naasten is, dat hij er slechts op uit is, dat zijn eigen wil geschiede en zijn rijk gehandhaafd blijve; dat hij mitsdien alleen zichzelf zoekt en het wel openbaart, dat hij niets van de zelfverloochening verstaat, die hem toch door de Heere geboden is, ook zo weinig naar Gods Naam vraagt, dat alles hem in de grond der zaak onverschillig is, indien hij maar in deze wereld zijn lust en hartstocht kan botvieren. Dit komt daaruit voort, dat men geen arm zondaar is, dat men het niet geworden is en het daarom ook niet blijft, en desniettegenstaande zich vleit met het Evangelie, met de genade, met de toekomstige zaligheid.

Mijn waarde! leer het toch van de Apostel, dat hij van alle goede werken vol was, toen hij van zichzelf beleed, wat u van hem vernomen hebt. Begin er toch mede, uzelf weg te werpen met al uw beweringen en aanmatigheden, met uw vroomheid en verwachting der zaligheid; leer uzelf weg te werpen met al uw hartstochten, uzelf aan te klagen en te veroordelen voor God, daarom, dat u (gij bewijst het immers met uw daden!) het Woord, de Wet en het Gebod, om niet te zeggen: het Evangelie, volstrekt niet eert. En als u dan de strijd tegen uw hartstocht aanvaardt, dewijl waarlijk het u te doen is om overeenkomstig Gods gebod te zijn, zo zult u ook in oprechtheid bekennen: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste." Dat maakt gewillig, teder en liefdevol jegens uw naaste, in de eerste plaats jegens hen, die God met u verbonden heeft.

O, allen, die mij heden hoort, hebt u de strijd aangebonden met uw begeerlijkheden en hartstochten, is Gods Wet en Gebod bij u dierbaarder dan uw eigen wil, dan zult u het ook wel verstaan hebben, dat wij de Wet niet naast het Evangelie aan de hand mogen houden. Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig gemaakt te hebben. Zo zal het dan in uw harten waarheid zijn door Heiligen Geest: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste; daarom kan ik mij niet bij de Wet ophouden, ook niet naar werken vragen, hoe graag ik dat ook wilde; daarom ik houd mij aan u alleen, aan U, mijn God en Heere en getrouwe Heiland! Ik geloof nu ten eeuwige leven; Gij zult het maken; kom u mijn ongelooft te hulp. Ik kan niet anders, U wilt het ook niet anders."

AMEN.

91. Hebreëën 4:14-16

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 6 Februari 1848 's voormiddags. Gezongen: Lied 254:7-9 (zie Naschrift, blz. 425); Psalm 100:3 en 4 Lied 48: 9 (zie Deel II, blz. 431). In het Nederduits vertaald verschenen zij 1850 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 8 in het 5de Twaalfal. In het Hoogduits zag zij het licht 1889 in "Licht und Recht", 3. Heft, 1. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 34:1-15. Gezongen: Psalm 60: 6, 7 (Psalm 108: 6, 7) En Psalm 75:5, 6.

Wat is rust, mijn Geliefden, rust voor de ziel? Wie er overal rusteloos naar gezocht heeft, dat de leegte in het hart door God Zelf vervuld mocht worden, en het nergens heeft kunnen vinden; wie nu ten einde raad is, zodat hij verzonken ligt in zijn smart en onmachtig gekweld door alle helse pijnen, en wie de Heere dan verrast met de troost Zijns heils en in de ruimte stelt, zodat alle smart geweken is, die weet wat rust is.

Het moet een verheven aanblik geweest zijn, als het volk Israël in de woestijn voor de Tabernakel stond, waarop de wolk des Heeren zich neerliet. Het stond daar, beladen met allerlei zonden en ongerechtigheden; het had dikwijls ondervonden, wat de schrik des Heeren is. Hoe menigmaal was de toorn over hen losgebroken en had duizenden hunner verteerd! Wanneer dan hun hogepriester Aäron met het bloed en het wierookvat, sidderende uithoofde van zijn eigen zonden zowel als van de zonden des volks, door het voorhangsel, als door de macht en duisternis der verborgenheid en des toorns Gods heendrong, welk een plechtig, ja, welk een vreselijk ogenblik moet het dan voor hem en voor het volk geweest zijn!

Hoewel het woord des Heeren hem, tegen alle zonden in, herhaaldelijk betuigd had: "Kom met het bloed, en de ongerechtigheid zal u genadiglijk bedekt zijn", zo zullen hem toch zijn eigen zonden, de zonden des volks en ook de duivel zo'n troostrijk Evangelie menigmaal als verborgen gehouden, en het gevoel van Gods toorn over de zonde hem ook menigmaal neergedrukt hebben, zodat in het hart van de hogepriester wel dikwerf de gedachte zal opgekomen zijn: nu zal ik omkomen, nu zal ik zeker gedood worden! En het volk, hoe vol onrust moet het voor de Tabernakel gestaan hebben, als hun hogepriester het binnenste heiligdom had betreden! Zou hij van daar terug komen? Zou hij niet ter aarde neergeworpen en gedood worden? Zou het vuur van Gods toorn niet uit het binnenste heiligdom in vlammen uitslaan en hen allen verteren? O, welk een verschrikkelijke spanning in afwachting der dingen, die wellicht konden volgen, moet menigmaal in hun harten geheerst hebben, zodat hun de gehele woestijn te eng werd; pijn, smart, berouw, versaagdheid, vertwijfeling, schrik, angst, alles moet hen wel overweldigd hebben. Ontzettend indrukwekkend moet de stilte rondom hen geweest zijn, en geweldig de storm in de harten vanwege hun zonden; verschrikkelijk de angst in hun consciënties voor Hem, Die te vrezen is.

Maar welk een rust in het binnenste, en welk een gejubel van vreugde naar buiten moet zich van het volk meester gemaakt hebben als dan de hogepriester, zelf stralend van rust en Goddelijke vreugde, uit het binnenste heiligdom terugkeerde en, geheel tegen hun verwachting in, de grote Naam des Heeren op hen legde en uit de mond van God de stem deed horen, die het volk zegen, bewaring, vriendelijkheid, genade, goedertierenheid en vrede in de Heere, Heere, Heere toesprak. (Num. 6: 24 26)

Was het destijds reeds zo gesteld, thans ziet het er nog heerlijker uit voor de Troon Gods en hierbeneden. Het verzoendeksel daarboven heet Troon der genade en niet troon des toorns, en van deze Troon daalt vrede op aarde, stroomt heil af, en worden wij in de ruimte gesteld; wij hebben een Hogepriester, Die sterft nimmermeer, Die heeft rust aangebracht voor de beangstigde ziel, Die geeft rust. Van Hem willen wij prediken.

Immers het hart des oprechten is toch nog dikwijls vol onrust; gedachten omtrent Gods toorn nestelen zich telkens opnieuw in het geplaagde hart; de zonden leven altijd weer op, en dan gaat het ons, gelijk het Timothéüs ging, wie de Apostel toeriep: "Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, Welke is uit het zaad Davids." (2 Tim. 2: 8) die kunnen wij niet altijd in gedachtenis houden; daarom het Woord ter hand genomen, daarin vinden wij Hem, zo heeft men rust.

Tekst: HEBREEËN 4: 14-16.

Dewijl wij dan een groten Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, (namelijk) Jezus, de Zoon van God, zo laat ons deze belijdenis vasthouden. Want wij hebben geen Hogepriester, Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, (doch) zonder zonde. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den Troon der Genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd."

Het Woord onzes Gods zegt ons:

1. Dat wij een grote Hogepriester hebben, en dat wij deze belijdenis moeten vasthouden.
2. Het geeft ons moed, dat deze grote Hogepriester ons niet om onze zwakheid zal verwerpen, veeleer juist daarom onze zaak zal behartigen.
3. Het zegt ons, dat de hemel open is, en wat wij aldaar ontvangen en vinden zullen, zodat alle nood een einde moet nemen.

I.

Gods Woord zegt ons, dat wij een grote Hogepriester hebben, en dat wij deze belijdenis moeten vasthouden.

Voor Gods Woord ligt alles open; levend en krachtig als het is, doordringt het alles. Vol onrust staat de arme mens daar, naakt en zonder bescherming in zichzelf. De schuld, die hij gemaakt heeft, drukt hem, zijn zonden verklagen hem, en hij heeft met een rechtvaardig en heilig God te doen. een oppervlakkige verkondiging van Gods barmhartigheid, goedertierenheid en liefde kan hem niet troosten, want zijn geweten zegt het hem: een beledigde gerechtigheid moet voldoening erlangen, en met werken kan hij geen voldoening geven, hij heeft ook geen werken, hij heeft niets dan zonden. Bij zichzelf vindt hij het niet, en in de hemel noch op de aarde vindt hij enig schepsel, dat voor hem de zaak bij God in het reine brengt En evenwel, ten laatste moet hij voor God verschijnen; dat benauwt, het gaat op leven en dood. Wat geeft hem antwoord op de angstige vraag: *Hoe zal ik voor God bestaan? Wat moet hij hebben, om rust te vinden voor zijn ziel?*

Antwoord op de bange vraag: "Hoe zal ik bestaan voor God, voor de Heilige en Rechtvaardige? Hoe word ik verlost van de toekomstige toorn?" geeft ons Gods Woord, mijn Geliefden!

Gods Woord alleen, God door Zijn woord. Daarop kunnen wij ons verlaten. Deze grond ligt op saffieren. Dit Woord zegt aan ons, zegt aan de arme zondaren, dat wij een Hogepriester hebben. Wat hebben wij aan een Hogepriester? Wel, wij hebben God niet gezien, want Hem kan geen sterfelijk oog zien; wij kunnen met God niet spreken, want Hij is Geest en wij zijn vlees, en wij hebben de moed niet, onze mond voor Hem te openen wanneer de zonde ons drukt vanwege zijn heilige Majesteit. Dit weten wij, en daarbij zegt ons onze innigste bewustzijn, dat Hij hevig tegen de zonde toorn, dat Hij dezelve niet ongestraft kan laten, ook niet ongestraft laat.

Nochtans moet er één uit ons midden tot God heen, dat die Hem zie, dat hij met Hem spreke, dat hij het met Hem in het reine brenge in onze plaats; en die het ons zegge: de toorn is voorbij, er is voor u genade, leven en zaligheid. Maar deze, die het voor ons in orde maakt, die genoegdoening gebracht heeft, die met gerechtigheid komt, die de toorn wegneemt, die het ons zegt: "de toorn is niet meer, de gerechtigheid en het leven zijn voor u verworven", moet zelf, hoewel hij uit ons midden is, onschuldig zijn en zijnen oorsprong in de hemel hebben, ja van nature God zijn, zal hij genoegdoening, gerechtigheid en leven, vrede en rust voor ons aanbrengen uit God, door de eeuwige toorn heen.

Zo'n Hogepriester hebben wij; dat zegt ons Gods Woord. Hij moet niet eerst nog gemaakt worden, hij moet niet eerst nog komen, wij hebben Hem, van Godswege, en wel met deze eedzwering: "Gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek."

Laten wij dit toch recht ter harte nemen, dat Gods Woord ons zegt, dat wij Hem hebben. Hebben wij dan overigens onrust, is het ons bang, hebben wij niets dan zonden en daarom geen God voor ons hart, hebben wij volstrekt geen gerechtigheid, geen deugd, geen werk aan te tonnen, hebben wij niets dan het gevoel van toorn én versaagdheid, wij hebben een Hogepriester, zegt ons Gods Woord, dat niet liegt.

Kostelijke vondst in nood en dood! De duivel is er op uit, de mens verwijtingen te doen en hem voor te houden wat hij niet voor God heeft, en hem de Hogepriester, die hij heeft, van voor de ogen weg te toveren. Wij hebben echter Gods Woord te geloven; dat zegt ons, dat wij een Hogepriester hebben; wij behoeven Hem niet met onze ogen te zien, Gods Woord zegt ons, dat wij Hem hebben.

En van deze Hogepriester moeten wij volstrekt niet gering denken, want Hij is groot; niet groot, om een arme zondaar te verschrikken, maar hem te troosten, het voor hem op te nemen en hem te verlossen. Niet is Hij groot bij de arme zondaar, bij wie verloren is; immers Hij heeft een teder Kindeken onder ons willen zijn, als een Mens willen gevonden worden; Hij heeft de gestalte van een dienstknecht willen aannemen, zich willen vernietigen (ontledigen); ook heeft Hij daarin Zijn heerlijkheid willen openbaren, dat Hij ons toegeroepen heeft: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven; leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart, als wilde Hij zeggen: verstaat dit toch van Mij, dat Ik vriendelijk met u wil spreken, en niet uit de hoogte met u wil handelen.

Ook heeft Hij Zich niet geschaamd, ons zijn broeders te noemen, - nee, jegens ons wil Hij evenmin groot zijn, als de hoogverheven Jozef dat wilde, toen hij zich aan zijn broeders bekend maakte. Hij wilde bij ons een worm zijn en geen man, om ons groot te maken in Zijn hemels Koninkrijk, om ons tot koningen en priesters te maken, Gode en Zijn Vader.

Maar voor God is Hij een grote Hogepriester, zowel door zijn zelfopoffering, welke eeuwig voor God geldt, als doordat Hij het Rijk der genade en der heerlijkheid zo bestuurt, als Hij het van de Vader ontvangen heeft. Verwacht iemand in zijn hulpeloosheid niet wel alle goeds van een die groot en in aanzien is bij een aardse koning, wat mogen wij dan niet verwachten van Hem, van wie het Woord zegt, *dat Hij een groot Hogepriester voor God is.*

O hoe groot moet Hij niet voor God zijn, door wie God tot ons gesproken heeft, die Hij gesteld heeft tot een Erfgenaam van alles, door wie Hij ook de wereld gemaakt heeft! Hij heeft toch een uitnemender Naam boven de engelen geëerfd! Hij is immers de Zoon, die alle engelen Gods moeten aanbidden! Hij is toch onze grote God en Verlosser, Wiens troon staat van eeuwigheid tot eeuwigheid! Hij is immers de Heere, altijd Dezelfde, Wiens jaren niet ophouden; Hij is immers gezeten aan de Rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen, nadat Hij de reinigmaking van onze zonden door Zichzelf teweeggebracht heeft; en tot een voetbank van Zijn voeten worden gezet alle vijanden van het Rijk van Zijn genade en der vergeving van zonden. En toch komt ons de nood menigmaal zo groot voor, wij achten de zonden zo groot te zijn! Groot is in onze ogen de macht der wereld, die in het boze ligt, de macht der hel en des doods; daarenboven groot is de macht des toorns. Dit alles moge echter nog zo groot zijn tot Gods Woord de toevlucht genomen! Dat Woord zegt ons: Wij hebben een Hogepriester, Die is nog groter, dan dit alles, dat ons doet vrezen; en: "Vreest niet", zo spreekt Hijzelf herhaaldelijk, en wederom: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde!"

Wij hebben een grote Hogepriester, dit zegt ons Gods Woord, en met de Naam, waarmee Hij genaamd wordt, en met hetgeen hier van Hem gezegd wordt, is ons alle heil verzekerd te midden van de onrust van onze zielen.

"Jezus" heet hier onze grote Hogepriester; deze Naam is als een uitgestorte olie voor het gewonde hart, en is hier volkomen op zijn plaats; want daarom heet Hij zo, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden. Zo hebben wij dan zo'n Hogepriester, Die daarin zijn grootheid openbaart, dat Hij de verlossing van onze zonden op Zich genomen heeft. Deze Naam "Jezus" is ons waarborg voor zijn liefde, zijn trouw, zijn genade, dat Hij waarlijk de persoon des zondaars in Zich opgenomen heeft, en Hij zonde voor ons gemaakt is, dat Hij de gerechtigheid voor ons verworven heeft, in welke wij, in Hem gerechtvaardigd zijnde, geborgen zijn voor de toekomstige toorn.

De Zoon Gods heet hier onze grote Hogepriester. Deze Naam strekt ons ten waarborg, dat Hij ook alles voor ons bij God in het reine gebracht heeft, alles voor ons uitgericht heeft, en dat God om Zijnentwil gedachten des vredes over ons heeft en ook bij ons Zijn woord vervullen zal: "Ik heb gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal." Zo toch deze Hogepriester niet was aangenomen, dan zou Hij niet de Zoon van God kunnen zijn.

Dat het overigens volkomen zeker is, dat Hij met zijn Eigen offer ons de gerechtigheid, die voor God geldt, het leven, de vrede en de zegen verworven heeft, zodat alle toorn voorbij is, zegt ons de Schrift met de woorden: "Hij is ten hemel opgevaren", of "door de hemelen doorgedaan." Gelijk de hogepriester Israëls met het bloed doordrong, door het voorhangsel, door de dikke duisternis, de donkerheid waarin God woonde, heen tot voor de Genadetroon, zo is ook onze grote Hogepriester door de hemelen doorgedaan, door kringen waarin de macht der hel en des toorns Gods het bijna onmogelijk maakten heen te komen.

"Held Gods", zo is Zijn Naam: Hij brak door met Zijn bloed, door allen toorn heen, tot voor de Troon; Hij verwierf voor ons de barmhartigheid; Hij vond voor ons genade, toen het met Hem, naar het uiterlijke, gedaan was; Hij vond ze door Zijnen eigen dood.

Zo'n grote Hogepriester hebben wij, dat zegt ons Gods Woord, en aan deze belijdenis, dat wij Hem hebben, mogen wij ons houden, ook dat zegt ons Gods Woord.

"Laat ons deze belijdenis vasthouden."

Hier gaat het niet om een gevoelsleven, om een zich opgedrongen overtuiging, ook niet om buitengewone openbaringen. Hier is de zaak, of iemand in onrust verkeert, of hij weet en het gevoelt, dat God zeer toernt tegen de zonde en tegen ons gehele bestaan, zoals wij uit Adam zijn voortgekomen; of er nood, angst, verlegenheid is, of het ons bang is, of het waarachtige gevoel in het binnenste leeft: God is rechtvaardig en heilig, Hij moet de zonde straffen en de zondaar verwerpen. "Zijn daarboven nog gedachten des vredes over mij? heb ik Iemand in de hemel, Die het voor mij bij God in het reine gebracht heeft en nog brengt? kan ik daarop sterven en getroost de eeuwigheid tegemoet gaan, dat ik daarboven in Mijn Rechter een genadig God zal vinden, en in plaats van verdoeming barmhartigheid op grond van eeuwig recht bij God?" Aldus spreekt Gods Woord en waar dat spreekt, moet alles verstommen: *Wij hebben een grote Hogepriester, laat ons deze belijdenis vasthouden.*

II.

Gods Woord geeft ons moed, dat deze grote Hogepriester ons niet om onze zwakheid zal verwerpen, veeleer juist daarom onze zaak zal behartigen.

Het is een eigenaardig verschijnsel op het gebied van het inwendige leven, dat, hoe wij ook door het Woord Gods de verzekering hebben, dat alle toorn voorbij is, dat wij een Hogepriester hebben, Die alles voor ons uitgericht heeft, het ons evenwel zo moeilijk valt, aan deze belijdenis vast te houden, ja, dat ons zulks op de duur een onmogelijke zaak is. Er zijn mensen, die, nadat zij tot het geloof gekomen zijn, onafgebroken voort geloven; voor hen is het alles een uitgemaakte zaak; zij hebben vergeving van zonden en komen zeker in de hemel; dat staat bij hen vast. Nu, dat men van zijn zaligheid zeker kan zijn, ook zeker moet zijn, is een uitgemaakte zaak. Het komt echter op het "hoe" aan. Waar waarachtig leven is, daar is geen einde aan rampspoed, aan strijd, versaagdheid, twijfeling, onrust, aan bevreesd zijn voor de toorn Gods, in één woord: aan allerlei aanvechting. Wie nauwlettend acht geeft op hetgeen uit het hart voortkomt, die ziet, bij aanvang en voortgang, dat het hem gaat, zoals wij het in de Psalmen vinden: nu eens weent hij, dan weer zingt hij, er is een voortdurend worstelen, er is vreze voor Gods toorn, een geroep om genade, een lofprijzing van de Naam des Heeren, verschrikking des doods en der hel, dan weer een danklied, dat gaat op en neer, nu eens ligt men geheel onder, dan is men weer boven, ofschoon men de kroon ook voor de ogen ziet, men is toch ongerust, zolang men haar niet verkregen heeft Wij zijn jammerlijk zwak in elk opzicht, wij kunnen met niets voort.

Ook als wij zien, dat de Amalekieten voor onze opgeheven handen vallen, worden ons toch ten laatste de handen slap, en wij laten ze zakken. "Ach, kon ik maar!" Zo roept menige ziel al zuchtende uit. "Ik wilde wel, maar daar is geen kracht in mij. Het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij. Menigmaal heb ik het gegrepen, maar ik kan het niet vasthouden, ik

word door de stroom van allerlei aanvechting weer teruggeslagen. Ach, op mij is volstrekt niet te bouwen, ik ben volstrekt niet te vertrouwen. Voor een ogenblik gaat het goed vooruit, maar dan zijg ik weer neer. Laat mij maar liggen; er is geen denken aan, dat ik er doorkom. Ik kan niet anders dan met zo'n zwakheid, die zich voortdurend herhaalt, Gods toorn tegen mij opwekken; en hoe zou een zo groot Hogepriester Zich met zo'n zwakke willen inlaten; die moet Hij toch ten laatste, na groot en lang geduld, laten varen!" Dat zijn zo de gedachten van de oprechte, die het om leven en doorkomen te doen is; en die komen op zowel in de harten dergenen, die reeds in de stand der genade grijs zijn geworden, als in de harten der eerstbeginnenden. En zodanige gedurig zich vertonende zwakheid is de vruchtbare moeder van allerlei zonde.

Nu geeft Gods Woord ons echter moed, dat onze grote Hogepriester Jezus met zulke zwakheid medelijden kan hebben. Daarom heet het hier: *Wij hebben geen Hogepriester Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest.*

Want Hij prijkt in zo'n macht en heerlijkheid, dat Hij Zijn kracht aanwendt, niet om het gekrookte riet te verbreken en de rokende vlaswiek uit te blussen, maar om de zwakken op te richten, terwijl Hij Zichzelf in geen dele zoekt, maar al Zijn behagen heeft in degenen, die Zijn heiligen zijn. Is het niet troostrijk en bemoedigend, op aarde iemand te vinden, die oor en hart voor onze zwakheid heeft, die ons toeroept: "dat ken ik ook, dat heb ik ook doorgemaakt", die ons dus niet neerwerpt, wanneer wij hem onze zwakheid klagen, die integendeel mede zwak zijn wil, omdat hij het zelf ondervonden heeft?

Hoe troostrijk, hoe moedgevend, hoe hartopbeurend is het dan, wat Gods Woord ons hier van onze grote Hogepriester Jezus openbaart! Hij heeft dat alles ook ondervonden, zegt ons hier Gods Woord; Hij is in alle dingen, gelijk als wij, verzocht geweest; daarom kan Hij medelijden met onze zwakheid hebben. Zo staat er ook in hoofdstuk 2 van deze Brief: "Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden" (Vers 14) En wederom: "Waarom Hij in alles de broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zonde zijn in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen. Want in hetgeen Hij Zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij dengenegen, die verzocht worden, te hulp komen" (Vers 17, 18). En waarlijk, als wij bedenken wat de Apostel van Hem verklaart hoofdstuk 5, vers 7: "Die in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Dengene, die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd heeft", zo kunnen wij daaruit tot onze troost genoegzaam verstaan, hoe Hij in alle dingen, als wij, verzocht is geweest.

Want het moet dien, die gebeden en smekingen met sterke roeping en tranen tot God offert, wel alles betwist zijn, opdat hij geen doorkomen zou hebben. Wie sterk is, behoeft niet te bidden; wie smeekt, moet wel zeer ellendig zijn en zichzelf volstrekt niet kunnen helpen. Wie sterke roeping doet horen, moet in de uitersten geestelijke nood zich bevinden; en wie tranen stort, moet wel veel smarten lijden. En is dit alles voor God en tot God, dan moet het wel zo in de ziel gelegen zijn: "Mijn ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf. Uw grimmigheid ligt op mij; u hebt mij neergedrukt met al uw baren. Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig." (Psalm 88) O, Gelukzalig geslacht, dat niet van zijn Hogepriester gelooft, dat Hij het, - om zo te

zeggen, heeft kunnen wegblazen, - maar integendeel van Hem dankbaar erkent, dat het met de arbeid van Zijn ziel niet anders gegaan is, dan met de allergevaarlijkste geboorte van een kind, namelijk langs hel en afgrond, zodat er geen haarbreed ruimte overbleef; ja, het ging door de hel heen. Dit geslacht smake de troost: *Dat ik in mijn hoogste aanvechtingen verzekerd zij, dat mijn Heere Christus door zijn onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikkingen en helse kwalen, in welke Hij in Zijn ganse lijden, maar inzonderheid aan het kruis, gezonken was, mij van de helse benauwdheid en pijn verlost heeft.* (Heid. Catech.)

Ja, het smake de troost van Gods Woord, dat, juist om onze zwakheid, onze grote Hogepriester onze zaak behartigen zal; want zo staat hier in onze tekst geschreven: "Hij is in alle dingen, gelijk als wij, verzocht geweest, zonder zonde." (Het woordje *doch* vind ik niet in het Grieks) Hij is in alle dingen, gelijk als wij, verzocht geweest zonder zonde, wat wil dat zeggen? Gelijk het wel eens troostrijk is, op de vraag: "Hebt u wel ooit zo'n wanhopige toestand gezien, als waarin ik ben, en zou daarvoor nog raad zijn?" van een medebroeder te vernemen: "Er is nog raad en hulp voor u; ik was herhaalde malen juist in dezelfde toestand, maar door de genade van Jezus Christus kwam ik er uit!"

Welnu, hoeveel troostrijker moet het dan niet zijn, dat onze grote Hogepriester Jezus in onze plaats in de wanhopigste toestand is geweest, dat Hij Zich echter er doorheen geloofd en ons met Zich er doorheen geloofd heeft, dat Hij, wat wij toch allen doen, in geen nood voor de verzoeking gezwicht is, kortom dat Hij het ook gedaan heeft, wat wij in hoofdstuk 2, vers 13, lezen: "Ik zal Mijn betrouwen op Hem stellen." In dit betrouwen is Hij gebleven, al werd Hij ook verzocht, gelijk als wij. Toegegeven heeft Hij niet, de zaak opgegeven heeft Hij niet. Met Zijn gebed, zijn smeken, zijn sterke roeping en tranen, met Zijnen vrijwillige dood heeft Hij Zich door alle vlooden des toorns en alle woeden der hel heengeslagen. Ofschoon een worm en geen man, heeft Hij nochtans in de dagen Zijns vleses gehandhaafd: "Hij daarboven is Mijn Vader, en Ik ben de Zoon." Zo heeft Hij de zege behaald, zo overwonnen, en is door de hemelen doorgegaan. En ofschoon wij in veel verzoeking komen, Hij is de rechte Man, Die het voor ons, zonder zonde, heeft uitgericht, daarom is Hij machtiger bij ons met de macht van Zijn genade om ons te helpen, dan alle verzoeking, hoe groot zij ook moge zijn. Machtiger dan alle zwakheid, hoe zij ons ook neerdrukke, is Hij, en juist om onze zwakheid zal Hij onze zaak behartigen, want Hij heeft het ondervonden evenals wij, en zal de schuld van die zwakheid voor de Troon uit de weg weten te nemen door de macht van Zijn grootheid, en machtig zijn in onze zwakheid door de macht van Zijn zegepraal. Daarom ook zal zijn grootheid ons niet neerdrukken en verbrijzelen, maar oprichten, en geen toorn zal ons verteren, want daarboven heerst van nu aan de Genade.

Vernemen wij bovendien wat Gods Woord ons verder zegt.

III.

Gods Woord zegt ons, dat de hemel open is en wat wij aldaar ontvangen en vinden zullen, zodat alle nood een einde moet nemen.

"Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den Troon der genade." Dit toegaan geschiedt niet met de voeten, maar met het hart, wanneer ons hart het voor zeker houdt en gelooft, dat, hoewel wij met onze zwakheid de toorn, en met onze zonden de eeuwige dood verdiend hebben, de hemel nochtans voor ons openstaat, en wij het daarom voor waarachtig mogen houden dat wij voor de Troon zo'n Hogepriester hebben, Die onze zaak behartigt, Wiens Zelfofferande eeuwig geldt. Wij hebben

derhalve af te zien van onszelf, van het zichtbare, van onze zonden en van onze zwakheid. Door dit alles zullen wij ons niet laten terughouden, de dood van Christus heeft onze dood en onze zonden weggenomen. In Zijn bloed is ons leven, ons gehele bestaan verzoend. Zijn medelijden richt ons op in onze zwakheid, en wil Zich in zulke zwakheden machtig betonen. Onze zwakheid mag ons daarom volstrekt niet in de weg staan.

Vooruit maar, getroost vooruit, wat ons ook bezwaart, tot de Troon heen! Daarheen in geloof opgezien! Daar is Hij, daar leeft Hij, onze grote Hogepriester. Zoek het niet zelf goed te maken; zoek het niet in de werken, niet daarin, dat u zelf eerst de zonden door boetedoening uit de weg ruimt; stoor u niet aan hetgeen de duivel u toefluistert, die u de zonde voorhoudt, met verdoeming u dreigt, en u wil wijsmaken, dat u daarboven toorn zult vinden, dat de genade voor u niet is. Tot dezulken, die van verre staan, die wel zouden willen, maar geen moed hebben, zoals wij nimmer moed hebben, wanneer wij door de zonden aangevochten worden, zegt Gods genadewoord: Vooruit! treedt toe, en wel met vrijmoedigheid. U hoeft niet te sidderen en te beven, vanwege uw ellende, uw jammer en nood; u hebt een goed, genadig, vriendelijk, voorkomende Hogepriester, Die nu alreeds in de hemel is en Die, zijnde het Lam Gods, met één offer zoveel gedaan heeft, dat gij u volmaakt mag noemen. Op Hem rust het oog des Vaders met welgevallen, daar Hij het werk der verlossing volbracht heeft, en Hij ziet wederom op u, omdat Hij u heeft liefgehad. Slechts genaderd, met vrijmoedigheid, met vol vertrouwen tot het verzoendeksel, tot de Troon der Genade!

De toegang is niet meer voor u gesloten; het binnenste heiligdom staat voor u open. Nadat Hij door de hemelen doorgedaan is en het voorhangsel in Zijn vlees heeft verscheurd, mag u met vrijmoedigheid komen met Zijn bloed tot de Troon der Genade. Dat wij het wel verstaan: een Troon der Genade is voor ons geopend, niet een troon des toorns. En gelijk elke troon gehandhaafd wordt door degene, die daarop gezeten is, zodat hij die beschermt en verdedigt tegen alle vijanden, zo handhaaft ook onze grote God en Verlosser de Troon van Zijn genade, dat het allerwege genade blijve; zo beschermt en verdedigt Hij deze Troon tegen toorn, zonde, duivel en dood, zodat deze vijanden niet in staat zijn zich van zo'n Troon meester te maken. Daarentegen zal de arme en ellendige, de zwakke en aangevochtene, wanneer hij tot deze Troon gaat, ondervinden, dat het een Troon der Genade is, waar hij genade verkrijgt. Daarom ook zegt ons het Woord Gods niet alleen, dat de hemel, dat Gods hart voor ons open is, maar ook wat wij aldaar zullen ontvangen en vinden.

Zo heet het dan: *opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen*. Daarmee verzekert ons het Woord, dat, als wij met vertrouwen op de genade in Christus toegaan, wij geen toorn, geen straf, geen verdoeming of verwerping zullen vinden, maar ontvangen zullen wat wij nodig hebben, te weten barmhartigheid bij God; evenals het omgekeerd waar is, dat wij geen barmhartigheid zullen vinden, wanneer wij ondanks dit alles nog verre willen blijven. Zo is dan nu eens voor altijd degene gelukkig, die zwak is, die zonden heeft, die hongert en naar het levenswater dorst, die arm en ellendig is; want de God en Vader van onze Heere Jezus Christus kan niet nalaten barmhartig te zijn jegens de ellendige en arme, die op grond van de zielsarbeid van de enige Hogepriester tot de Troon der Genade komt. Wie zo komt zal het ondervinden, dat daarboven een Hart voor hem is, dat van zijn nood wil weten, hem ook uit alle nood wil verlossen; dat daarboven Één is, Die hem in Zijn schoot, in zijn armen wil nemen

en aan Zijn hart drukken, zodat men zich tegen alle smarten in de eeuwige ruste Gods ziet opgenomen.

Laat ons daarom toegaan tot de Troon der Genade! Daar vinden wij wat wij niet hadden gedacht, toen wij in nood verkeerden, in de nood der zonde, des doods, der aanvechting. Want, Geliefden, als wij denken vloek en toorn te zullen vinden, dan komt het geheel anders uit; wij vinden genade, en wel zo'n genade, die ter rechter tijd, juist dan, als wij menen te zullen omkomen, ons uit de kuil verlost, de last van onze zonden van ons afneemt, al onze ziekten geneest, ons leven verlost van het verderf en ons rust, vrede, vreugde, gerechtigheid, vrijheid, ruimte en zaligheid schenkt.

Dewijl deze dingen zo zijn, zo laat ons steeds met vrijmoedigheid toegaan, want wij zijn een gelukkig volk met onze Hoge priester Jezus. Hoe hoog de nood ook stijge, de uitkomst is er, juist dan, als wij het voor goed moeten opgeven. Slechts toegegaan tot de Troon der Genade, anders hebben wij eenmaal een troon des oordeels te verwachten. *Waar het Woord spreekt, daar zwijge dood, duivel, zonde en wereld, en de ellendige heeft een goede grond, waarin het anker van Zijn ziel voor eeuwig vast ligt.*

AMEN.

92. Hebreeën 5:8-9

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 13 Februari 1848, 's voormiddags. Gezongen: Lied 239: 4 7 (Zie Naschrift, blz. 427); Lied 60:8 (blz. 428), Lied 44:3. (blz. 429) In het Nederduits vertaald verschenen zij 1850 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 9 in het 5de Twaalfstal In het Hoogduits zag zij het licht 1889 in "Licht und Recht", 3. Heft, 2. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 34: 16, 17 en 35:1. 2. Gezongen: Psalm 84:2 en 3; Psalm 118:14.

Heden voor acht dagen vernamen wij, mijn Geliefden, hoe onze dierbare Zaligmaker en hooggeprezen Heere, Jezus Christus, in alle dingen en in elk opzicht verzocht is geworden, juist zoals wij verzocht worden; hoe Hij echter in elke verzoeking stand gehouden heeft, uit elke verzoeking zegepralend is te voorschijn gekomen, zodat Hij door alles zonder zonde is doorgebroken met Zijn gebed, met Zijn smeken, met zijn sterke roeping en tranen, welke Hij Gode heeft geofferd. Hij heeft dus, ofschoon Hij niets zag dan het tegenstrijdige, het geloof aan Zijn Vader nooit prijsgegeven, nooit prijsgegeven het geloof: Ik ben de Zoon. In al Zijnen onuitsprekelijke angst, in al de smarten en verschrikkingen, die Hij in de dagen Zijns vleses heeft geleden, in de uiterste verlatenheid heeft Hij weer hersteld, wat wij in het paradijs bedorven hebben en nog dagelijks bederven met gedachten, woorden en werken, met onze verborgen zonden, die zeer veel zijn, ja, als het zand aan de oever der zee. Dit moet ons, dunkt mij, toch troosten en ook het hart met dankbaarheid vervullen, zodat wij Zijn Naam op het hoogste prijzen, omdat Hij zo'n goede, trouwe en genadige Hogepriester voor ons heeft willen zijn. Troosten moet het ons, dat wij zo'n Hogepriester hebben, Die alles kent, Die alles doorgemaakt heeft, wat wij door te maken hebben; Die daarom ook medelijden met ons kan hebben, Die echter alles voor ons bij God terechtgebracht heeft door Zijnen onuitsprekelijke angst, smarten, verschrikkingen, lijden en dood.

O, als wij bedenken, dat wij in alle volheid en in alle liefelijkheid in het paradijs waren, in het Beeld Gods, en toch zo God niet geloofden, maar de duivel, en als wij dan verder bedenken, dat wij opnieuw *door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes, Dewelke God over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, in alle volheid, in Christus, Die het Beeld Gods is*, zijn overgezet geworden, en dan daarbij gewaar worden, hoe wij desniettemin vol zijn van deze gruwelijke zonde, dat wij bij het minste, dat ons maar van onze verdorvenheid bekend wordt, ook bij de minsten nood, ons vertrouwen als het ware wegwerpen, zo moet het wel als een wonder in onze ogen zijn, dat onze grote Hogepriester ons, een dusdanig volk, met Zich in de ruste heeft willen nemen, ja ons door Zijnen onuitsprekelijke angst, smarten, verschrikkingen en dood woningen heeft willen bereiden in het Huis Zijns Vaders, en dat dit Zijn welbehagen jegens ons is, om ons daarheen over te dragen en over te laten dragen door zijn lieve engelen.

Heil ons, die Zijn Naam aanroepen, dat Hij bij al ons ongeloof het met ons maakt als met Zijnen Petrus, tot wier Hij zeide: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude"; ja driewerf heil ons, dat Hij niet alleen het geloof in ons onderhoudt, ons dat geloof gegeven heeft, maar hei: ook voor ons heeft daargesteld, zodat het Zijn werk is de arbeid van Zijn ziele, dat wij weer God geloven en in dit geloof blijven, al ziet het er ook bij ons uit, alsof wij in het geheel niet geloofden, ja niets meer geloofden.

Verstonden wij maar meer van de arbeid der ziel onzes Heeren! Mochten wij daarvan maar meer willen weten! Ach, het gaat ons veelal, als het de kinderen gaat; al wordt het hun ook gezegd, met welke onuitsprekelijke smarten en met welke angst hun moeders hen gebaard hebben, zo gedragen zij zich toch jegens hun moeder, als ware er niets van waar, ja, zij plagen en kwellen de moeder, en treden haar op het hart, om hun eigen begeerte te hebben, en willen van al de smarten der moeder niets weten. net zo maken wij het met onze Heere. Omdat Hij nu aan de Rechterhand des Vaders verhoogd is en uit de angst is weggenomen, begrijpen wij het niet, welk een moeite en welk een arbeid wij Hem met onze zonden gemaakt hebben. Wij menen, dat Hij het heeft kunnen wegblazen, toen Hij hier was; wij verstaan het niet, ja houden het zelfs voor ketterij, wat ons het dierbare Woord des Evangelies zo duidelijk van de arbeid der ziel onzes Heeren voorhoudt. Dat komt, omdat wij niet *vles* willen zijn, maar *halve engelen*. Het betaamt ons echter ons door het Woord te laten onderrichten, hoe onze getrouwe Hogepriester alles voor ons heeft daargesteld, hoe Hij ons heeft verzoend. Daarvan zullen wij dan allerlei troost hebben, zodat wij bij al het tegenstrijdige niet aflaten van, maar des te meer aanhouden bij de Troon der Genade.

Tekst: HEBREEËN 5:8 en 9.

Hoewel Hij de Zoon was, (nochtans) gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden; en geheiligd zijnde, is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, een Oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.

Deze woorden sluiten aan bij de voorafgaande in het 5de vers: "Zo heeft ook Christus Zichzelf niet verheerlijkt, om Hogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: "Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd." Hier schrijft nu de Apostel: "Hoewel Hij de Zoon was, heeft Hij gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden." Dat is het eerste, wat wij in overweging willen nemen: dat onze dierbare Heiland, Jezus Christus, de gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden, hoewel Hij Zoon was. Hebben wij dit goed begrepen, dan zal ons hetgeen de Apostel verder schrijft duidelijk zijn, namelijk: dat onze dierbare Hogepriester allen, die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid is geworden, wjl Hij geheiligd, voleindigd is.

I.

Wij hebben woorden voor ons, Geliefden, welke, hoe eenvoudig zij ook luiden, nochtans zwaar zijn om te verstaan. Zo onverstandig het kind is, om te begrijpen wat de moeder om zijnentwil heeft geleden, hoeveel zorgen de vader voor hetzelve heeft gehad, zo onverstandig zijn ook wij, om te begrijpen wat onze Heere om onzenwil heeft willen doormaken. Daarom zijn deze en zo veel andere woorden der Schrift zwaar te verstaan. Want wij naar onze aard vormen ons steeds een eigen systeem (stelsel) van zonde en genade. Maar de woorden Gods, die ons ontdekken wat wij eigenlijk zijn, wat wij Gode schuldig waren, en die ons gerechtigheid en gehoorzaamheid prediken, gaan wij graag voorbij, omdat wij daarbij in de dood moeten. Wij doen er echter zeer verkeerd aan, om over zulke woorden zo licht heen te lopen, uit welke wij toch konden leren, dood en nood, duivel en hel in 't aangezicht te zeggen: "De jonkvrouw, de dochter Sions, veracht u, zij bespot u; de dochter Jeruzalems schudt het hoofd achter u" (2 Kon. 19:21). Want daartoe zijn deze, op zichzelf zware, Apostolische woorden uitermate geschikt.

De Apostel Paulus schrijft van onze Heere, dat Hij de gehoorzaamheid geleerd heeft. De Apostel schrijft op verscheiden plaatsen over de gehoorzaamheid onzes Heeren, o.

a. aan de Filippensen, hoofdstuk 2, vers 8: "Hij heeft Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja de dood des kruises." Zo ook in de Brief aan de Romeinen, hoofdstuk 5, vers 19: "Gelijk door de ongehoorzaamheid van die één mens (Adam) velen tot zondaars gesteld zijn geworden, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van Één velen tot rechtvaardigen gesteld worden." Dat is een gehoorzaamheid geweest aan de wil des Vaders, zoals onze Heere bij onderscheidene gelegenheden gezegd heeft: "Ik ben niet gekomen, opdat Ik Mijn wil zou doen, maar de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft." Gelijk wij ook in de 40sten Psalm en in het 10de hoofdstuk van onze Brief lezen: "Slachtoffer en offerande hebt u niet gewild, maar u hebt Mij het lichaam toebereid; brandofferen en offer voor de zonde hebben u niet behaagd. Toen sprak Ik: Zie, Ik kom, in het begin des Boeks is van Mij geschreven, om uw wil te doen, o God!"

De Apostelen en Profeten gebruiken allerlei uitdrukkingen, om ons te troosten en te onderwijzen, hoe Christus ons weer tot God gebracht heeft. nu eens beschrijven zij het ons als een aan de eeuwige gerechtigheid aangebrachte genoegdoening, als een wegneming van Gods toorn, als een betaling van onze schuld, als een losknopen, als een ondergaan en lijden van onze straf, als een wegdragen van onze zonde, als een verzoening, als een offerande, ook als een wedergeboorte, of een wederbrenging (wederoprichting) aller dingen, of nieuwe schepping, dan weer als een gehoorzaamheid, die Gode is aangebracht geworden. nu moeten wij niet denken, mijn Geliefden, dat al deze benamingen enerlei betekenis hebben, alsof de een hetzelfde zou zeggen als de andere; maar al sluit iedere benaming de andere niet uit, zo staat toch iedere benaming juist op de plaats, waar zij staan moet. Zo doet bijvoorbeeld de Apostel hier, waar hij van onze Hoge priester schrijft, de gehoorzaamheid uitkomen, die God van Hem gevorderd heeft, en die Hij ook heeft aangebracht Wij moeten namelijk nooit vergeten, dat het doel van onze schepping is geweest: God, onze Schepper, recht te kennen, Hem van hart lief te hebben en in eeuwige zaligheid met Hem te leven, om Hem te loven en te prijzen de Heere recht te kennen, Hem te loven en te prijzen, is een priesterlijk werk. Wie dat op zich neemt, die neemt een priesterlijk ambt op zich Wie zo'n ambt op zich neemt, die heeft zichzelf over te geven en nacht en dag op de wil zijns Heeren te letten, dat hij die recht kenne, die onafgebroken te verstaan krijge en die wil onmiddellijk gehoorzame. Hij heeft die wil uit te voeren en daarin te blijven; dat is met andere woorden: Gode de gehoorzaamheid te brengen, die hij aan Hem als zijnen Schepper schuldig is. Daarbij heeft hij, wie hij ook moge zijn, welke kennis hij ook hebben moge, in 't geheel niet te vragen naar goed noch naar kwaad. God is zijn Schepper en zijn Souvereine; Diens wil zal geschieden; van iets anders, van meerder of minder, van hoger of dieper mag hij niets weten. Tot zulke priesters had God de Heere ons gemaakt, als zodanigen ons geschapen in het paradijs, maar door het lokaas verleid, waarbij wij oordeelden over goed en kwaad, gaven wij de wil van God er aan, werden ongehoorzaam, zondaren, overtreders. En het verbond tussen God en ons lag verbroken. Met offeranden en gaven liet zich de verachte gehoorzaamheid niet herstellen; wij wisten trouwens in onze dood ook niet eens meer, wat gehoorzaamheid was.

Deze gehoorzaamheid echter moest God weer hebben, zou Hij God en Koning blijven, en zouden wij niet langer als wederspannigen gebonden blijven met de banden der duisternis en der hel, maar als gelukkige onderdanen kunnen leven in een Rijk, waarin wij als priesters en koningen voortaan Zijn wil deden en Hem gehoorzaam waren in

Christus om Hem recht te kennen en in zijn eeuwige zaligheid Hem te loven en te prijzen voor Zijn genade.

Nu predikt ons hier het dierbare Evangelie, dat Christus in onze plaats het ambt van Priester, dat wij verloren hadden, en wel van Hogepriester, van God heeft ontvangen, ten einde Hem de gehoorzaamheid weer te brengen, die wij aan God schuldig waren. Dat is nu echter de rechte priester Gods, die niet zijn' eigen wil doet en die voor Gods wil uitgeeft, maar die nalaat wat God niet wil en doet wat God wil; die Hem zo de gehoorzaamheid brengt, zonder naar de eigen wil te vragen.

Zo'n gehoorzaamheid nu, zegt ons het dierbare Evangelie, heeft, onze getrouwe Hogepriester *geleerd*. Dat staat tot onze vertroosting geschreven; want dat wil niet zozeer zeggen, dat Christus ervaren heeft, wat gehoorzaamheid inhoudt, maar dat wij daaruit zullen verstaan, hoe Hij in alle dingen is verzocht geweest gelijk wij, en dat Hij daarom medelijden met ons kan hebben, dat echter door Hem Gode de volkomen gehoorzaamheid is wedergebracht, en wij daarom nu in geen dele behoeven te versagen, maar altijd met blijmoedigheid tot de Troon zullen toegaan, hoe onwetend, hoe zwak en dwalende wij ook zijn mogen.

Want de Apostel geeft ons hier te verstaan, dat, daar het ons onmogelijk was, Gode de gehoorzaamheid weer te brengen, die wij Hem schuldig waren, Christus in onze plaats, als Priester voor ons, in deze verschrikkelijke toestand, waarin het ons onmogelijk is de wil van God te doen, omdat wij nu eenmaal Gods wil niet eens kennen, heeft willen zijn, en dat nochtans zo de wil van God door Hem gedaan, de gehoorzaamheid Gode zo wedergebracht is geworden. Christus heeft Zich zo ontledigd, wil de Apostel zeggen, dat Hij als Mens in onze plaats, van de aanvang af, in de onmogelijkheid geweest is om Gods wil te doen en te weten; maar juist in zo'n toestand heeft Hij de zaak uitgericht, en daaruit vloeit onze zaligheid voort. Het zal menigeen vreemd in de oren klinken, dat ik zeg, dat onze Heere van de aanvang af onmachtig was de wil van God te doen, en dat Hij die wil nooit vooraf wist.

Want de kerk van de paus, die in van onze aller harten zetelt, kan het maar niet begrijpen, dat in het vlees hersteld moest worden, wat vlees bedorven had. Het staat daarmee echter, zoals vroegere Godgeleerden juist hebben opgemerkt: had bijvoorbeeld de Heere, toen Hem hongerde, geweten, dat aan de vijgenboom geen vijgen geweest waren, en was Hij nochtans naar de boom gegaan, dan zou alles, wat de Heere gedaan had, slechts ijdele vertoning geweest zijn. Zo hebben zij ook zeer juist het woord leren zo uitgelegd, als wij het in het dagelijks leven verstaan, en zoals wij bijvoorbeeld van de Heere, toen Hij nog jong was, lezen, dat Hij toenam in wijsheid. Dat moeten wij echter niet verstaan op de wijze van sommige verkeerde geesten, die willen, dat de Heere in 't geheel niets geweten heeft. Want het moet bij uitnemendheid van onze Heere waar zijn, wat wij van de Profeten en Apostelen lezen, dat zij zelfs alles wisten, waar anderen meenden, dat zij niets wisten, daar alles, wat zij wisten, hun door de genade des Geestes van Christus gegeven was. Zo wist o. a. de Apostel Petrus, dat Ananias en Saffira de akker niet tot de prijs verkocht hadden, welke zij opgaven.

Er staat uitdrukkelijk van onze Heere geschreven: "Hij wist van de beginne, wie Hem verraden zou" (Joh. 6:64); en wederom: "Hijzelf wist wat in de mens was" (Joh. 2:25). Nooit heeft iemand Hem kunnen misleiden. Anderzijds behoorde het mede tot de gehoorzaamheid, die Gode behoorde wedergebracht te worden, dat onze Hogepriester die aan God wederbracht in onze toestand. Want in het vlees moest hersteld worden,

wat vlees bedorven had. Wat nu van al de leden van dit zegepralend Hoofd waar is: "Abraham toog heen in een land, dat hij niet kende", met andere woorden: Hij toog heen, zonder te weten waarheen hij toog, - dat is ook waar van het Hoofd. Zo roept Hij in de straks aangehaalde 40^e Psalm uit: "Mijn hart heeft Mij verlaten." Wie zo schreeuwt, moet de ganse onmacht en onmogelijkheid voelen, om de wil van God uit te werken. Dat zien wij ook uit de Apostolische woorden, die aan onze tekst onmiddellijk vooraf gaan. En dat Hij, stap voor stap, kennis bekomen heeft van de wil van God en Hij Zich onafgebroken van de wenken en onderrichtingen Zijns Vaders afhankelijk gevoeld heeft, horen wij vaak van Hem, b. v. als Hij zegt: "Mijn ure is nog niet gekomen."

Dat horen wij ook in Gethsémané, als Hij in de benauwdheid en de droefheid van Zijn ziel bidt: "Indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan!" Dat vernemen wij ook uit de profetieën van Jesaja, waar onze Hoge priester spreekt, zeggende: "De Heere wekt Mij alle morgen, Hij wekt Mij het oor, dat Ik hore, gelijk die geleerd worden." (Hoofdstuk 50: 4) En wederom: "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; u hebt Mij de oren doorboord." (Psalm 40: 7)

Want dat was en is onze gruwelijke zonde, dat wij altijd menen, de wil des Heeren te weten, ook te kunnen oordelen over goed en kwaad; gaat het echter om de praktijk van het: "Slachtoffers en brandoffers behagen God niet", dan zijn wij aanstonds op het dwaalspoor. Maar gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen, zoals ook Samuël tot koning Saul zeide. (1 Sam. 15:22) Dat is daarentegen de genade van onze Heere Jezus Christus, dat deze gehoorzaamheid en dit opmerken er is bij Zijn volk. Dat heeft Hij teweeggebracht daardoor, dat Hij de gehoorzaamheid geleerd heeft van Zijn Vader, zodat Hij dag aan dag, schrede voor schrede het niet in de hand gehad, het niet bepaald heeft, het ook niet geweten heeft, wat Hij te doen had; Hij is veelmeer, zoals uit zijn gebeden te zien is, geheel en al afhankelijk gebleven van Zijn Vader. Naarmate Hij gedreven werd door de Geest des Vaders, ging Hij, rustte Hij; Hij vraagde er niet naar, of daaruit goed of kwaad voor Hem zou voortspuiten. Hij had het Woord des Vaders voor Zich, daaruit leerde Hij Zijn wil kennen, dienovereenkomstig wandelde Hij. Maar bij elke schrede, die Hij deed, gevoelde Hij Zich verlaten, aan de machten der hel prijsgegeven. Het had dan altoos de schijn, als deed Hij Gods wil niet; intussen sloeg Hij er Zich door met het Woord en met het gebed, met smekingen met sterke roeping en tranen, zo richtte Hij de gehoorzaamheid weer op, zo leerde Hij de gehoorzaamheid. Dat is het wat ons het liefelijke Evangelie zegt met deze woorden: *Hij heeft de gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden.*

De gehoorzaamheid leren is: leren, wat de gehoorzaamheid is, en leren, in deze gehoorzaamheid te blijven; of: leren te gehoorzamen; en dit "leren uit hetgeen men lijdt", betekent: in deze gehoorzaamheid juist door het tegenstrijdige versterkt worden. Onze dierbare Hoge priester heet bij de Profeten: "de Knecht des Heeren." Wij zijn graag knechten des Heeren, als wij het goed bij Hem hebben; dan willen wij Hem ook wel gehoorzamen; dat is onze zonde! Maar deze Knecht heeft het gehoorzamen daardoor geleerd, dat Hij door Zijnen Heere aan de dood werd overgegeven, van de beginne af, totdat Hij de geest gaf. De Heere heeft zulke wegen met Hem ingeslagen, dat Hij, naar Jesaja 49:4, eens heeft moeten uitroepen: "Doch Ik zeide: Ik heb te vergeefs gearbeid, Ik heb Mijn kracht onnuttelijk en ijdelijk toegebracht." Bijgevolg waren het zulke wegen, waarop Hij niets dan toorn had door te staan, en waarop al de beloften niet waar, en zijn gebeden niet verhoord scheen. Hij zag voor en na alles in

de dood gaan, totdat Hijzelf in de dood ging. En juist aan zodanig lijden heeft Hij de gehoorzaamheid geleerd. Dat is een rechte Priester, Die met geen offers en gaven komt, omdat die Gode niet behagen, maar Die Zichzelf ten offer brengt, en Wiens ganse offerdienst daarin bestaat, dat Hij in de kamp met het tegenstrijdige Gode de gehoorzaamheid leert te brengen, die wij schuldig waren, maar die wij Hem niet gebracht hebben en in eeuwigheid niet kunnen brengen.

Hoe zal ik het u verder duidelijk maken? Wie de Geest van Christus heeft, die leert door de genade van Christus in het geloof volharden, de wil van God kennen en daarin blijven in Christus Jezus; hij leert dit juist uit hetgeen hem gedurig tegenwerkt en verhindert om bij die genade te volharden; en hoe groter de nood is, des te meer wordt hij tot de Troon der Genade gedreven, om de wil van God te leren kennen en daarbij in Christus Jezus te blijven.

O, mijn Geliefden! Ontbraken de woorden mij maar niet, om het u duidelijk te maken wat het zeggen wil: Hij heeft de gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden. De flauwe denkbeelden, die ik u naar vermogen ervan heb meegedeeld, mogen u zoveel te meer tot de rechte erkentenis van onze Hogepriester stemmen, Wiens dienst daarin heeft bestaan, dat Hij Gode de gehoorzaamheid heeft wedergebracht en uit hetgeen Hij leed de gehoorzaamheid heeft willen leren; vooral als u bedenkt, dat Hij, van wie wij spreken, de Zoon was, zoals de Apostel schrijft: "Hoewel Hij Zoon was." Te weten "Zoon" in de dagen Zijns vleses; niet *een* "Zoon", zoals wij zonen hebben, wij, die vaders zijn; want onze zonen zijn ons, juist omdat zij zonen zijn, gehoorzaamheid schuldig, ook dan, als wij hen met kastijdingen groot brengen. Hier echter is een andere Zoon. Deze staat niet in zo'n betrekking tot de Vader, dat Hij verplicht geweest ware Hem de gehoorzaamheid weer te brengen, die wij Gode schuldig waren. Hij had als Zoon in zijn eigen heerlijkheid kunnen blijven en de vreugde genieten, die Hem toekwam. Dit is echter het wonder der vrijwillige liefde van onze Hogepriester: *hoewel Hij Zoon was*, en wel hier op aarde, hier, zeg ik, zoon, in de dagen Zijns vleses, heeft Hij nochtans een arme dienstknecht willen zijn, heeft geen eigen wil willen hebben, heeft niets willen weten, ook geen macht willen hebben in Zichzelf. Hij, de Wijsheid bij de Vader, heeft willen leren; Hij, voor wie hemel en aarde zich moeten buigen, heeft de gehoorzaamheid willen leren; Hij, Die zonde niet eens kende, heeft de straf, die ons de vrede aanbrengt, willen dragen. Door het tegenstrijdige heen heeft Hij door Zichzelf Gode de gehoorzaamheid wedergebracht. Dat is Zijn offerande, in dewelke Zijn volk volkomen geheiligd is.

Uit hetgeen gezegd is, moet u duidelijk zijn geworden, wat de Apostel laat volgen: *en voleindigd¹ zijnde, is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.*

U verstaat nu het woord *voleindigd*. Dat wil niet zeggen, dat onze Heere, in welk opzicht ook, een inwendige voleinding nodig had, of een inwendige heiliging, naar welke Hij, tragsgewijze, al meer en meer, een volkomen Zaligmaker werd. Het wil niet zeggen, dat Hij, gedurende Zijn levensloop, in graad, bij opklimming volmaakter of heiliger werd. Onze Heere, van wie bij zijn geboorte gezegd werd: "Daarom ook dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden", dat is: zal Gods Zoon zijn, onze Heere, zeg ik, kon zoomin in graad, als in wezen of

¹ Zo staat er in de Grondtekst "teleiotheis" dat is voleindigd zijnde; in plaats daarvan heeft onze Statenvertaling "geheiligd." In de Hoogduitse overzetting lezen wij: "Und da Er ist vollendet", in de Engelsche; "and being made perfect."

hoedanigheid, heiliger of volmaakter worden. Hetzelfde woord, dat de Grondtekst hier heeft, lezen wij ook hoofdstuk 2:10: "Dat Hij de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou voleindigen."² Onze Hogepriester is door God de Vader voleindigde Deze voleinding heeft daarin bestaan, dat God de Vader met Hem Zijn doel bereikt heeft, zodat, om met Jesaja te spreken, "het welbehagen des Heeren door zijn hand gelukkiglijk is voortgegaan."

Met andere woorden: Hij is door de Heere voleindigd geworden in die zin, dat Hij het werk voleindigd heeft, dat Hem de Vader gegeven had om te doen. "Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt; als zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien." (Jesaja 53:10) Zijn leven heeft Hij ten schuldoffer gegeven. Hij is gehoorzaam geweest tot in de dood, tot in de dood des kruises. Daarin is Hij voleindigd. In dezelfde natuur, waarin de ongehoorzaamheid begaan is, moest de ongehoorzaamheid uit het midden weggedaan, aan de Wet voldoening gebracht, de gehoorzaamheid aan God wedergebracht worden. Niemand onzer, ja geen schepsel was daartoe in staat. De Zoon van God kwam in onze natuur, in onze zwakheid, in ons "afzijn-van-God."

Het einde van onze Heere heeft het bewezen: door het blijven in het Woord zijn dood, duivel, zonde en wereld overwonnen. Het Woord doet het, het Woord alléén. Hij, het *ongeschapen Woord*, is in onze toestand in dit Woord gebleven, van dit Woord afhankelijk gebleven, heeft naar niets anders gevraagd; het Woord heeft Hij gehandhaafd in de zwakheid van ons vlees, toen Hij hierbeneden was, zijnde in alles aan ons gelijk; het Woord heeft Hij gehandhaafd met sterke roeping en tranen, met bidden, met smeken, met Zijn lijden en Zijn dood. Toen Hij nu uitriep: "Het is volbracht!" toen is het voor hemel, aarde en hel openbaar geworden: Deze Mens Jezus heeft het tot stand gebracht, heeft de wil van God gedaan, heeft de gehoorzaamheid wedergebracht. Daartoe is Hij van de Vader gezalfd geweest. Door Hem heeft de Vader de Raad van onze zaligheid uitgevoerd. In deze zin is onze Hogepriester voleindigd.

Op het laatst is openbaar geworden, dat God Hem aan ons tot een volkomen Hogepriester gegeven heeft. Wat de Wet, wat alle offeranden en gaven niet voleinden konden, namelijk de gewetens te reinigen van de zonden, dat heeft God gedaan door de voleinding van deze Hogepriester; Die heeft een voleindend offer, een voleindende gave aangebracht, waardoor de gewetens eens voor altijd van alle zonden gereinigd zijn. Hij heeft Zelf Zich overgegeven ter voleindiging, dat namelijk, zijn God en onze God, zijn Vader en onze Vader Hem met gesloten ogen en gebonden handen zou leiden, en Hij zo openbaar werd als de Hogepriester, Die door zelfofferande de gehoorzaamheid wedergebracht heeft, en in wie dientengevolge de verlost en voleindigd, volmaakt zijn. *Zo voleindigd zijnde, is Hij allen, Die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.*

Allen, schrijft de Apostel, opdat een ieder moed grijpe, die anders geen moed zou hebben, om toe te gaan tot de Troon der Genade, ten einde barmhartigheid te verkrijgen en genade te vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd. Die Hem gehoorzaam zijn, schrijft de Apostel. Daaraan konden de Hebreeën, daaraan kunnen ook wij weten, of wij deel aan Hem hebben. Dit schrijft de Apostel echter niet als voorwaarde, maar als kenteken. Want het is met de zaak niet zo gelegen, alsof de

² Grondtekst: "teleiosai". Luther: "vollkommen machte." Engelsche: "to made perfect"

Heere, nadat Hij alles weer opgericht heeft, het genot van zo'n zaligheid liet afhangen van de vrije wil des mensen, alsof Hij, om zo te spreken, de zaligheid aanbood, zodat het nu verder van de mens zou afhangen, of Hij zalig wordt of niet; of wel, alsof God *als het ware verzoenbaar* geworden ware, zodat Hij eerst dan verzoend zal zijn, wanneer de mens tot Hem komt. Nee, ofschoon de schuld alléén bij de mens ligt en niet bij God, wanneer de mens het Woord des levens veracht, zo zal toch de oorzaak alleen bij de Heere liggen, als wij zalig worden; dat wil zeggen: wij hebben het alleen aan Hem te danken; daarom schrijft de Apostel ook: *Hij is een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.*

Wie de oorzaak van iets is, die heeft het alleen daargesteld; die is de grond, waarop het geheel rust; de bron, waaruit alles voortvloeit. Daardoor echter, dat Hij Zichzelf er aan gegeven heeft, hoewel Hij Zoon was, en tot aan het einde de gehoorzaamheid gebracht heeft, dat Hij het Zichzelf niet heeft aangematigd, Hogepriester te zijn, maar dag aan dag, stap voor stap, afhankelijk is gebleven van den Vader, gebleven is in Zijn woord, en juist aan het tegenstrijdige, aan hetgeen Hij leed, het "opmerken" heeft geleerd, tot in de dood toe, door dit alles heeft Hij het bewerkt, dat God Zijn eer nu terug heeft, dat de gehoorzaamheid Hem gebracht is; en daar nu God met Hem de Raad van onze zaligheid uitgevoerd heeft, moest Hij zaad hebben, hetwelk God Hem beloofd had, een zaad, dat de door Hem verworvene eeuwige zaligheid deelachtig zou zijn. In deze zin is Hij een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.

Adam heeft door zijn ongehoorzaamheid al zijn zaad in het verderf gestort; de Mens Christus Jezus heeft daarentegen door Zijn gehoorzaamheid het erfdeel verkregen, dat Hem de Vader beloofd had, zodat Hij zeggen kon, nademaal Hij Zijn vertrouwen op Hem gezet had: "Zie, Ik en de kinderen, die Mij de Heere gegeven heeft" (Hebr. 2:13). Hij heeft echter zo'n zaad geërfd, dat in de gehoorzaamheid, die Hij Gode wedergebracht heeft, overgezet wordt door de prediking van Zijn woord en de mededeling van Zijn Geest, Die levend maakt.

Door deze Geest is Zijn zaad, zijn Zijne kinderen Hem gehoorzaam als aan hun enige Rechter, Wetgever en Koning. En deze hun gehoorzaamheid bestaat daarin, dat zij, door Hem geleerd, hebben afgezien van eigen gerechtigheid en vroomheid, van eigen willen en streven, om naar eigen goedvinden te handelen; dat zij hebben afgezien van goed en kwaad, van zonde en heiligheid, van alle werken der dienstbaarheid, van offers en gaven, en zich, zoals zij zijn, als arme, verlorene, verdoemenswaardige zondaren op Hem werpen, als op de Heere, hun Gerechtigheid, zich houden aan Hem en eniglijk aan Hem geloven. Want dat is de gehoorzaamheid, die Hij in de Zijnen werkt, de gehoorzaamheid, die Hij Gode heeft wedergebracht voor de Zijnen: dat zij Christus, de Zoon van God, erkennen en belijden als de enige oorzaak hunner eeuwige zaligheid, dat zij zich daarom ook aan Hem houden met gesloten ogen, gebonden handen en voeten, en vanwege hun grote nood blijven in dit Zijn woord: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle u einden der aarde! want Ik ben God, en niemand meer!" en wederom: "Die in Mij blijft, en Ik in Hem, die draagt veel vrucht: want zonder Mij kunt u niets doen."

Zo is het dan een troostrijk woord, mijn Geliefden: "Hij is allen, die Hem gehoorzaam zijn, een Oorzaak der eeuwige zaligheid geworden." Want als de wet u kwelt en zegt: u zult mij gehoorzamen en uzelf eerst heilig en waardig maken door offers en gaven. Maar wij weten uit het Evangelie, dat wij aan een andere Wet hebben te gehoorzamen, namelijk deze: "Komt herwaarts tot Mij, allen gij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal

u rust geven." En als de duivel u voorwerpt: Omdat u dit of dat gedaan hebt, bent u verloren, aan u is de schuld! Maar wij hebben een andere schuld daartegen, zodat wij mogen zeggen: Nochtans ben ik voor eeuwig verlost; mijn getrouwe Heiland en Hogepriester is daarvan de schuld, de oorzaak, maak het met Hem af! En als de wereld en allen, die met werken omgaan, u met allerlei ongeluk dreigen, indien u bij deze leer in gerechtigheid volhardt, zo weet, dat u een verlossing bereid is, die eeuwig is. Gelijk Hij, onze getrouwe Hogepriester, door hetgeen Hij heeft geleden de gehoorzaamheid geleerd heeft, hoewel Hij de Zoon was, zo bevreedde het ulieden niet, dat gij, hoewel kinderen Gods, steeds door het tegenstrijdige heen moet.

U zult er deze vrucht van hebben, dat gij, juist door hetgeen u lijdt, van onze getrouwe Hogepriester zult leren, welk een volkomen Man wij aan Hem hebben, en welk een voleindigd offer Hij door Zelfoffer heeft aangebracht. Blijft in Zijn woord, belijdt blijmoedig, in het gezicht van lijden en dood en van menige gapende afgrond, deze God der overwinning, onze Zaligmaker en Hogepriester, Jezus, de Zoon van God; belijdt, dat Hij u door alles heengedragen heeft, dat Hij de reinigmaking uwer zonden heeft teweeggebracht. En wanneer dan het zichtbare geheel verdwijnt, en de dood u door de leden woelt, dan zult u het ervaren, dat wij geen fabelen geloofd hebben.
AMEN.

93. Psalm 40:7-9

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 20 Februari 1848, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 40:2 4; Psalm 96:5 en Psalm 41:7 (of Psalm 33:6). Zij verschenen in het Nederduits vertaald in 1850 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 11 in het 5de Twaalfal. In het Hoogduits werd zij opgenomen in de verzameling "Licht und Recht" 1898, 11. Heft, 3. Predigt Des avonds preekte K. over Jesaja 35:3 en 4. Gezongen: Psalm 94:8 en 9; Psalm 42:5.

Mijn Geliefden!

Er staat geschreven: "Die den wille Gods doet, blijft in der eeuwigheid!" (1 Johannes 2:17) Gods wil doen, wat is dat toch eigenlijk? Wel, dat is: datgene doen, wat God wil, zo zult u antwoorden. Goed, maar wat wil God toch eigenlijk?

U zult zeggen: dat kan men immers in de Tien Geboden vinden. Dat is ook zo; maar, al hadden wij de Tien Geboden gehouden van onze jeugd af aan, zoals ook de rijke jongeling zeide: "Heere, dat heb ik alles onderhouden", dan heeft God toch nog altijd iets, waaraan wij niet hebben gedacht. En als ons dat ontdekt wordt, dan zeggen wij in onze harten: "Ja, dat is waar ook, daaraan heb ik niet gedacht", en in het hart komt de wrevel op, die op God de schuld werpt, alsof Hij het al te nauw zocht. Intussen, men geeft de moed niet verloren; "van nu af aan wil ik het beter maken", zo denkt men; "help mij maar, geef mij maar de kracht!" en men doet zijn uiterste best met allerlei gaven en offers; evenwel, men vertrouwt noch op God, noch op zijn gaven.

"Zal Hij ze aannemen?" denkt men; en kan men zich vleien met de gedachte: "Hij heeft ze aangenomen", dan denkt men in zijn binnenste: "Nu weet ik, dat ik goed ben, want God heeft mijn gaven aangenomen." Bij dat alles heeft men een gehuichelde rust; en als het waarlijk er om gaat, als de vijanden te na komen, dan laat men God varen en de Ark van Zijn sterkte.

Ja, dat is wel waar", zal menigeen onder u denken, en er in zijn hart aan toevoegen: "Ik dank God, dat ik het anders versta." Het kan nu wel de schijn hebben, dat u het anders verstaat, mijn waarde; maar het gaat hier om het doen van de wil van God; het gaat om het volbrengen ervan. Kunt u het met een goed geweten in de Heilige Geest zeggen: Ik doe Gods wil? Er zijn wel mensen, die meenden het te kunnen zeggen, maar het hield geen steek bij hen. Gods wil te doen, heeft een diepen grond. Saul bijvoorbeeld meende wel, dat hij Gods wil deed en die wilde doen. God stelde hem intussen op de proef; hij moest met offeren tot de komst van Samuël wachten; maar Samuël schenen uit te blijven; en de vijanden drongen op hem aan; toen dacht Saul: De vijanden zullen mij verdelgen, mitsdien, ik moet hier zelf de handen aan het werk slaan, maar er moet eerst geofferd worden; en hij offerde zonder God, hij deed Gods wil, zonder dat God er iets van wist! Moet ik u de diepen grond noemen van het doen van Gods wil? Dit is de grond: dat wij opgehouden hebben met het doen, geheel en al afgezien hebben van het doen, en dat wij God Zijn wil laten. Als wij op deze grond staan, zo zullen wij in elk opzicht Gods wil doen, ofschoon bij ons de klacht is: "Ik ellendig mens; wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?", (Rom. 7:24) Daarbij blijve het: "Die roemt, roeme in den Heere!" (1 Kor. 1:31)

Wij overwegen in deze ure: *Gods wil*.

Tekst: PSALM 40: 7-9.

"Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; u hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen; en uw Wet is in het midden Mijns ingewands."

Luther's overzetting luidt aldus: *"Offer en spijsoffer behagen u niet; maar de oren hebt Gij Mij opengedaan; Gij wilt noch brandoffer noch zondoffer. Toen sprak Ik: Zie Ik kom: in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Uw wil, mijn God, doe Ik graag en uw Wet heb Ik in Mijn hart."*

Dit Zijn woorden van Christus en van David, of van Christus en van Zijn Gemeente. Christus echter gaat voorop, zijn Gemeente spreekt ze Hem na, in Hem. Als woorden van Christus en Zijn Gemeente willen wij ze beschouwen, en daartoe de volgende waarheden overwegen:

1. Alles, wat wij doen, al schijnt het ook naar het bevel Gods te zijn gedaan, helpt tot de zaligheid niets;
2. God Zelf opent de mens de oren;
3. Heeft God Zelf een mens de oren geopend, dan is er vrijwilligheid zodat men de weg gekozen heeft, welke God wil, en dat in waarheid, terwijl men steunt op Gods Woord;
4. Op zo'n weg zegt men: "Mijn God", en heeft een buitengewoon welbehagen aan Zijnen wil; men is het ook geheel eens met zijn Wet.

I.

Alles, wat wij doen, al schijnt het ook naar het bevel Gods te zijn gedaan, helpt tot de zaligheid niets. "Gij hebt geen lust gehad aan slachtofferen spijsoffer" die hebt Gij niet gewild; "brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist" die hebben u niet behaagd, zo luidt het hier. Is dat waarheid? Ik spreek van de toepassing, die wij van deze Psalm moeten maken. Slachtoffer en spijsoffer, brand- en zondoffer Gode te brengen, in die zin, dat wij dieren zouden slachten, zoals eertijds het volk Israël, dat zal ons niet in de zin komen. Wij hebben echter andere offers, die wij met het woord "heiligmaking", ook wel "goede werken" aanduiden, als daar zijn: zich bekeren, der wereld vaarwel zeggen, vroom leven, veel bidden, waken, het lichaam kastijden, zich allerlei dingen ontzeggen, die, op zich zelf beschouwd, geoorloofd zouden zijn, zich op de Godzaligheid toeleggen, aalmoezen geven, allerlei deugd oefenen, zich voor 's naasten welzijn en voor Gods eer overgeven, inzonderheid de strijd aanvangen tegen zijn zonden, om ze te doden en uit te roeien.

Wil God dat alles niet? Heeft Hij daaraan geen lust, geen behagen? Helpt dat alles niet ter zaligheid? Daarop antwoord ik: Het komt alles aan op het hoe; het gaat alles daarom, uit welke gezindheid en uit welke beweegreden iets voortkomt. Voor zover het woorden van David en de Gemeente zijn, is beide waar: dat zij gezegd hebben, wat wij ook in de 51ste Psalm lezen: "Gij hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven (Vers 18), en dat zij desniettemin niet opgehouden hebben te offeren. Het is beide waar: dat God de offeranden geboden heeft, en dat Hij geen behagen daaraan heeft. Het is beide waar: Het geloof, dat de werken niet heeft, is op zichzelf dood, en: Uit werken der wet wordt geen mens rechtvaardig voor God, en mitsdien geen mens zalig. Beide is waar: *Degene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid; en: Die het*

bruilofskleed niet aanheeft, en die geen olie in de lamp heeft, wordt ten laatste uitgeworpen in de buitenste duisternis.

Mocht nu iemand uwer denken: "Als dan alles, wat ik ook doe, niets helpt tot de zaligheid, dan geef ik het op, dan laat ik het lopen, en blijf in mijn zondeweg; word ik zalig, dan word ik zalig"; of mocht hij denken: "Hoe heerlijk is Gods barmhartigheid, daaraan houd ik mij ", en dan daarbij niet willen verstaan, wat de Apostel Jakobus getuigt: "Wie een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld", en zijn begeerte willen blijven volgen, zijn gierigheid aan de hand houden, en de weg der ongerechtigheid gaan, zo wete hij, dat: "Wie weet goed te doen en niet doet, die is het zonde" (Jac. 4:17)

God heeft zeer zeker de offers bevolen; zeer zeker heeft Hij daaraan lust. Terdege blijven de woorden des Heeren vaststaan, die wij Mattheüs 5, 6 en 7 lezen, waarvan de hoofdinhoud is: "Alle dingen, die u wilt, dat u de mensen zouden doen, doet u hun ook zoo"; en: "Gaat in door de enge poort", en: "Houw af de hand, de voet, die u ergert; trek het oog uit, dat u ergert en werp het van u!" (Matth. 7:12, 13; 5:29, 30) Zeer zeker blijven de woorden van de Apostel des Heeren vaststaan: "Zijt daders des Woords en niet alleen hoorders." (Jac. 1: 22) En voor altijd blijft in de Heilige Schrift het getuigenis gelden aangaande een Cornelius, de hoofdman, tot welke de engel zeide: "Uwe gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God." (Handel. 10: 4)

Dit is echter het onderscheid tussen offer en offer: waar geen waarachtig leven is, daar ziet men in de ganse Schrift naar bevelen uit, daar meent men: die moet ik doen. Men zoekt daarmee lof voor zichzelf; men wil Gode een dienst er mee doen, voor zichzelf, opdat men zijn zonden en begeerten er mede bedekt krijgje. Nu eens is men gierig en karig met zijn offers, dan weer overdadig, buitensporig; men eet zelf het vlees en werpt God een been toe; men laat het werk op de helft steken; en toch, de gehele wereld moet het weten: ja, men heeft zonden, maar men heeft ook gaven gebracht, men heeft ook heiligheid, goede werken, een goed geloof; daarmee moet God tevreden zijn, daarvoor ons de hemel openen. Men heeft zijn loon weg voor zijn offer. De mensen weten er alles van, God echter weet er niets van. Men heeft zijn offers stinkende gemaakt met zijn aanmatiging. Er is geen liefde aanwezig, slechts hoogmoed, roemzucht: *"dat kan ik, dat deed ik."*

Waar daarentegen waarachtig leven is, daar zijn ook, vóór en ná, alle offers, maar daarvan weet God alleen, de mens weet er zelf niets van, hij troost er zich ook niet mede, hij kan noch in zijn werken, noch in zijn geloof als zodanig rusten, hij kan alleen in God rusten. Daar is veel bidden, worstelen, stenen en zuchten tot God, het lichaam kastijden, een sterk roepen en schreeuwen met veel tranen; daar houdt men hand en voet af en rukt het oog uit; daar is waarachtige overgave, men zou zichzelf willen laten slachten, laat zich ook slachten; men brengt Gode van het vette en niet van het magere. (Gen. 4: 4) Alles zou men in de vlammen willen laten opgaan en een gehele wereld geven, hart en ingewanden, bloed en merg, zo men maar van de zonde verlost ware, had men slechts zichzelf verloren en God gevonden, de levenden God; had men ook maar Hem alleen voor zijn hart, tot zijnen vrede, tot zijn zaligheid, zodat alleen God mocht geprezen worden.

Waar het zo toegaat, daar behagen de mens alle offers niet, ook al zijn die alle in het Woord bevolen, en al is het, dat men ze ook alle brengt; en daar zegt men van ganser hart tot God: "U behagen die ook niet, u eist ze niet."

Waarom niet? Wat God zal behagen, moet een Goddelijk, een volkomen offer zijn, het moet door God Zelf daargesteld zijn. De Allerhoogste woont niet in tempels, door mensenhanden gemaakte, Hij wordt ook niet van iemand gediend als iets behoevende. (1 Kon. 8:27; Handel. 7:48; 17:24) Deze waarheid heeft God van de beginne af aan Zijn volk doen weten; immers toen nu de ganse Tabernakel met al hetgeen er toe behoorde gereed was, moest nog alles met bloed verzoend worden. (Hebr. 9: 21) De gehele zaak behaagde Gode niet, ofschoon Hij ze bevolen had.

"Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist"; zo spreekt Christus, ziende op God en de Gemeente; zo spreekt de Gemeente, ziende op God en Christus.

Het Zijn woorden voor de beangstigde geest, voor het verslagen hart; voor dien, die evenals de vrouw, welke de bloedvloeing had, allen leeftocht aan de medicijnmeesters ten koste gelegd heeft, en door niemand, ook door geen offerande heeft kunnen genezen worden. Wanneer het Gode behaagt, een mens in Zijn hart te laten inzien, zo zegt deze blijmoedig: "ik heb God gevonden!" en geeft alle offers eraan.

Van wat nood der ziel horen wij in de 40ste Psalm getuigen en van welk een hemelse blijdschap in God vanwege zijn zaligheid! Men vindt begin noch einde, om de rijkdom van Zijn genade te roemen; men zou zo graag dankbaar zijn, maar de dankbaarheid heeft geen betekenis meer, het is met het vlees uit en voorbij. Men heeft zonde gevonden én een God voor zijn hart, Die de zonden bedekt en ze alle tezamen achter Zijnen rug geworpen heeft, en zegt: Mijn kind, van nu af zal alleen Mijn genade heersen. Als dan zegt men blijmoedig: u hebt geen lust aan slachtoffer en spijsoffer. Van nu af is het God alleen en zijn goedertierenheid.

"De offeranden behagen u niet, u eist ze niet" Zo spreekt Christus, ziende op God en Zijn Gemeente. Wilt u een gesprek horen, gij, die vanwege het brengen van offers aangevochten zijt, een gesprek, dat om uwentwil in de hemel gehouden werd en wordt, tussen de Zoon en de Vader, tussen Christus en God? Hier hebt gij, hier hoort u dat gesprek. Aldus spreekt de Heere tot Zijn Heere, aldus spreekt Christus tot God, aldus de Zoon tot de Vader:

Aan het slachten van dieren hebt U geen lust; dat men zijn leeftocht aan U geve, dat behaagt U evenmin; U hebt er geen lust aan dat men alles in de vlammen werpe, dat men iets brenge voor de zonde." ("Brandofferen" is naar de Hebreeuwse grondtekst "in de vlammen doen opgaan.")

Hoor nu toe, wat de Zoon tot de Vader spreekt, terwijl het er u om te doen is, God te hebben gevonden: "Met offeren is de toorn niet weggenomen, ook de schuld niet betaald; met offeren is de straf niet weggenomen, de zonde ook niet, is de Wet ook niet weer opgericht; met offeren zijn de dood en de hel niet overwonnen, is God niet bevredigd, het geweten ook niet; door offers komt er geen vrede, immers: dagelijks is er nieuwe zonde, nieuwe nood; dagelijks wordt de toorn opnieuw opgewekt, de schuld meerder gemaakt, eist de Wet nieuwe straf; dagelijks komt de duivel weer met beschuldigingen, en de hel blijft dreigend met rechtmatige vorderingen; want Uw Wet, o Mijn God! wordt elk ogenblik opnieuw overtreden. U moet iets anders hebben, om zonder dat u offers ontvangt, der Gemeente genegen te zijn; en de Gemeente moet

iets anders hebben, om wandelingen te hebben voor Uw Aangezicht eeuwiglijk en altoos, eens voor altijd, zonder dat zij iets in haar hand heeft."

Zo sprak, zo spreekt Christus tot God, ziende op Hem en voor de Gemeente; en de Gemeente, die het hoort, zegt het Hem na, ziende op Christus en God: "*Amen*, de offers, het brengen voor de zonde, het behaagt U niet, U hebt er geen lust aan; met onze offers bent U niet tot Uw recht gekomen, al hebt U ze ook geboden; met onze offers zijn wij niet los van de zonde, niet los van het kwade geweten; bij al ons offeren vinden wij geen vrede. Het helpt allemaal niet tot de zaligheid, wat wij doen, want van onze is de zonde en de dood, u alléén zijt heilig. Slechts uit U, de Volzalige, alhoewel U toorn, kan de zaligheid voortgekomen zijn; en wanneer Uw Zoon, uit medelijden en liefde tot ons, zegt: "Gij hebt geen lust aan de offeranden, u hebt ze niet geëist", zo geef U ons toch te verstaan en in onze harten te bewaren, wat het dan wél is, dat U behaagt."

II.

God Zelf opent de mens de oren! Kan God met offers verzoend worden? Ach, zo denkt het arme, zwakke hart des mensen. Het eenvoudige antwoord op de duizendmaal herhaalde vraag: "*Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde*": "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden", wie kan dat in gedachtenis houden? Wie verstaat het, wie houdt er zich aan? Snijd de mens elk offer af, en hij beschouwt zijnen toestand als verloren; laat hem één enkel, één enig offer, slechts één deugd, en hij is gerustgesteld. Geven, geven, en nog eens weer geven, en daarbij gierig zijn; brengen, brengen, en nog eens weer brengen voor de zonde, wat men zelf niet gebruiken kan: een gebroken vat, een gebrekkig en schurftig schaap; en volstrekt niet indachtig willen zijn, dat men Gode niets brengen, niets geven kan: zo ligt het in het hart des mensen. Offeren en dienen, om zelf de man te blijven, om geen onnutte dienstknecht te heten: zo ligt het bij het vlees; vandaar al die bewegingen, werkzaamheden op het gebied van de godsdienst, waarbij de mens zich bijkans uitput, maar, kom hem niet aan zijn leven voor God, dat moet gelden!

Wél hem, die het van zichzelf met verbrijzeling belijdt, dat hij, aan zichzelf overgelaten, geen vijf minuten lang onthouden kan: *Geloof in Jezus Christus, en gij zult zalig worden*. Deze zal ophouden het bij zichzelf te zoeken, - zich aan God overgeven, zoals hij is, en God geloven! In welk opzicht God geloven? In dit opzicht: dat God de offeranden, die naar de Wet en naar Zijn bevel zijn, niet hebben wil; dat Hij ze bevelen heeft, opdat een mens zich daarin afwerke, totdat hij, moe en mat en afgetobd, beginne te roepen: "Ik kan niet meer, doe u het, Heere!" en hij eindelijk hore: "Wees getroost, Ik ben uw heil alleen; Ik heb het alles voor u gereed gemaakt."

God de Heere Zelf opent de oren; dat is met andere woorden: bewogen door de drang van Zijn eigen volzaligheid, komt Hij met deze zaligheid tot de mens, die midden in zijn ellende ligt, en openbaart hem, trots alle verlorenheid, zijn volle, Vaderlijke goedheid, en wel zo, dat de mens aan zo'n goedheid voor de eeuwigheid genoeg heeft en tot God zegt: "In uw goedertierenheid is het mij goed." Daar vraagt dan God: "Zoudt gij in deze goedertierenheid dan wel eeuwig bij Mij willen blijven wonen?" En al wat binnen in de ziel is juicht: "*Ja, amen, eeuwig, eeuwig!*"

En nu maakt God de mens in deze goedertierenheid, ten aanschouwen van hemel en hel, zo nagelvast, dat het van Gods zijde heet: "*Gij voor eeuwig de Mijne*" en Gods echo zegt in de ziel: "*Voor eeuwig de Mijne! Amen! Hallelujah!*"

"Gij hebt Mij de oren geopend", zo sprak, zo spreekt Christus tot de Vader; en op deze grond is het, dat God een mens de oren opent, zodat het heet: *"Gij zijt de Mijne, vrees niet."*

Wat heeft onze Heere daarmee willen zeggen: "Gij hebt Mij de oren geopend", nadat Hij tevoren gezegd had: "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer", en er dra op laat volgen: "Brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist? In het Hebreeuws staat: "Gij hebt Mij de oren doorboord."

Hoort, Geliefden, de voorzegging daarvan bij Mozes! Wij lezen in het 21ste hoofdstuk van Zijn tweede Boek, genaamd Exodus: "Als gij een Hebreeuwsen knecht kopen zult, die zal zes jaren dienen, maar in het zevende jaar zal hij voor vrij uitgaan, om niet ... Maar indien de knecht ronduit zeggen zal: Ik heb Mijn heer lief" ... (omdat het hem goed is bij u,) "ik wil niet vrij uitgaan"; zo zal hem zijn heer tot de goden brengen; daarna zal hij hem aan de deur of aan de post brengen; en zijn heer zal hem met een priem zijn oor doorboren, en hij zal hem eeuwig dienen." (Vers 2, 5 en 6. Vergelijk: Deuter. 15:16, 17)

Christus dan heeft met die woorden: "Gij hebt Mij de oren geopend" of "de oren doorboord", terwijl Hij tevoren betuigd heeft: "Gij hebt geen lust aan slachtoffer en spijsoffer; u wilt die niet", dit willen zeggen: "Gij; wilt uit uw eeuwige zaligheid, uit vrije goedertierenheid de armen en verloren mens zalig maken, zonder dat hij een enig werk der wet heeft aangebracht of aanbrengt. Dat zie Ik daaruit, dat Gij Mij tot Uw Knecht over Uw Huis verkoren hebt, terwijl Ik een geheel Ander ben, dan de priesters, die op aarde zijn; want de priesters, die op aarde zijn, brengen naar uw Wet offers voor de zonde. Ware het nu , dat deze offers U behaagden, dan zoudt Gij Mij, Die toch zo niet heb geofferd als zij, niet tot Uw Knecht verkoren hebben; dewijl Gij Mij echter tot Uw Knecht verkoren hebt, opdat Ik over Uw Huis zou zijn, en Ik er als Rentmeester, Bestuurder en Uitdelers zou beschikken, zo hebt Gij alleen Uw welbehagen aan Mij, anders zoudt Gij degene verkoren hebben, die offers brengen; zo heb Ik dan een volkomen welbehagen aan U, dat U Mij liefhebt zonder zulke offers."

Deze 40ste Psalm is toch een zeer troostrijke Psalm, als wij die recht verstaan en horen, wat Christus tot de Vader spreekt. In Gods Huis is wegneming van zonde, schuld en straf, van toorn en verdoeming, is bevrediging en leven, is gerechtigheid en heil, is eeuwige verlossing en zaligheid. In Gods Huis zijn al de schatten en rijkdommen van vertroosting des Heiligen Geestes, welke een arme zondaar, die niet meer weet wat te zullen offeren, en ten einde raad is, op eenmaal tot een rijken koning en een volkomen priester maken.

Hoe komen wij tot deze goederen, tot deze schatten? Hoe tot het leven, tot de gerechtigheid, tot de eeuwige zaligheid? Hoe komen wij eindelijk in Gods Huis, dat wij daar eeuwige woning hebben, woning in het Huis des Vaders, en wij verzadigd worden van Zijn Aangezicht eeuwiglijk en altoos? Zo zegt de Gemeente Christus na: "Offer voor de zonde hebt u niet geëist," Gij hebt er geen lust aan, maar Gij hebt mij uit Uw vrije goedheid, alhoewel ik volstrekt geen offer, in het geheel geen werk heb, opgenomen uit eeuwige ontferming in Uw zaligheid. Hier behaagt het mij, hier is het mij goed bij U; bij U wil ik blijven, u bent mijn hoogste Goed. Uit U is het, tot U ben ik; hier hebt U mijn oor, steek het vast aan de deur van Uw Huis; dat zij ons een sacrament, dat ik nooit weer van U wegga; Uw zaligheid is mijn leven en mijn dienst."

"Gij hebt mij de oren doorboord", dat zegge de Gemeente Christus na. "Gij wilt geen offers, geen gaven; o Heere, ik ben Uw knecht, ik ben de zoon Uwer dienstmaagd, Gij hebt mijn banden losgemaakt; Gij hebt mij in Uw zalige dienst opgenomen."

En evenals Christus het verstond, dat voortaan het volk Zijns eigendoms niet door de staf des drijvers zou benauwd worden, maar dat Hij door de Vader verordineerd was, als Zoon over het Huis, om aan zijn verlostten, als de kinderen des Huizes, rijkelijk, overvloedig alles te doen toestromen uit de volzaligheid Gods, om hen te voorzien in al hun nood, juist wanneer zij opgehouden hebben met offeren: zo versta dit ook de Gemeente, dat zij in zo'n dienst opgenomen is bij God; niet, om Hem te dienen met offers, maar dat zij blijmoedig daarmee ophoude en genomen hebbe uit de handen van Christus, uit de handen Desgenen, Die, als Zoon over het Huis Gods, zaligheid uitdeelt: genade voor genade. Deze beek droogt nimmer uit.

Heeft God Zelf een mens de oren geopend, zo is er vrijwilligheid om de weg te gaan, welke God wil; en dat in waarheid, terwijl men steunt op Zijn woord. Wat is de weg, welke God wil? Samuël had zich ter ruste gelegd in de tempel des Heeren, waar de arke Gods was, eer de lamp Gods uitgedaan werd. En de Heere riep: *Samuël!* En Hij riep nogmaals: *Samuël!* Doch Samuël kende de Heere nog niet, en het Woord des Heeren was aan hem nog niet geopenbaard. En hij liep tot Eli, de priester des Heeren; die zeide tot hem: "Ga heen, en zo gij geroepen wordt, zult gij zeggen: Spreek Heere, want Uw knecht hoort." Toen kwam de Heere en stelde Zich daar, en riep gelijk de andere malen: *Samuël, Samuël!* En Samuël zeide: "Spreek, want Uw knecht hoort." Het was het "zichzelf er aan geven", het "zichzelf opofferen", dat door de priester Eli aan Samuël werd aangeraden.

Onze Samuël, onze Profeet, Hogepriester en Koning, de Zoon over het Huis Gods, werd door God geroepen, niet om ons, vanwege onze zonden, dood en verderf aan te kondigen, maar, om het de vermoeiden en beladenen te verkondigen, hetgeen Hij ook voor de Vader had uitgesproken: Aan slachtoffer en spijsoffer heeft God geen lust; Hij wil noch brandoffer, noch zondoffer. Geroepen door de Vader als onze Hogepriester, om uit het hart des Vaders de armen en verlorenen genade, leven, gerechtigheid, vrede, vreugde en zaligheid uit te delen, gaf Hij dit ten antwoord aan Zijn Vader: *Zie, Ik kom; in het begin des Boeks, bovenaan in het Boek, is van Mij geschreven.*

"Zie, " zo zegt Hij! En daarmee richt Hij het oog van de Vader alleen op Zich en van al datgene af, wat hierbeneden in vloek en verdoeming neerlag, zodat de Vader alleen Hem, de Zoon, voor ogen had, Hem aanschouwde. Christus, onze Heere, openbaart daarmee Zijn gehele vrijwilligheid.

"Rechtvaardige Vader", zo sprak Hij in de dagen Zijns vleses, de wereld heeft U niet gekend", zij heeft het met offers in orde willen brengen, "maar Ik heb U gekend", Ik versta U, Ik weet wat U wilt. Opdat een verlorene wereld gelukkig zij, wilt U ze geborgen hebben in Uw waarheid, in Uw liefde, in Uw genade en barmhartigheid, in Uw zaligheid. U wilt nu geheel en alleen alles zijn voor Uw uitverkorenen, dat zij in waarheid rechtvaardig en zalig zijn.

"Ik kom", zegt Hij. Welaan, Ik ga de weg, die Gij wilt. Ik zal Mij op de aarde begeven, Ik zal aldaar Uw Naam en Uw zaligheid planten; en als Ik op deze aarde zal verhoogd zijn, zo zal Ik hen allen tot Mij trekken, die de Uwe zijn, opdat zij eeuwig in Mij bij U geborgen zijn, een eeuwig, eeuwig leven hebben, en in- en uitgang in Uw zaligheid. En met Zijn: "Ik kom", wendt Hij van ons af de toorn, de vloek, de verdoeming, ook

de zonde, alle leed en al het verderf, de dood met al zijn verschrikkingen; want als Hij zegt: "Ik kom", dan wil dat zeggen: "Ik kom in het vlees", Ik begeef Mij in de ellende der verlorenen, in de ellende dergenen, die met offers niet kunnen geholpen worden, en breng hen tot U naar Boven in heerlijkheid en zaligheid.

"In het begin des Boeks", bovenaan, "staat van Mij geschreven", zegt Hij. En zo steunt Christus, terwijl Hij vrijwillig de weg gaat, die God wil, op Gods Eigen Woord en geopenbaarde waarheid. Want, toen onze eerste ouders in de vreze des doods, waarin zij verkeerden, voor God stonden, liet God geen enkel woord horen van een herstel van het bedorvene door het doen van de mens, geen enkel woord van een tragsgewijze verbetering of zelfheiliging; geen enkel woord van offers en gaven, van slachting en verbranding voor de zonde, geen enkel woord er van, dat Hij ook maar een enig werk of werkje van de zijde des mensen verlangde. Hij zendt de man op de akker, de vrouw in het kinderbed, in de moeite en ellende; Hij verspert hun de weg tot zelfheiliging, de weg, om zichzelf het leven te verwerven of hetzelfde te verlengen. Maar uit vrije goedheid, uit eeuwige liefde, die alles alleen weer herstelt, laat Hij door het dode paradijs het blijde Evangelie weergalmen: "Er zal Één komen, naar de wijze des mensen; gij, satan, tegen Hém, Hij tegen u, steek u Hem vrij in de verzenen; als u Hem geheel verlamd hebt, vermorzelt Hij u de kop."

"Dat hebt U in het paradijs aan de arme Adam, toen hij voor U in zijn bloed lag, beloofd", zo spreekt Christus tot de Vader, Mij hebt U beloofd, Mij aan hem en aan allen, die met vreze des doods gevangen zitten; van offers hebt U niet gesproken. Zie, Ik ga de weg, die Gij wilt, Ik breng hun Uw zaligheid, breng hen in Uw zaligheid weer tot U, opdat zij Onze zaligheid eeuwig aanschouwen.

"Zie, Ik kom, in het begin des Boeks is van Mij geschreven", zo spreekt Christus tot de Vader in deze 40sten Psalm; en: *"Zie, ik kom, in het begin des Boeks staat van mij geschreven",* zegge de Gemeente Hem na.

Of, waar God een mens de oren opent, waar God het juk van de schouder verbreekt (Jesaja 10: 27), het juk, waaronder men lang heeft gezocht, lang de Heere heeft verbeid, waar het woord vernomen wordt: "Gij zult dit juk niet langer dragen", waar God ophaalt uit de ruisende kuil, uit de diepe hel, en het heet: "Ik wil geen offers voor de zonde, zij behagen Mij niet; Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne; Ik heb u tot Mij getrokken uit loutere barmhartigheid; om niet bent u verkocht, u zult ook zonder geld verlost wezen,"

Waar de Wijsheid roept: "Eet, hongerigen; wordt dronken, o dorstigen; de ellendigen zullen eten, dat zij verzadigd worden, zij zullen Mijn zaligheid zien", heet het daar in de ziel, al is zij nog zo schuchter en bevreesd: "Ja, amen; zie, ik kom! Ja, dat staat van mij geschreven in het begin des Boeks: ik kom tot de Troon der genade; genade zoek ik bij U, hier wil ik blijven; ik kom, zoals ik ben, arm en ellendig, vol zonden, vol schulden. Ik zie Uw zaligheid, zij is genoegzaam, om mij te bedekken. Ja, dat staat bovenaan in het Boek van mij geschreven: Adam ben ik, en over deze Adam hebt U uw vleugelen uitgebreid. Daar hebt U mij, zoals ik ben; zijt Gij met mij tevreden, ik ben het met U. Ik neem deze dienst, waartoe u mij roept, graag en in Geest en waarheid op mij: niets te doen, dan uit de handen van uw Christus, zoals Hij het met U besproken heeft, dag voor dag, uur voor uur, te ontvangen uit uw volheid de zaligheid in Uw Huis, waartoe u mij roept."

IV.

Op zo'n weg zegt men: "Mijn God!" en men heeft een buitengewoon welbehagen aan Zijn wil, ja, men is het ook met zijn Wet volkomen eens. Toen het om Gods wil ging, zei Christus tot de Vader: "Mijn God." "Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen." Aan dit "Mijn God" sterkte Hij Zich, om deze wil te doen; en "Mijn God" zeide Hij, omdat Hij God, nadat Deze Hem tot het ambt des Middelaars geroepen had, als Zijn Soeverein erkende; verder: "Mijn God" sprak Hij, om Diens heerlijkheid te roemen, dat Hij dit voornemen bij Zichzelf gehad had, om zonder offers, zonder werk of dienst van de handen der verlorenen, uit eeuwige en vrije goedheid, zalig te maken, door Hem, de Zoon; omdat Hij, de Vader, het zo waard was, als zodanig grootgemaakt te worden, omdat Hij willens was, zijn wonderbare Vaderlijke liefde en genade uit vrije beweging te openbaren.

De Zoon erkende de wil des Vaders ten aanzien der verlorenen, om Zijn ganse Naam, eeuwige genade, eeuwige liefde, aan hen ten koste te leggen en bij hen te verheerlijken. Aan die wil, dat welbehagen had de Zoon een bijzonder welgevallen. Daarom sprak Hij: "Ik heb lust om Uw welbehagen te doen." Immers de Zoon kan niet anders willen, dan dat de Vader verheerlijkt worde; en daarin wordt de Vader verheerlijkt, dat Hij veel kinderen tot Zijn heerlijkheid gebracht heeft.

De Zoon erkende de Wet des Vaders; Hij doorzag die geheel. Hij zag, wat God met zijn Wet beoogde, te weten het tijdelijke en eeuwige geluk van alle uitverkorenen; Hij doorzag het: het is een Goddelijke, heerlijke Wet; God wil het alles geven, wat in de Wet is uitgesproken; zij is geheel uit Zijn hart voortgevloeid. Hij wil zijn armen en ellendigen, die in hun verlorenheid neerliggen, geheel volmaakt voor Zijn Aangezicht stellen; Hij wil hen in Zijn wegen houden, zodat zij noch ter rechter- noch ter linkerzijde afwijken. Hij wil meesterstukken van Zijn genade uit hen maken; zij zullen alle werken hebben; hun werken zullen allen in God gedaan zijn; zo zullen zij vol bevonden worden voor God.

Zo'n Rijkswet, waarbij verklaard werd: Mijn ellendigen zullen de volheid hebben, mijn armen zullen rijk zijn; goddelozen zullen Mijn gerechtigheid hebben; verlorenen zullen met Mijn heerlijkheid bekleed zijn; zij zullen van Mijn genade leven, uit Mijn geloof rechtvaardig zijn; Ik vraag niet naar offers, naar werken; hun heil, hun zaligheid zal bij Mij vaststaan, zo'n Rijkswet behaagde de Zoon. "Ik heb uw Wet in Mijn hart, in het midden Mijns ingewands", zo zegt Hij tot de Vader, zo was Hij het met Diens Wet geheel eens. Aldus spreekt Hij Zich uit in de 40ste Psalm.

En: "Ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen, en uw Wet is in het midden Mijns ingewands", dat zegge de Gemeente Hem na. Kunt u anders, dan Gods wil willen, gij, die tot God roept om Zijn wil te mogen verstaan, als u verneemt: "Zijn wil is uw zaligheid"?

Zijn wil is dit: dat Hij u in Zijn zaligheid heeft opgenomen. Zijn wil is dit: dat u er aan geeft het moeten, het zullen en willen, er aan geeft alle offers en gaven, waarmee gij u gedurende uw ganse leven, voor zover het u om waarheid te doen was, hebt afgetobd. Is dat geen heerlijke, koninklijke, Goddelijke wil: "Gij zult niets doen! Zit stil, mijn dochter, zes maten zal Ik u in uw schoot werpen, en de zevende zult u ook hebben? (Ruth 3) En is niet Mijn ganse Koninkrijk voor u?"

Zult u nog in beraad staan om te zeggen: "mijn God", terwijl u hoort, dat God geen offers, geen gaven voor de zonde wil? U meent wel, dat u "mijn" zou kunnen zeggen, wanneer uw offers maar deugden; omdat die echter zo bevlekt zijn met allerlei

onreinheid uwer handen, daarom hebt u de moed niet "mijn" te zeggen. Hoor, o dochter, en neig uw oor, geef alle offers er aan, - en heb eens voor altijd daarop acht gegeven: *God wil ze niet.*

God wil zalig maken uit de volheid van Zijn zaligheid. Hij wil het alles alleen doen; Hij wil het alles voor u doen. Verblijd u over zo'n wil, heb daarin al uw welgevallen; geef u aan Hem over, zoals u zijt, Hij zal u niet bedriegen. Dit is Zijn woord tot al Zijn volk, tot Zijn klein kuddeke: "Het is Mijn Vaderlijk welbehagen, om u het Koninkrijk te geven." U behoeft niets te betalen: hier is alles om niet, de gehele zaligheid en al hetgeen op de weg ter heerlijkheid leidt, alles om niet, uit God, door God, tot God, de Almachtige.

En zult u het met zijn Wet niet geheel eens zijn, gij, die beeft en wegzinkt voor Gods Woord? Zult u haar niet in uw binnenste, in uw ingewanden meedragen, en haar van hart liefhebben, deze Rijkswet, volgens welke het heet: "het arme kind verstaat niets van de Wet, Ik zal het in een vervulde Wet overzetten, opdat het in dezelve, hoezeer het kwade hem ook bijligt (Rom. 7: 21), niets doen zal, dan wat goed is, en elke schade, die het zich zou berokkenen, zal Ik van hem afwenden?"

Mijn Geliefden! Offers en gaven wil God niet. Hij wil Zelf zaligmaken. Hij heeft het ook gedaan, doet het, zal het doen en wil een God van volkomen zaligheid zijn. Dat is Zijn wil, dat wij zelfs geen zucht tot onze zaligheid toebrengen, niet eens één traan of verbrijzeld hart. Wij zijn voor de zaligheid loos, wij mogen doen en laten wat wij willen, geheel en al onbekwaam. Zalig te maken, is alleen Gods werk, en het is Gods wil, dit zware werk alleen uit te voeren, dat wij waarachtig in zijn zaligheid geborgen zijn.

Wilt u deze wil? O, als wij zelf die konden willen, dan ware het niet Gods werk alleen! Nee, wij willen niet zalig worden, wat wij ook mogen beweren. Ook het willen is van God. Immers, zal God alleen zalig maken, zo gaat de mens in de dood, geheel in de dood, met al zijn willen, werk en offeren, met goed en kwaad, met heiligheid en zonden, met deugd en ongerechtigheid; God echter blijft, en wat Hij Zich voorgenomen heeft, namelijk: onze zaligheid alleen teweeggebracht te hebben, dat zal Hem niet berouwen. Aan zijn Rechterhand zit Christus; Die heeft deze wil gekend, ook gewild. Hij ging, Gods genade ter eer, in onze plaats in de dood, ofschoon Hij de Zoon was; daardoor hebben wij het leven! Zijn offer, die eeuwig geldt, - deze offerande, dat Hij Zichzelf heeft geofferd, zich tot in de dood, tot in de hel heeft overgegeven, heeft al onze offers afgeschafte en teniet gedaan.

Daarom, zo wie naar Gods waarheid, naar Zijn wil vraagt, die trooste zich in zijn ellende er mede, en houde zich eraan: Dit is de wil Mijns Vaders, dat Ik van degenen, die Hij Mij gegeven heeft, niemand verlieze. (Joh. 6:39) En zo hij wil weten, of hij een van degene is, die de Vader aan de Zoon gegeven heeft, om eeuwig leven te beërven, hij weet het daaraan, dat hij met zijn offeren niet voortkomen kan, en hij geve ze er aan, *en hij zij gekomen tot de Uitdeler van alle genade, de Heere der heerlijkheid.*

Amen

94. Psalm 110:4

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 27 Februari 1848 's voormiddags. Gezongen: Psalm 110: 4-7; Psalm 111: 6, Psalm 110: 3. Zij verschenen, in het Nederduits vertaald, 1850 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" ais no. 10 in het 5de Twaalfal. In het Hoogduits zag zij het licht in "Der verheissene Christus" (Sieben Predigten):N-°5. (Elberfeld: 1853, 1855-1. 2. En 3. Auflage) Des avonds preekte K. over Jesaja 35:6 8. Gezongen: Psalm 32:2, 3; Psalm 146:6, 8.

Deze leerrede is, overeenkomstig het manuscript van Dr. Kohlbrügge in twee delen verdeeld, in de Hoogduitse uitgave, door hemzelf bezorgd of onder zijn toezicht, is er echter enige wijziging, méde in de verdeling der preek, aangebracht. Er zijn drie delen; het tweede deel (in de Hoogd. Uitgave) begint met wat hier blz. 464 12. regel v. b. staat: "Deze Koning der gerechtigheid is een Priester Gods des Allerhoogsten", en eindigt met het einde van het eerste deel in de Nederduitse uitgave.

Zeer troostrijk zijn de woorden, die wij lezen in de Brief van Paulus aan de Filippensen, hoofdstuk 3:8 en 9: "Ja gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijn Heere; om Wiens wil ik alle die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof."

Het komt toch tenslotte daarop aan, dat wij voor God mogen bestaan, dat Hij ons niet verwerpt, niet verdoemt, maar ons opgenomen hebbe in zijn zaligheid. Maar te die einde moeten wij gerechtigheid hebben. Er is tweeërlei gerechtigheid: een gerechtigheid, die vlees daarvoor houdt, die evenwel niet dan ongerechtigheid voor God is; en een gerechtigheid, die God voor gerechtigheid houdt, al zou ook het vlees, al zou ook het verstand die niet voor gerechtigheid houden, maar ze veelmeer als ongerechtigheid willen verwerpen. De gerechtigheid, die voor God geldt, wordt door het vlees voor gevaarlijk gehouden; want vlees kan zich slechts gronden op hetgeen vlees ziet en in de handen meent te hebben. Vlees kan het niet verstaan, dat alles in Gods hand is, en alles alleen afhangt van Zijn wil en Zijn woord, van Zijn ontferming en vrije genade. Wie het nu bij het vlees niet meer vinden kan, en het diep gevoelt, dat hij alleen met datgene, wat werkelijk in de ogen Gods goed is, voor God kan bestaan, die kan het alleen troosten, gesterkt te worden in de hoop van die gerechtigheid, welke naar het Evangelie voor God gerechtigheid is; want zo'n troost bevat ook in zich de vrede bij God.

Intussen, deze troost wordt menigmaal daardoor gestoord, dat het hart gedachten voedt, alsof het nog naast het geloof in Christus iets aparts moest hebben volgens de Wet, enige deugd of enig werkje; daar wordt dan door zulke gedachten Christus uit het hart weggenomen. Christus echter moet niet uit het hart weggenomen worden, maar Hij behoort er alleen woning in te hebben. Te die einde moeten wij weten, dat Hij zo'n Priester is, Die Heer is over wet, zonde, dood en duivel, zodat Hem dat alles onderworpen is; ja, dat Hij Heer is over leven en genade, een Koning der gerechtigheid en een Koning des vredes, een Priester op Zijnen troon! *De God van alle genade make de prediking van deze dag daartoe dienstbaar.*

Tekst: PSALM 110:4.

"De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek."

Wij hoorden de vorige maal uit de 40ste Psalm woorden van de Mens Christus Jezus, gesproken tot Zijn God, van de Zoon tot de Vader; vernemen wij heden de woorden van de Heere, gesproken tot onze Heere, van de Vader tot de Zoon; en onze dat is, der Gemeente woorden tot onze Heere. Wij overwegen:

1. Wat de Heere tot onze Heere zegt: *Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.*
2. Onze dat is, der Gemeente woorden tot onze Heere: *Dat heeft de Heere gezworen, en het zal Hem niet berouwen.*

Het opschrift noemt David als de dichter van deze Psalm; bij welke gelegenheid de koninklijke Profeet die vervaardigd heeft, is niet aanstonds met zekerheid te zeggen. Merkwaardig is de overeenkomst van deze met de tweede Psalm; intussen vinden wij hem bijna woordelijk terug in de "laatste woorden Davids" (2 Sam. 23). Ieder opmerkzame lezer, die deze Psalm met onze Psalm vergelijkt, zal als vanzelf tot het besluit komen, dat de 110de Psalm niet slechts een grote beroering teweegbrengende gebeurtenis in het leven van David veronderstelt, maar ook tot diens laatste zangen moet behoren. Wij hebben ons voorgesteld:

1. De woorden des Heeren tot onze Heere "Gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek" in het licht te beschouwen, waarin de Apostel Paulus ze bezag en ze aan de Hebreëen voorhoudt;
2. De troost nader te overwegen, die in deze woorden zo rijkelijk ligt opgesloten;
3. In het licht te stellen, wat allerwaarschijnlijkst oorzaak gegeven heeft tot de plechtige verklaring: "De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen", opdat wij, "wien het om troost te doen is", ons daarover verheugen met eeuwige blijdschap.

I.

De uitspraak: *"Gij zijt Priester in eeuwigheid"*, moge ons allen duidelijk zijn; daarentegen zal een verklaring van het volgende: *"naar de ordening van Melchizédek"*, aan menigeen welkom zijn.

De Heilige Geest heeft het ons in de Brief aan de Hebreëen duidelijk genoeg voorgesteld, wat het betekent: "naar de ordening van Melchizédek." De Apostel Paulus heeft het ons uit deze Psalm, en in het bijzonder uit het eerste Boek van Mozes, klaar uitgelegd. Maar de ogen zitten vaak zo vol stof van het aardse, van het zichtbare, of wel 't meest van de eigenliefde en van de waan van wat te zijn, dat degene wél doen zal, die de woorden van de Apostel op zichzelf toepast, welke hij, van Melchizédeks ordening sprekende, schrijft: "Van denwelke wij hebben veel dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen, dewijl u traag om te horen geworden zijt." (Hebr. 5: 11)

Immers wie dit op zichzelf toepast en zich vanwege zulke traagheid en onverstandigheid voor God aanklaagt, die vaart weldra "tot de volkomenheid" voort, dat wil zeggen: die zal dit weldra goed verstaan. Wie evenwel trots op zijn onverstand zich handhaaft en degene, die hem leert, in wrevel ten antwoord geeft: "Geef mij melk en niet vaste spijze", die wete, dat hém geldt, wat de Apostel schrijft: "die is onervaren in het woord der gerechtigheid, want hij is een kind." (Hebr. 5: 3)

En dit zegt de Apostel niet tot lof, dat men daarop zou antwoorden: "ik wil ook maar een jong kind zijn"; hij zegt het tot bestraffing, opdat men zich voor God schame en

zijn schuld erkenne en belijde, dat men nog onervaren is in het woord der gerechtigheid.

Verneemt dan nu, hoe de Apostel Paulus tot het verstand van de uitspraak: "Gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek" door de Heilige Geest gekomen is.

Ik behoef wel niet te zeggen, dat het de Apostel gegaan is, zoals het ons allen gegaan is en gaat, als wij de Heilige Schrift lezen en er geen honger en dorst bij ons is naar gerechtigheid. Wie honger noch dorst heeft, kan door een rijken boomgaard gaan, zonder een enkelen appel of een enkele peer te begeren; ja, hij zal de met vruchten beladen bomen nauwelijks zien, wanneer hij het hoofd vol heeft met andere gedachten. Wie daarentegen van dorst versmacht, die spiedt met begerige blikken naar de vruchten, ja, die zal tenslotte nog wel een mand vol vinden, waar een ander geen enkele vrucht meer ontdekt.

De Apostel Paulus was een ijveraar voor de Wet; het ging hem niet om zichzelf, maar om Gods Woord; Zolang hij evenwel dat Woord nog niet met verlichte ogen des verstands las, droomde hij slechts van werken en van offers, en was ijverig uit op allerlei reiniging en heiliging naar de voorschriften en bevelen van het Levietische priesterdom. In die tijd ijverde hij voor de Wet en leefde evenwel zonder Wet. U weet, wat met hem gebeurd is op de weg naar Damaskus.

Sedert zijn bekering dan werd hij, wij bemerken het uit zijn Brieven, al dieper en dieper ingeleid in de kennis der eigen ellende en in de kennis van Jezus Christus. Het ging hem daarbij, zoals het ons allen gaat, die de weg kennen. Waar hij dan door veel aanhechtingen heen aangaande Wet, gebod en werken, aangaande reiniging en heiliging tot beter inzicht is geleid en in die weg van aanvechtingen is uitgeleid, daar bindt de Geest van Christus zijn aandacht aan de woorden van onze Psalm: "Gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek." Toen moest voor de Apostel, in wie God Zijn Zoon had geopenbaard, en die sedert in de heten kamp was gevoerd, waarin de duivel er voor strijdt, dat Christus en het Levietische priesterdom tezamen moeten bestaan, toen moest, zeg ik, voor de Apostel, die nu door zo'n Pniël heentoo, op eens de zon opgaan, deze zon: Nee, hoe ook de duivel met het Woord Gods, met een "er staat toch geschreven", met Mozes, met de Wet op mij afkomt, opdat ik Christus en eigen reiniging naar de Wet van Mozes en de Levietische dienst samen bij mij zal laten bestaan: hier heb ik Gods, hier mijns Heeren woord. In de Psalm straalt het hem tegen: Christus is niet een Priester naar de Wet van Mozes, naar de ordening van Levi, naar de ordening van Aäron, dat Hij, mij gerechtvaardigd hebbende, nu voortaan het houden der geboden Gods, een zelfreiniging, een zelfheiliging aan mij zou overgelaten hebben: Hij is een ander Priester, en dat zal Hij wel blijven: Hij is een eeuwige Priester, naar de ordening van Melchizédek. De Apostel Paulus kon in zijn blijdschap in de Heilige Geest, als ook in zijnen dorst naar gerechtigheid en in de kamp, welke het vasthouden van deze waarheid hem veroorzaakte, niet nalaten terstond het eerste Boek van Mozes op te slaan, om te onderzoeken, wat de Heilige Geest aldaar van Melchizédek voor de Gemeente had laten optekenen.

En wat vond hij nu daar? Nadat Abram wedergekeerd was van het verslaan van Kedor-Laomer en van de koningen, die met hem waren, toog de koning van Sodom hem tegemoet tot het dal Schave, dat is "het dal des konings." En Mechizédek, koning van Salem, bracht voort brood en wijn; en hij was een priester des allerhoogsten Gods.

En hij zegende hem en zeide: Gezegend zij Abram Gode, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit; en gezegend zij de allerhoogste God, Die uw vijanden in uw hand geleverd heeft. En hij, - namelijk Abram, - gaf hem de tienden van alles. Zo lezen wij in Genesis, hoofdstuk 14:17 vv.

Is iemand gans vervuld van de heiligheid van het Levietisch priesterdom, van de heiligheid van het slachten en het offeren voor de zonde, van het Goddelijk gezag der wetten der reiniging en heiliging, zodat hij daarvan de sporen allerwege ook bij de Patriarchen, ja bij Adam en diens zonen vindt; zoekt hij in al zulke offers gerechtigheid, vrede, zegen en een rust, die blijvend, die uit de eeuwigheid in de eeuwigheid is, en vindt hij het nochtans bij dit alles niet, maar blijft zijn geweten nog bevangen door wet en gebod; dan moet het hem, als hij de Schrift leest en de Heere hem het hart opent, in het oog vallen: dat Mozes hier op eens van een priester melding maakt, die de naam draagt van "priester des Allerhoogsten", die tevens is een "koning der gerechtigheid" en een "koning des vredes"; een priester, die Abram zegent, van Abram de tienden neemt, en van wie volstrekt niet gezegd wordt, wie zijn ouders geweest zijn, ook niet, hoe hij zo'n priester geworden is, ja van wiens levenseinde volstrekt geen gewag gemaakt wordt.

Dat was voorwaar een priester, geheel enig in zijn verschijning. Zijn priesterschap zou stellig als een openbare goddeloosheid moeten verworpen zijn geweest, indien de Heilige Geest hem niet als een priester des allerhoogsten Gods had gekenmerkt. nu evenwel zijn priesterschap door God in de Schrift als uitnemend geroemd wordt, blijft het ook eeuwig uitnemend.

Gerechtigheid voor God en vrede bij God zocht de Apostel. Gerechtigheid voor God en vrede bij God zoekt iedere aangevochten ziel. In gerechtigheid en vrede moet een ieder versterkt worden, al is het dat ook van hem geldt: "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus." (Rom. 5:1)

Gerechtigheid voor God en vrede bij God vond de Apostel echter niet, wanneer hij Christus en het Levietische priesterschap samenvoegen of verenige wilde; en geen ziel vindt gerechtigheid en vrede, wanneer zij Christus en de reiniging, die naar de wet is, poogt samen te voegen. Zij ondervindt daarbij wel de tirannieke despotische heerschappij der zonde en der onrust, maar niet de zachte koninklijke heerschappij der gerechtigheid en des vredes.

Een Middelaar tussen God en zich moest de Apostel hebben, moesten de Hebreëen hebben; en wij moeten die ook hebben, om Gods wil te kennen en om door Hem tot God te komen. Maar het Levietische priesterdom als zodanig brengt niet tot God, het verwijdert veeleer de ziel van God, en wekt de vijandschap op; gerechtigheid en vrede kunnen daarbij niet heersen; dit ondervond de Apostel, en dat ondervindt een ieder, die het bij de werken gezocht heeft. Doch hier in het Woord Gods vindt hij een Priester des Allerhoogsten, Die over de gerechtigheid gebiedt om haar daarheen te laten komen waar Hij wil, Die over de vrede gebiedt, om de vrede te geven wie Hij wil, en Die, omdat Hij Koning is der gerechtigheid en des vredes, alle ongerechtigheid en onrust van Zijn stad verre zal houden en de geschonden gerechtigheid, de toebedeelden vrede zal handhaven.

Deze Koning der gerechtigheid is een Priester Gods des Allerhoogsten. De Allerhoogste kan met zijn Wet doen wat Hij wil; Hij kan ook tot priester maken, wie

Hij wil; Hij kan ook in zijn macht volkomenheid de aard van het priesterschap voorschrijven. omdat Hij nu deze Koning tot Priester gemaakt heeft, zo moet het Levietische priesterdom voor Hem uit de weg gaan, voor Hem wijken.

De Schrift zegt niets van Melchizédeks begin of einde. Dit is niet om niet geschied. Wat gaat ons het vlees van Melchizédek aan? Deze was een mens van gelijke beweging als wij. Maar dit gaat ons wel terdege aan: welk priesterschap voor God geldt. De Schrift is niet de geschiedenis van vlees, welke naam dat vlees ook drage, maar van het eeuwigblijvend Woord Gods. Als drager van het Woord Gods wordt Melchizédek aan het Woord Gods gelijkgesteld, of: voor het Woord genomen; als priester des Allerhoogsten "is hij zonder vader en zonder moeder, zonder geslacht, en heeft noch begin der dagen, noch einde des levens." Eeuwig als de Zoon van God is Melchizédek, niet in zijn hoedanigheid als mens, maar in de hoedanigheid van het priesterschap, dat hij bekleedde, en *in deze hoedanigheid* leeft hij en leeft in eeuwigheid.

Verstaat mij wel. Melchizédek heeft zeer zeker vader, moeder en geslacht gehad; hij is gewis voor of na Abrams dood gestorven; maar de Schrift kenmerkt hem niet als mens, maar naar zijn ambt. Nu had het Levietisch ambt wel degelijk vader, moeder, geslacht, begin der dagen en einde des levens, immers heeft het Levietisch ambt naar de Schrift begin en einde gehad; maar naar dezelfde Schrift heeft Melchizédek in zijnen aard van het priesterschap noch begin noch einde. Het ambt was niet uit de mensen; het ambt was uit God en duurt voor God eeuwiglijk.

Mocht nu wellicht iemand denken: zo is dan Melchizédek tenslotte nog "Christus", of: zo kan hij dan ook wel onze priester zijn.

Dan zeg ik: Melchizédek is eenmaal geboren en gestorven, hij was een mens evenals wij. Maar zijn ambt was en is van zodanigen aard, dat door hetzelfde het ambt van Christus, het ambt van de Zoon van God als van onze Hogepriester ons duidelijk voor de ogen gesteld wordt, opdat alle beladen gewetens er rijke troost uit zouden scheppen, wanneer zij vanwege hun zonden door de wet en het geweten, de duivel en dood en allerlei boze gedachten gekweld worden en toch de moed niet hebben de wet er aan te geven en zich alleen op Christus te verlaten. Want juist voor de zodanige heet het van Christus: "Gij zijt een Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek", dat is: u bent en blijft een Priester, Die niet het ambt, de bediening der wet uitoefent, maar de aard, de hoedanigheid van uw ambt, van uw bediening is zoals die van het ambt, de bediening van Melchizédek.

II.

Het heeft de Heilige Geest behaagd, ons in Melchizédek een schaduwbeeld te geven van Christus, tot troost van alle bezwaarde gewetens.

Van hen, die het nog niet geheel verstaan, dat het Levietisch priesterdom of het priesterdom der Wet, der offeranden, der werken, van het "doe dat, en gij zult leven" een schaduw van Christus geweest is, maar dat het lichaam "Christus" is; die veelmeer nog door verkeerde opvattingen der Wet zich laten beangstigen en in de mening verkeren, dat zij naast Christus nog de Wet en de werken te baat moeten nemen tot zelfreiniging. deze behoren onderricht te worden, dat wij in Christus voleindigd zijn.

Deze hebben dus, van Godswege, in het Woord Gods Melchizédek als Koning en Priester, als Een, Die eeuwig blijft, als Uitdelers van zegen, ja als Dien, voor wie het Levietisch priesterdom zelf heeft moeten erkennen en belijden: "Gij zijt het, en wij

hebben afgedaan", als een afbeeldsel in het Woord Gods, waardoor zij kunnen ondericht worden, dat zij met de Wet niets meer te maken hebben, indien zij zich aan Christus houden. Want wat Christus voor ons is met betrekking tot de Wet, dat werd in Melchizédek afgebeeld.

II

Het Levietische priesterdom als zodanig zal niemand van onze bekommering veroorzaken, maar wél de letter van dit priesterdom, voor zover het naar de Wet heet: "doe dat, en gij zult leven." Wij moeten met de Wet in overeenstemming zijn, dat is, met de Tien Geboden. Nadat wij nu Christus hebben leren kennen en belijden, ligt het in onze harten, dat wij deze Tien Geboden naast Christus er bij moeten nemen, om half door derzelve vervulling, half door Christus voor God in gerechtigheid en reinheid bevonden te worden en vrede bij God te hebben.

De nood drijft dan tot Christus, om uitsluitend aan Hem ons te houden; maar de wet, het beschuldigend geweten en de duivel zeggen: "uw Christus, waaraan gij u houdt, deugt niet, u moet het bij de Tien Geboden zoeken, bij de zelfreiniging; dat ziet u trouwens zelf wel in, want ondanks al uw spreken van uw Christus is er in u noch gerechtigheid noch vrede.

In die toestand moet de arme mens een houvast in het Woord Gods hebben, opdat hij niet omkome. En dat houvast is dit: Is in mij noch gerechtigheid noch vrede, zo moet ik mij nochtans niet tot het Levietisch priesterdom begeven, noch tot de wet en haar werken gaan, maar mij aan Hem houden, Die door God de Allerhoogste mij "een Priester" is, Die over de gerechtigheid en over de vrede te gebieden heeft, en mij gerechtigheid en vrede kan en wil laten toekomen. Deze is Christus, naar de wijze, de ordening van Melchizédek; zo houd ik mij dan om gerechtigheid en vrede geheel en alleen aan Hem.

Het geweten, de wet en de duivel zeggen tot de ziel: "de Christus, op wie gij u verlaat, is niet de rechte Priester van God; immers God spreekt altijd in Zijn woord van zo'n priesterdom, hetwelk het "doe dat", hetwelk werken en offers heeft, en dat zo reinigt, dat men het zien kan." Daartegen heeft de ziel nu dit houvast, dat, ofschoon God van zo'n priesterdom spreekt, Hij nochtans hier in Zijn woord ons een hogepriester voorhoudt, die volstrekt geen offers brengt, ook van geen werken weet; aan Abram stelt hij geen voorwaarden, maar brengt brood en wijn, en toch heet hij de priester des Allerhoogsten Gods. Zo is mijn Christus, naar het Woord Gods, volgens de wijze, de ordening van Melchizédek: Hij brengt ook volstrekt geen offers, weet niets van werken; maar Hij komt tot mij, die door menige hete strijd vermoeid en afgemat ben, met Zijn vlees en bloed; Hij spreekt niet van offers, maar Hijzelf verkwikt mijn matte ziel.

Het geweten, de wet en de duivel zeggen: "uw Christus, op wie gij u verlaat, zal niet standhouden, u komt met Hem er niet door, zo gij uzelf niet eerst gereinigt hebt van uw onreinheid naar de Wet. In de onreinheid, waarin gij u bevondt, hebt u uw Priester gevonden, wat wilt u met uw kaal, uw naakt geloof? de Christus is niet plechtstatig bij u ingeleid geworden, daarom zal Hij ook niet blijven; neem daarom de wet er bij, zo hebt u het een en het andere."

Daartegen heeft de ziel nu echter een houvast in Gods Woord: "Mijn Christus is naar de wijze, de ordening van Melchizédek: die is ook niet hier op aarde en zichtbaar als priester ingeleid geworden, en is naar het zichtbare weer verdwenen, maar hij kwam uit de eeuwige God en leeft voor Hem; zo kwam uit de eeuwige God en leeft voor

Hem mijn Christus zonder zichtbare, vleselijke en wereldlijke pracht en heerlijkheid. Trouwens bij het Levietisch priesterdom, bij de werken, bij de zelfreiniging en heiliging heb ik nooit op de duur een houvast bij God gevonden! Gedurig toch werpt de zonde elk goed werk weer onderstboven.

Het geweten, de wet en de duivel zeggen: "waar wilt u dan blijven met de werken? Moeten die er dan niet zijn? Zie Abraham, de patriarch, de vader der gelovigen, hij heeft toch ook wel het "doe dat" er bij genomen, want hij heeft zich besneden; zo hebt u eveneens de zelfheiliging naar de geboden er bij te nemen, anders helpt u uw Christus, waarop gij u verlaat, niets."

Daartegen heeft de aangevochtene nu echter een houvast in Gods Woord: Naar de wijze of ordening, waarnaar Melchizédek was, is ook mijn Christus. Melchizédek ging Abram tegemoet, toen deze in gevaar was, om van de buit der koningen wat voor zich te behouden. Indien Abram dat gedaan had, dan had de koning van Sodom roem gehad voor God, dat hij, de Heiden, Abram, de gezegende des Heeren, rijk gemaakt had. Zo bewaarde God door Melchizédek Abram voor zonde en zegende hem; terwijl deze hem zegende, deed hij Abram in die zegen zo'n volheid aanschouwen, dat het de patriarch daarbij licht viel een ganse wereld te versmaden. Zo maakt het ook mijn Christus; Hij bewaart mij voor afval van het geloof, Hij behoedt mij voor de gierigheid, Hij zegent mij en laat mij in Zich zo'n volheid aanschouwen, dat ik uit deze volheid heb mogen nemen genade voor genade, en, als het er om gaat, een ganse wereld met al haar macht versmaden kan.

Het geweten, de wet en de duivel zeggen: "Maar de Godzaligheid, die men met de ogen zien en met de handen tasten kan, het priesterdom met de werken, met het "doe dat", met de zelfreiniging heeft immers van Godswege zo'n veelbeduidende plaats in de wereld ingenomen, dat het tot een algemeen geloof geworden is; en gij, u gaat eenzaam en verlaten uw weg en hebt niets zichtbaars: daarom deugt ook uw Christus niet, ja, die zal zich toch Tenslotte voor ons priesterdom moeten buigen." Daartegen is wederom een houvast gegeven in Gods Woord: Mijn Priester Christus is Priester naar de wijze, de ordening van Melchizédek; en gelijk Levi door Abram, in wiens lendenen Levi was, aan Melchizédek de tienden heeft moeten geven, en niet Melchizédek aan Levi, zo moet het priesterdom der zelfreiniging zich voor Mijn Priester Christus buigen en ten leste bekennen: dat Hij alleen de voleindende Priester is, Die in eeuwigheid heeft voleindigd, die door Hem tot God gaan. (Hebr. 7: 25)

Uit hetgeen ik u, mijn Geliefden, heb voor ogen gesteld zal het u duidelijk zijn geworden, welk een troost Paulus de Apostel uit de 110de Psalm en uit het 14de hoofdstuk van het Boek Genesis verkregen heeft, en welk een troost ook daarin voor u ligt opgesloten, die naar de troost des Evangelies dorst. Wanneer dus de Vader tot de Zoon zegt: "Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek", dan verklaart de Vader daarmee het Levietisch priesterdom, de wet, het "doe dat", de zelfgekozen werken, de zelfheiliging, en al datgene, waardoor een mens meent God voor zich in te nemen en te winnen, offers en gaven, al ware het ook naar Zijn bevel, voor afgeschaft. Daarentegen verklaart Hij Zijn lieve Zoon plechtig, zodat hemel en hel en alle volken op aarde het vernemen, voor de enige Middelaar tussen Hem en ons; Hij verklaart Hem voor de enige Hogepriester, Wiens wijze of ordening voor Hem geldt; voor de Énige, bij Wie de heerschappij der gerechtigheid en des vredes is; voor zulk Een, Wiens Priesterschap in eeuwigheid blijft bestaan; voor de enige Uitdeler van zegen en de getrouwe Herder in de rechte wegen Gods; ja, voor Degene, voor wie al wat gerechtigheid des vleses zoekt, hoedanig zich dit ook voor zijn doen

op Gods Woord poge te beroepen, zich zal moeten buigen; en het zal aan Hem, als de Koning van al dat doen, wat naar Geest is, wat naar de waarachtige wil van God is, de cijns moeten betalen, en het zal met zo'n cijns moeten bekennen, dat Hij het alleen is: een [eeuwige] Koninklijke Priester en Priesterlijke Koning naar het harte Gods. Daartegen zullen noch het "doe dat", noch het vlees, noch de duivel iets kunnen inbrengen.

III.

Wij hebben de betekenis der woorden: "Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek" tot onze troost vernomen. Het zijn de woorden van de Vader tot de Zoon. *Overwegen wij nu nog in het kort onze, dat is der Gemeente, woorden tot onze Heere: dat heeft de Heere gezworen, en het zal Hem niet berouwen.*

Mijn Geliefden, toen de tijd gekomen was, dat Salomo het koninkrijk zou besturen en koning over Israël worden, zo maakte zich Adonia op en liet zich tot koning uitroepen. De eigengerechtigden en de Judassen, waarvan Joab er één was, hielpen hem daarin. Maar toen trad de moeder van Salomo voor de koning David, en zeide tot hem: "Mijnheer, u hebt aan uw dienstmaagd gezworen bij de Heere uw God: Voorzeker, Salomo, uw zoon, zal na mij koning zijn, en hij zal op mijn troon zitten. En nu zie, Adonia is koning; en nu, mijn heer koning, gij weet het niet." (1. Kon. 1: 17, 18.

De arme Bathseba stond daar ledig en hulpeloos, en met de dood achter zich voor het aangezicht van de koning; maar Adonia had ossen en gemest vee en veel schapen geofferd, en had alle zonen des konings uitgenodigd, benevens Abjathar de priester en Joab; Salomo had hij evenwel niet genodigd. Toen nu de arme Bathseba zo ledig en hulpeloos, zo met de dood achter zich voor het aangezicht van de koning stond, toen zwoer de koning, en het berouwde hem niet, en hij sprak: Ik zal heden doen, gelijk als ik u gezworen heb, Salomo zal koning zijn. En Bathseba zeide: "Mijn heer, de koning David, leve in eeuwigheid." (1. Kon. 1: 28-36)

Hoe kwam toch David er toe om te schrijven: "De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen", daar hij immers tevoren in de Heilige Schrift niets van zo'n eedzwering Gods gelezen had? Hij kwam daartoe door openbaring des Geestes. Toen naar 2 Samuël 7, de Heere aan David door de Profeet Nathan had laten zeggen: "De Heere zal u een Huis bouwen; Ik zal uw Zaad na u doen opstaan, Die zal Mijn Naam een Huis bouwen, en Ik zal de stoel Zijns Koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid", verstond hij deze woorden dadelijk van de Christus. Immers aldus sprak David tot de Heere in zijn gebed: "Maar u hebt ook over het huis Uws knechts gesproken tot van verre heen; en dit naar de wijze (de wet) der mensen, Heere HEERE. ' (Vers 19) omdat hij nu in Salomo slechts een afbeeldsel van Christus zag, als van de waarachtige Koning der gerechtigheid en des vredes, en hij aan Bathseba gezworen: "uw zoon Salomo zal na mij koning zijn", werd hij te gelijktijd door de Heilige Geest bevestigd, dat deze eedzwering, die hij voor de oren van Bathseba uitgesproken had, uit het hart van Zijn Vader in de hemelen kwam en dezelve Christus gold, Die uit zijn lijf zou voortkomen.

En toen hij voorts, bij deze eed, door de Heilige Geest inzag, welke tegenstand zich verheffen zou van de zijde dergenen, die met de wet omgingen en een priesterdom des vleses handhaven zouden, zoals ook van de kant des duivels tegen Christus, de Koning der gerechtigheid en des vredes, Wiens ganse macht in een priesterlijk doen van de wil van God naar Geest en waarheid liggen zoude, toen sprak hij, na aan Bathseba de eedzwering gedaan te hebben, in de Heilige Geest, met het oog op

Christus van deze Christus de woorden: "De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen; u bent Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédék." Het is heel eigenaardig, dat het niet woorden van Christus zijn, dat er niet staat: "de Heere heeft Mij gezworen: u bent Priester", maar dat het woorden zijn van David en zo van de Gemeente tot Christus gesproken: "de Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen."

Maar zo is het geheel overeenkomstig de waarheid des levens; want ieder verslagen zondaar, wie in het huis der wet de beenderen gebroken zijn, doch die door het Evangelie getroost wordt, heeft door de Heilige Geest deze openbaring: dat de Christus, op Wie hij zich verlaat, hem van de Vader gegeven is; en door de Heilige Geest zal hij ook voortdurend in zijn binnenste juichen niet: "mijn ik leve", maar: "*de Koning leve, mijn Koning Christus!*"

Het is voor ons, zo wij hongeren en dorsten naar gerechtigheid, voor ons, zo wij afgetobd en uitgeteerd zijn bij het priesterschap van Aäron, bij de werken, bij het "doe dat", noodzakelijk, dat wij het weten en er in de Heilige Geest de bevestiging van hebben, dat geen Adonia, geen priester Abjathar, geen veldoverste Joab, geen engel, geen duivel, geen wet, niets, niets, noch hoogte noch diepte, geen voorleden, geen tegenwoordige of toekomstige dingen ons onze Koning zullen roven of Hem het Koninkrijk zullen afhandig maken, geen overheden, geen geweldhebbers of machten, hetzij die komen opdagen van boven of van beneden, zijn machtig genoeg, om deze onze Koninklijken Priester iets in de weg te leggen, of Hem onmachtig te maken, ons Zijn leven te geven tegen onze dood, zijn gerechtigheid tegen onze ongerechtigheid, zijnen vrede tegen de onrust onzes harten. Niets kan ons van Zijn liefde, waarmee Hij ons liefgehad heeft, scheiden. Zijn zegen geldt tegen elke vervloeking, tegen elke verdoeming. De Wet kan de zegen alleen toebidden onder de voorwaarde, dat wij de zegen waardig zijn en niet zondigen. Maar de zegen van onze Priester is een eeuwige zegen; een zegen, waarmee Hij ons bezoekt te midden van onze goddeloosheid, als wij de hand zouden uitstrekken tot ongerechtigheid; een zegen, waardoor Hij ons bewaart voor elke goddeloosheid, die anders uit ons zonde voortkomen; een zegen, die ons machtig maakt, om een ganse wereld te verachten, en aan dood en duivel, als die ons zouden willen meeslepen in de poel des afgronds, in het aangezicht te zeggen: "Christus is hier"; een zegen eindelijk, die er ons van verzekert, dat wij Hem eeuwig zullen zien, gelijk Hij is.

De Heere God in de hemel is machtiger dan een beschuldigend geweten, dan een satan die altijd wederstaat, dan een verdoemende Wet, dan een steeds verderf dreigende dood. Wij zijn verloren, dat weten wij, indien Christus niet blijft, indien Zijn Rijk, het Koninkrijk, waarin Hij gerechtigheid en vrede schenkt, niet blijft, indien Zijn Priesterschap niet als zodanig voor God blijft bestaan, voor hetwelk het priesterschap van Aäron wijken moet. nu weten wij echter genoegzaam, dat Hij wél blijven zal: want Hij is Priester en Koning krachtens de eed: dat Hij het in der eeuwigheid is. De Heere heeft het gezworen, daarom zullen de Adonia's, de Abjathar's, de Joabs, wet, duivel, dood en wereld, wat zij ook ondernemen, welke tafel zij ook aanrichten, verbroken worden en vallen, en zullen voor eeuwig in de dood moeten zwijgen. Daarentegen zal onze Koning Salomo leven, dat zal de Heere niet berouwen. Want van de wet, van de zonde, van de duivel en de dood heeft Hij niets; het Aäronietisch priesterschap, het "doe dat" heeft Hem niets aangebracht, heeft Zijn Naam niet verheerlijkt. Maar onze Priester en Koning heeft Zijn Naam verheerlijkt, en Hij

verheerlijkt die in eeuwigheid, daardoor, dat Hij door Zijn zegen de armen en ellendigen Gods redt uit de hovaardij van Sodom, uit het koningsdal van Gomorra. Dat kan en dat zal de Heere niet berouwen, dat onze Christus in eeuwigheid Koning en Priester is; want Hij alleen verstaat het, zijn Naam, de roem van Zijn genade tot in der eeuwigheid te handhaven, naar het Raadsbesluit Gods, waardoor Hem vaten der ere zijn toebereid uit degenen, die niets zijn.

Wij zijn niets, wij zijn weerloos en verloren; maar trekkende achter onze overste Leidsman der zaligheid heen, gekleed zijnde in de witte klederen, waarmee Hij ons bekleed heeft, is er in ons, die Hem liefhebben, deze éne, aanhoudende stem des Geestes, des gebeds, der worsteling tegen de antichristenen en derzelve machtige heir: Het moet u gelukken in Uw sieraad, trek uit, o Held, om de Waarheid te beschermen en de ellendigen bij het recht te behouden, zo zal uw Rechterhand U wonderen doen verrichten. (Psalm 45:5 naar Luther) Trek voort, o Held, Gij zult overwinnen, wij volgen U na, wij rijden met U over wet, dood, hel en afgrond heen, totdat wij met U staan in de poorten der stad, die U voor ons gegrondvest hebt in Uw bloed. Dat heeft de Heere gezworen, en het zal Hem niet berouwen. U bent het, met U zullen wij volharden.

O hoeveel zou ik nog te zeggen hebben van onze Melchizédek! Waarom valt het zo zwaar te geloven, dat Hij ons van de Vader gegeven is met een eedzwering? Wie is er onder u, mijn Geliefden, die de diepte van Zijn verlorenheid voelt, wie, die in zo'n diepte tot God roept en schreit, hij zij bijkans blind en doof geworden voor elke stem van troost door de werking van Zijn verdorvenheid en des duivels woede, o, hij kome en versta dit uit het hart des Vaders: geen wet, geen werk, geen zelfreiniging kan u redden; maar het zal de Vader niet berouwen, en het zal ook u niet berouwen, het zal de Vader aangenaam zijn, en u zult daarin voor eeuwig gered zijn: *uw zonden op het Lam!* Zo bent u sneeuwwit in de heerlijkheid en onvergankelijkheid van Zijn Priesterschap. *Dat Priesterschap zal blijven voor God in eeuwigheid!*
AMEN.

95. Hosea 14:9

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 7 Me; 1848 's voormiddags. Gezongen: Psalm 105:3-5; Psalm 81:3 en Psalm 147:6. In het Nederduits vertaald verschenen zij 1849 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" van het 4de Twaalfstal In het Hoogduits zag zij het licht in 1896 in de verzameling und Recht", 9. Heft ?. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 36: 11-22 Gezongen Psalm 121:1-3 en Psalm 3:2.

Het is u bekend, mijn Geliefden, dat aan Jozef, die door zijn broeders in de kuil geworpen en voor een geringe prijs aan vreemdelingen verkocht werd, twee zonen in Egypteland geboren werden, en dat hij de eerstgeborenen Manasse noemde, dat is, vergeten "want", zeide hij, God heeft mij doen vergeten al mijn moeite en het ganse huis mijns vaders"; en de tweede Efraïm, dat is "ik zal wassen", "want", zo zeide hij, "God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking." (Genesis 41: 51, 52) Toen Jakob, kort voor Zijn dood, Jozef wilde zegenen, zette hij Efraïm voor Manasse (Gen. 48); dat deed hij niet, omdat hij Efraïm naar vlees de voorkeur gaf, maar omdat hij de waarheid der trouw en der genade Gods, die in de naam Efraïm uitgesproken was, stelde boven de menselijke gewaarwordingen en aandoeningen.

Van af de tijd van koning Jerobeam, de zoon van Nebat, behaagde het God door zijn Profeten, inzonderheid door de Profeet Hosea, de tien stammen Israëls "Efraïm" te noemen, eensdeels om hen te verootmoedigen en tot de erkenning te brengen, dat aan hen de schuld was van hun vervallen staat, omdat zij de afgoden zochten en niet de Heere, anderdeels om Zijn berouwhebbend volk te troosten, dat zij het niettegenstaande hun verval toch goed zouden hebben, en dat de Heere Zelf Zich over hen zou ontfermen en hen tot Zijn heerlijkheid zou leiden.

Tot bevestiging der waarheid en tot verzekering, dat de genadegiften en de roeping Gods onberouwlijk zijn (Rom. 11: 29), dat daarom Efraïm weer Efraïm zou worden, zou zijn en blijven, heeft de Heere hun door zijn Profeten, vooral door Hosea, laten voorhouden het nieuwe verbond, dat Hij in Zijn vrije liefde gemaakt heeft, en de Borg van dit verbond, de Koning Jezus; Hij heeft het hun doen verkondigen, dat zij weliswaar hun heil door hun zonde der afgoderij verloren en verkwist hadden, dat echter Hij, de Heere, hen zonde lokken en in een woestijn voeren en aldaar naar hun hart zou spreken; zoals Hij dan ook gezegd heeft: "IK zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid; ja, Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden; en Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof, en gij zult de Heere kennen" (Hos. 2:14, 19, 20).

Sedert heeft Gods uitverkoren volk, dat altijd slechts een arm heidenvolk is geweest, dat nooit anders dan uit ellendigen bestaan heeft, maar van de Heere Zelf tot een koninklijk en priesterlijk volk, tot een verkregen volk, een volk des eigendoms is gemaakt geworden, uit deze toenaam *Efraïm* allerlei troost geput. Het heeft zich onder de bestraffing gebogen en zich van hart tot de Heere bekeerd, en zo heeft het zich rijkelijk getroost gevonden en is door des moeren trouw en genade verkwist geworden.

Zo mogen ook wij, die op de Heere wachten en Zijn Naam aanroepen, allerlei troost putten uit de toenaam Efraïm, waarmee de Heere ons genoemd heeft, en uit de heerlijke beloften, die Hij ook voor ons aan deze naam verbonden heeft.

Wij willen in dit morgenuur een van deze heerlijke beloften in het licht stellen en wat nader overwegen; want dat is ons nodig, opdat wij voor zijpaden bewaard, van dwaalwegen teruggebracht en aan de hand van onze getrouwe God geleid worden, niet tot de hier en ginds door onszelf uitgehouwen bakken, die gebroken bakken zijn en geen water houden (Jer. 2: 13), maar tot de vrije fontein, die door de macht der liefde onzes Gods voor ons geopend is geworden tegen de zonde en tegen de onreinheid. (Zach. 13:1)

Tekst: HOSEA 14:9.

"Efraïm, wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Ik heb hem verhoord en zal op hem zien; Ik zal hem zijn als een groenende denneboom; uw vrucht is uit Mij gevonden."

De vertaling luidt in Luther's Bijbel aldus: *"Efraïm, wat moeten Mij nog verder de afgoden? Ik wil hem verhoren en geleiden. Ik wil zijn als een groenende dennenboom, aan Mij zal men uw vrucht vinden."*

Is dat niet een heerlijke belofte van onze dierbare Zaligmaker Jezus Christus aan Zijn volk? Ja, Geliefden, een heerlijke belofte voor ons, die graag zouden geloven, wie echter door het zien van het tegenstrijdige menigmaal de moed benomen wordt!

Wij overwegen:

1. de naam, die de Heere ons geeft: *Efraïm*;
2. Zijn vrede en vreugde scheppend woord, waarmee Hij ons van onze afgoden vrij en rein maakt;
3. Zijn belofte van heilrijke verhooring en veilige leiding;
4. Zijn vast voornemen, ons tot bescherming te zijn en tot een schild, tot verkwikking en tot heil;
5. Zijn raadsbesluit, dat in Hem alles zal gevonden worden, wat ons nodig is.

I.

Efraïm, zou noemde Jozef door de Heilige Geest zijn tweede kind en sprak daarmee dit uit: te midden mijner ellende hebt u mij groot gemaakt, hebt u mij doen wassen, o, mijn God! "God zette u als Efraïm en als Manasse, zo zal men in Israël zegenen", aldus sprak, op zijn sterfbed, Jakob door dezelfde Geest, toen hij ook dat aandoenlijk woord liet horen: "Ik had niet gemeend uw aangezicht te zien, maar ziet, God heeft mij ook uw zaad doen zien." Efraïm, dat is de toenaam, waarmee de Heere Zijn geliefd volk noemt, wanneer het de schijn heeft als ware het slechts dor loof, als werd het verteerd door zonnebrand, door hitte en gebrek aan weldadige regen.

"Ik zal wassen in mijn ellende", zo is mijn naam, dat is de waarheid der levende hoop, die Christus door Zijn Heilige Geest verwekt en verzegelt in het hart en gemoed van allen, welke Hij roept ten eeuwige leven. Maar hoewel deze hoop niet beschaamd wordt, gaat het desniettemin altijd zo tegen alle hoop in, dat Efraïm menigmaal zou willen zeggen: noem mij niet "ik zal wassen", noem mij veeleer "verlorenheid", want ik zie niets dan verderf en omkomen.

Dat de weg van lijden, van droefheid en aanhechting, de weg van menige hevige strijd, de weg, waarin een mens op allerlei wijze zijn diep verderf moet gewaar worden, voorts de weg der zelfverloochening, van wanhoop aan zichzelf en aan alles, de weg van smaad en van lijden om Christus wil, dat juist deze weg de weg der heerlijkheid is en tot de heerlijkheid leidt, dat ziet Efraïm nooit tevoren, veeleer meent hij, dat het de weg ten dode is en leidt tot verlatenheid in de duisternis en in de woestijn.

Daarom ziet Efraïm gedurig naar het zichtbare om. Kruis, smaad en nood vliedend, zoekt hij bij het zichtbare heil en gerechtigheid en kan het nooit met het hart vasthouden, dat al zijn roem! zijn eer, zijn heil en Zijn gerechtigheid in de Heere HEERE is. Zijn zwak hart kan er niet in berusten, dat hij aan Geest wandelt; hij wil steeds naar vlees voortbrengen, en altijd voor het anker van zijn ziel, van zijn zaligheid en zijn doorkomen een vastheid zoeken in zaken, die de wereld voor goddelijke vastheid en zekerheid des levens houdt, die echter volgens de eeuwige waarheid der zaligheid volstrekt geen vastheid hebben, veelmeer een mens bedriegen en loslaten, als de storm opsteekt.

De Heere echter, die getrouw is, gaat Efraïm achterna; Hij verwerpt Efraïm niet van voor Zijn Aangezicht. Hij neemt het hoerachtige hart uit hem weg en geeft hem een kuis hart. Efraïm blijft Zijn Efraïm; en omdat Hij in heilige jaloersheid uit grote, eeuwige liefde ijvert voor het heil van Zijn volk, laat Hij dit volk zelf verderven al wat het heeft, snijdt alles voor hetzelfde af, laat Zijn volk enige tijd allerlei wegen wandelen, waarin zij zich afmatten en vermoeien en als de verloren zoon alles doorbrengen, eindelijk naakt en beroofd daar staan, en ten laatste niets hebben dan een deur der hoop tot de Heere alleen. (Hosea 2: 14)

Het zal wel waar blijven, wat de Heere gezegd heeft: "Omdat Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld" (Joh. 15: 19), en: "Geen oog had medelijden met u, om zich over u te erbarmen?" (Ezech. 16: 5) Hij echter, Hij alleen ontfermt Zich over Zijn volk, en dat juist dan, wanneer alles uit en voorbij is, en verhooring vindt gewis het gebed, dat wij ook bij onze Profeet lezen: "Immers zal een wees bij U ontfermd worden." (Hos. 14:4)

Ontferming bij de Heere, dat is het kostelijkste en zekerste goed, dat iemand niet kan ontnomen worden. Efraïm is arm en ellendig, zal bij de wereld nimmer ontferming, nergens genade vinden; hij is echter wel 't meest arm en ellendig door zijn eigen afvallig en ontrouw hart; daarom ziet het er ook bij Efraïm uit, als wilde hij noch wortelen, noch wassen; immers Efraïm richt gedurig voor zich veel afgoden naast de Heere op, maar de Heere ontfermt Zich van Zijn en noemt hem "Efraïm", omdat Hij hem geheel tot Zich nemen wil, dat hij geheel Zijn eigendom zij voor het oog der gehele wereld.

Daarom zegt onze Verlosser: "Wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Wat moeten die Mij nog baten? Dat is nu Zijn vrede en vreugde scheppend woord, waarmee Hij ons vrij en rein maakt van onze afgoden. De woorden klinken zeker vreemd. Men zou verwachten, dat de Heere zeide: "Wat moet gij nog verder de afgoden? Wat hebt u er nog mee te doen? Wat zullen zij u langer baten of nut doen?" De Heere zegt echter niet u, maar Mij. Heeft dan de Heere voor Zijn volk nut of vrucht van de afgoden gehad? Immers geenszins. Zij hebben Hem in de weg gestaan voor Zijn volk. Maar Efraïm meent door de afgoden de belofte te zullen verkrijgen. De Heere echter dringt aan Zijn volk niets op; zoals Hij vrijwillig liefheeft, zo ook maakt Hij Zich een

vrijwillig volk, dat Hem niet gedwongen dient, maar van harte. Daarom laat Hij Zijn volk, hoewel Hij hen door het woord van Zijn Profeten behouwt (Hos. 6: 5), lange tijd met zijn afgoden omzwerven en in het rond tasten, opdat zij daarmee te schande worden en ten laatste bekennen: "Waarlijk, te vergeefs verwacht Uw volk het van de heuvelen en de menigte der bergen: waarlijk, in de Heere onze God is Israëls heil. (Jer. 3: 23) Neem weg alle ongerechtigheid en geef het goede; zo zullen wij betalen de varren van onze lippen. Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden en tot het werk van onze handen niet meer zeggen: u bent onze God." (Hos. 14:3, 4)

De Profeten hebben zeer passende woorden, waarmee zij de afgoden aanduiden. Zo heten die in onze tekst naar het Hebreeuws: "Smarten", ook "harde boeien en kluisters", die zo vast toegehaald en gesloten worden, dat zij tot op het gebeente pijn veroorzaken.

Efraïm heeft allerlei afgoden en komt niet zo licht tot de bekentenis, dat hij afgoden dient. Efraïm moet wel overal het hoofd gestoten hebben en met alles te schande geworden zijn, om het voornemen Gods, dat voor hem alle goed met zich brengt, te heiligen, welk voornemen de Heere hem verkondigt in Zijn gebod: *"Gij zult niet andere goden voor Mijn Aangezicht hebben."*

Efraïm houdt zijn afgoden voor hemelse, voor God welgevallige en heilige middelen, om tot de hoop zijn heils te komen. Niet zo gemakkelijk komen wij tot de bekentenis, dat wij allereerst en bijzonder in allerlei gruwelijke overtreding van het eerste gebod gevonden worden; ons afvallig hart keert zich altijd naar hetgeen zichtbaar is en laat zijnen trouwen Verlosser en Diens alleen heil-aanbrengend woord der genade varen. Wij zoeken met ons bidden God in onze geschiedenissen in te halen; de afgoden moeten het doen, en de Heere moet, ten onze gerieve, onze afgoden ter hulpe zijn, zich over onze afgoden ontfermen en ons mét dezelve tot ere brengen. Zo zouden wij het graag zien.

Wij zoeken onze eigen naam; een koninkrijk der hemelen volgens onze gedachten; onze wil zouden wij graag hebben; een verzekering van de zijde der wereld en naar de loop der wereld zouden wij willen hebben voor ons dagelijks brood. "Vergeef ons onze schulden", zo bidden wij, maar denken daarbij: "Neem aan onze vroomheid, en vergeld ons naar dezelve"; onze schuldenaren moeten ons alles betalen. Tegen elke verzoeking vermenen wij bestand te zijn; dat de duivel ons gedurig wil bespringen en ons drijven, waarheen hij wil, dat vermoeden wij niet eens. En wij zijn er steeds op uit, om Gods Rijk, macht en heerlijkheid in onze eigen hand en te hebben, om daarover te beschikken naar onze wijsheid.

Efraïms afgoden zijn al die zichtbare dingen, waarmee hij zich hier een goed leven en doorkomen, en hiernamaals een zaligheid tracht te verschaffen, waarvan Efraïm zelf de grondsteen zal gelegd hebben. Ach, het gehele leven van Gods volk is een streven, om de zaligheid in eigen hand te hebben en zich van God en van de gehele afhankelijkheid van Hem los te maken.

Van zijn afgoden lijdt Efraïm niet dan smarten en wel dubbele smarten. De afgoden geven hem slechts slagen in plaats van brood, slechts verdriet in plaats van genot. Hij kan de afgoden nooit bevredigen, en de afgoden laten hem geen vrede; zij maken hem alles tot bitterheid. Hij heeft God bij hen gezocht, en hij ziet ten laatste, dat zij hem in de hel willen voeren. Zo moet hij dan bijna versmachten; hij lijdt de smart, dat hij de eerste liefde voor hetgeen ijdelheid is, er aangegeven heeft. Hij zou zich wel weer aan

zijn oude getrouwe God willen vastklemmen, maar hij mist daartoe de moed, ook de kracht. Hij meent toch nog, dat het eindelijk met de afgoden nog wel beter zal gaan.

Maar daar ontfermt de Heere Zich over Zijn Efraïm, die daar in zulke smarten neerligt. Hij, altijd de Eerste, om het verloren schaap op te zoeken en op Zijn schouder te nemen, Hij komt met Zijn dierbaar woord: "Efraïm, wat heb Ik meer met de afgoden te doen?" Zo sprekende, neemt Hij ons de afgoden uit de handen; Hij zegt, dat Hij die niet hebben wil, dat zij Hem niet aangenaam zijn, dat Hij er niets mee te maken heeft, dat Hij alleen en eeuwiglijk onze God zijn wil, en verwekt in ons het volle vertrouwen in Hem, dat wij in Hem alles hebben, wat ons tot ons wezenlijk heil dienstig is.

III.

Daarom zegt Hij: "Ik heb hem verhoord, en zal op hem zien," Ik zal hulp en uitkomst schenken, Ik zal hem veilig leiden. Dat zijn, mijn Geliefden, woorden van onze lieve Heere Christus. Als de Heere tot Zijn volk zegt: "Uwe afgoden zijn u onnut, zij zijn ijdelheid", en Hij met zulke woorden het rein en vrij maakt van zijn afgoden, dan verheugt zich Zijn volk. Gods volk houdt het streven, om, als uit werken der wet rechtvaardig en heilig te worden, zolang voor de enige weg tot de heerlijkheid, en het streven, om naar de wijze der wereld hier een goed doorkomen te hebben, voor een Gode betamelijke zekerheid, totdat het van Boven door de Geest van God van iets beters onderricht wordt; en als dan de Heere met zijn algenoegzaamheid, met Zijnen vrede en troost het hart vervult, zodat de ziel er van gewis gemaakt wordt, dat de Heere haar erfdeel is, haar algenoegzaam Deel en Heil, en dat Hij haar in de heerlijkheid zal brengen, o, dan geeft zij terstond en welgemoed alle afgoden er aan, de afgoden der eigengerechtigheid en de eigen hulp. En voelt zich voor eeuwig overgebracht in Gods schoot, overgezet met de Heere in Zijn troon; dan worden haar alle afgoden klein, de wereld wordt in haar oog een molshoop of een steenhoop gelijk, en de Heere alleen groot.

Een dubbele belofte geeft ons de Heere, een belofte van heilrijke verhoring en van veilige leiding. Met de eerste belofte geeft Hij aan Zijn volk een machtig wapen in de hand en geeft het de verzekering der overwinning over elke vijand. Efraïm meende, dat de afgoden hem zouden verhoren; die hebben hem echter nog dieper in de nood gebracht, hebben geen medelijden met hem gehad, hebben hem alleen laten gaan en aan zichzelf overgelaten. Daar gaat hij nu eenzaam en verlaten zijn weg! Vanwaar zal uitkomst en hulp hem komen? Zie, daar staat de grote Ontfermer Christus bij hem en zegt: "Ben Ik niet uw God en Verlosser van ouds af? Ik heb u van eeuwigheid liefgehad." En de ziel ziet tot Hem op, hoe verlaten zij zich ook gevoelt; zij gevoelt zich op eens niet meer verlaten.

"Zult U mij helpen? Wilt Gij nog mijn God zijn? Ach, ik ben in allerlei nood gekomen, ik zal nog in allerlei nood geraken. De afgoden zijn verbolgen op mij. Ik kan niet en wil ook niet, zoals zij willen; zij zullen mij doen omkomen, mijn leven vertreden ter aarde!" (Zie Psalm 7: 6)

En daar antwoordt nu Hij, Die getrouw en rechtvaardig is, dat Hij de zonden vergeeft en ons rein maakt van allen afgodendienst: "De afgoden, Mijn liefste, kunnen niet helpen, en zij willen het ook niet. Uw zaligheid, uw heil, uw hulp, uw doorkomen is alleen in Mij. (Hoséa 13:9) Bid, bid wat u wilt, bid in Mijn Naam. Ik zal Efraïm verhoren. Efraïm heeft tot nu toe gebeden, om door de afgoden heil te bekomen. Efraïm zal van nu af aan alleen tot Mij bidden, en waar hij nu Mij geheel en alleen

toebehoort, daar zal Ik ook geheel voor hem dat alles zijn, wat Ik ben, Ik, Die alle macht heb in de hemel en op aarde. Hij zal tot Mij roepen, en Ik zal hem antwoorden; hij zal tot Mij schreeuwen in allen nood, en Ik zal hem verhoren en hem wonderbaarlijk uitredden, zodat hij het goed hebben zal, omdat Ik hem liefheb en Ik hem heerlijk hebben wil."

Waarheen dan nu ? Zo heet het in de ziel, wanneer de afgoden van allerlei soort de mens verlaten hebben. "Elke weg is afgesneden, van elk betreden pad heeft men mij geweerd en afgestoten en in de woestijn gedreven, de gehele weg der zaligheid en van het doorkomen door dit leven schijnt verloren." Daar staat men wenend en verlegen, men kan voorwaarts noch achterwaarts, rechts noch links. Daar verneemt men nu uit de Hogen: "Omdat de afgoden niet kunnen, ook niet willen, en Efraïm geen weg meer weet, zo zal Ik Mij over hem ontfermen en op hem zien, Ik zal hem leiden op de goede weg, de zekere weg, de hoge weg, langs de baan, die de wereld versmaadt en daarom nooit zal vinden; daarop zal hij niet kunnen dwalen. Ik zal zijn hand grijpen, met hem op de weg zijn, zo zal hij dan wandelingen hebben met degenen, die voor Mijn Aangezicht staan. (Zach. 3: 7) Ik zal de duisternis voor hem tot licht maken, het oneffen effen, het kromme zal Ik voor hem recht maken, geen verscheurend dier zal op deze weg kunnen komen. Naar Mijn Raad zal Ik hem geleiden en binnenbrengen in de stad, die Ik voor hen gebouwd heb. Dat zal Ik doen, en Ik zal hem niet verlaten."

IV.

En niet alleen geeft de Heere aan Zijn Efraïm een dubbele belofte van heilrijke verhoring en veilige leiding. Hij maakt ons ook met Zijn vast voornemen bekend, ons tot bescherming te zullen zijn, tot een schild, tot verkwikking en heil. Daarom zegt de Heere: *"Ik zal hem zijn als een groenende dennenboom."*

Een dennenboom blijft groen, behoudt zijn loof de gehele winter door en verkwikt door zijn aangename, grote schaduw. Met zo'n dennenboom vergelijkt de Heere Zich hier, willende daarmee zeggen, dat Hij Zijnen Efraïm wil verkwikken onder alle hitte van kwellingen en vervolgingen.

Hoe droevig de gesteldheid eens mensen moge zijn, het voorjaar heeft toch een weldadige werking op de mens, en het groen is voor hem iets verkwikkende en troostelijks. Is men moede en mat, stormt allerlei op de ziel in, is men door dorst gekweld en moet men bovendien door een woestijn trekken, waar men, door de zon verbrand, nergens iets ontdekt, dat schaduw kan bieden, dan is het bijkans niet meer om uit te houden. Zo is het met de mens, die door zijn afgoden verlaten is; dan gaat hij bovendien daarheen, smachtend van dorst naar de levenden God, en durft evenwel niet aan Hem te denken. Wat Godes is, is ons als een toorngloed op het ongedekte hoofd.

Hier hebben wij echter een belofte, waarmee wij goedsmoeds door het jammerdal kunnen gaan; de Heere wil ons een "Semper-virens", een altijd groenende Boom zijn, tot schaduw en beschutting, verkwikking en lavenis. Christus is de rechte Man, in Wie alleen het van elke gelovende waar wordt: "Hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft in Zijn tijd, en welks blad niet afvalt." (Psalm 1) "Die in het Huis des Heeren geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods. In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn, om te verkondigen, dat de Heere recht is: Hij is mijn Rotssteen, en in Hem is geen onrecht." (Psalm 92)

Al wat de afgoden rookt en de kalveren kust, heeft allerlei groene bossen en hoogten, waar men meent wel beschermt te zijn. Maar al wat niet de Heere Zelf is, kan

onmogelijk van duur zijn. Juist wanneer het er om gaat, is al het groen van die bossen verwelkt, en de heuvelen zijn niet bestand tegen de vloed der aanvechting. Men komt ten laatste beschaamd uit met zijn groene bossen en bevallige heuvelen, die het vlees zich opricht. Wonderlijk genoeg is het van Efraïm dat ook hij meent, dat deze groene bossen, die in de ogen Gods een gruwel zijn, het paradijs zouden wezen, en dat de heuvelen nooit zouden kunnen vergaan. Het is een treffend bewijs, hoe wij door onze afval geheel van God vervreemd zijn, en hoe zwaar het ons valt, Hem ons gehele hart te geven, dat het nog tot onze troost gezegd moet worden: *"Ik zal hem zijn als een groenende dennenboom."*

Dat moest immers bij ons een uitgemaakte waarheid zijn, maar dat is het, helaas, bij ons in de praktijk niet. Het "immer groenende" zoeken wij in het zichtbare, bij en in onszelf; wij kunnen het niet indachtig blijven, dat wij dorre staven zijn, dat daarentegen de staf van het waarachtige hogepriesterschap alleen voor ons zal bloeien en vrucht dragen. (Num. 17) Laat ons daarom uit de woorden, die de Christus hier spreekt, leren, hoe groot Hij is van goedertierenheid, geduld en lankmoedigheid, Hoe groot in de neerbuiging van Zijn liefde, dat Hij het aan ons laat verkondigen en betuigen: "Wat heb Ik meer met het groen te doen, dat u Mij brengen wilt? Het is immers niet meer dan verdord loof! wat heb Ik met uw afgoden te doen, werken van eigen keuze en van eigen hulp? Ik zal zijn als een groenende dennenboom. Aan Mij zult u een onverwelkbaar eeuwig groen hebben."

O, hoe gelukkig is Efraïm, dat de Heere dit voor hem zijn wil! En waarlijk, kom in nood en kruis, in lijden en aanvechting, zoals trouwens al wat in de heerlijkheid zal binnenkomen, door het vuur heen moet, aanstonds zult u wel al het groen, door mensenhanden geplant, verwelkt vinden. Wie echter in Christus blijft, die zal ondervinden, dat schoon er droogte komt, de Heere nochtans hem zijn zal een groenende dennenboom, overeenkomstig Zijn woord en voornemen, zoals wij ook bij de Profeet Jeremia lezen: "Gezegend is de man, die op de Heere vertrouwt, en wiens vertrouwen de Heere is; want hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is en zijn wortelen uitschiet aan een rivier, en gevoelt het niet, wanneer er een hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet en houdt niet op van vrucht te dragen." (Jeremia 17: 7, 8)

V.

"Hij houdt niet op van vrucht te dragen." De oorzaak daarvan ligt in het Raadsbesluit des Heeren, dat in Hem alles gevonden zal worden wat ons nodig is. Daarom zegt Hij: "Uwe vrucht is uit Mij gevonden", zoals Hij op een andere plaats zegt: "Die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen." (Joh. 15:5) Als de Heere zegt: "uit Mij", dan vertroost Hij daarmee Zijn Efraïm, die bij de afgoden geen vrucht gevonden heeft, en nu van de Heere is geleerd geworden, om de afgoden eraan te geven. nu meent wel Efraïm, omdat hij niet meer bij de afgoden is, dat hij thans volstrekt geen vruchten zal voortbrengen; het was hem totnogtoe weliswaar bij de afgoden niet gelukt, maar toch is hij nog niet geheel los van de gedachte, dat de vrucht nog wel kon komen; om vrucht is het hem te doen. Daar openbaart hem nu de Heere Zijn raadsbesluit, dat uit Hem zijn vrucht zal gevonden worden.

Dat is in waarheid een Evangeliewoord, waaruit de Apostelen des Heeren duizenden troostrijke spreuken genomen hebben, waarmee zij de Gemeenten hebben onderwezen

en getroost, zoals er geschreven staat: "In Hem zijt gij volmaakt" (Kol. 2: 10), en wederom: "Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u: het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme. Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen." (Ef. 2: 8 1 4)

O, wie het om Gods Wet gaat, dat hij met deze Wet in overeenstemming zij; wie graag zonde werken de werken, die in God gedaan zijn; wie graag zijn werken zou willen vol bevonden weten voor God, en hij is daarbij bang het leven in eigen hand er aan te geven, omdat hij meent, dat dit het eeuwige leven is, hij grijpe aan dit kostelijk woord en blijve daarbij! Hoe meer vijandschap hij ondervindt van de satan en van die wereld, die "christelijk" wil heten, en hoe meer al wat in hem is en hem omgeeft, er op uit is om hem, nadat hij de wegen alles verloren heeft en hij nu alleen Zijn gerechtigheid en sterkte in de Heere HEERE gevonden heeft, terug te brengen tot de onvruchtbare werken der duisternis, tot de werken ener wet, tot een gerechtigheid, die niet uit God is, niet gegrond op het geloof van Christus, ja, hij grijpe aan dit woord met beide handen; want het is des Heeren Christus' woord: "*Uw vrucht is uit Mij gevonden.*" Met dit woord kan men in eeuwigheid niet beschaamd uitkomen; dit woord zal ook datgene doen, waartoe het van de Heere gezonden is.

Aan Christus, mijn Geliefden, vinden wij onze vrucht, een vrucht, die wij *de onze* mogen noemen, en dat, omdat Hijzelf de onze zijn wil, en ons alles wil geven, wat het Zijne is, zodat wij hebben Zijn vrede, Zijn gerechtigheid, Zijn heiliging, Zijn volkomen verlossing uit nood en dood, uit allerlei verdrukking en droefenis, uit allerlei zonde, lijden en aanvechting. Hij heeft ons het Koninkrijk beloofd van Zijn Vader, het Rijk waarin wij eeuwig met Hem heersen zullen. En het woord van de Apostel blijft stand houden: "Die zijn en Eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" (Rom. 8: 32); evenals de zegen van Mozes (Deut. 33: 7): "Hoor, HEERE, de stem van Juda, en breng hem weder tot zijn volk; zijn handen moeten hem genoegzaam zijn, (maak hem tot een heerser in het midden zijn volks, en doe zijn macht wassen,) En wees Gij hem een hulp tegen zijn vijanden."

AMEN.

98. Psalm 84:13

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 14 Mei 1848 's voormiddags. Gezongen werd Psalm 147:1, 2; Psalm 100:2, 3; Psalm 22:14, 15. Daarna werd de H. Doop toegediend aan 30 kinderen. Nazang: Lied 22:10. (Zie het Naschrift blz. 517) Deze leerrede is tot dusver noch in het Hoogduits, noch in enige vertaling verschenen; thans ziet zij in deze Verzameling Leerredenen voor 't eerst het licht.

Gemeente Gods!

Geliefden, gelovigen, heiligen en uitverkorenen in de Heere, en u allen, wier hart zich naar God uitstrekt, genade zij met u en vrede van God, onze Vader, en de Heere Jezus Christus.

Na de plechtige dag, welke de God van alle genade en trouw in de afgelopen week ons schonk, waarop ik in de handoplegging uwer Oudsten op mijn hoofd de weldadige hand van Mijn God en van onze Opperste Herder met alle liefelijkheid des hemels voelde, zult u zeker, waar ik nu heden in de volste betekenis van dit woord als uw Herder en Leraar optreed, van mij een soort intreepreek verwachten. De blijdschap evenwel, dat u na lang, lang wachten en verbeiden en zeer voorbeeldig geduld, na zo veel vurige gebeden en verborgen worstelen met en roepen tot God, thans kunt juichen: *"Dat heeft de Heere gedaan, en het is een wonder in onze ogen"* overweldigt mij te zeer, dan dat ik de lust zou hebben, te van deze ure iets te spreken van mezelf, van mij, die slechts dit enig welgevallen heb aan mijn leven, dat ik in Christus Gode leef en van Zijn Gemeente.

Gedachtig wil ik blijven de woorden van de Apostel: "Van mezelf zal ik niet roemen, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet, dat ik ben, of dat hij uit mij hoort; ik zal veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone" (2 Kor. 12: 6, 7), en wederom staat geschreven: "Wat ook iemand zij, alreede is zijn naam genoemd, en het is bekend, dat hij een mens is." (Pred. 6: 10)

Het resultaat van de 44 jaren mijns levens en het resultaat van uw wachten en verbeiden is dit: God is de armen en ellendigen goed; Hij hoort het gebed; Hij telt de tranen; Hij richt op uit het stof; Hij verlost van zonden; Hij helpt uit verdrukking en onrecht; Hij houdt woord en trouw; en nimmer is iemand beschaamd en te schande geworden, die zijn betrouwen gesteld heeft op de levende God.

Alleen dit éne wil ik u niet verborgen houden, ten einde u te bemoedigen: hetgeen de machtige Verbondsenkel mij beloofd heeft in mijn 9e levensjaar, toen Hij mij bij de hand nam en uit de duisternis leidde in Zijn wonderbaar licht, dat zie ik nu met mijn ogen. Wat Hij mij toegeroepen heeft, toen ik nog een jongeling was en teder: *"Eer dat Ik u in de moederschoot formeerde, heb Ik u gekend, en eer dat u uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u geheiligd; Ik heb u den volke tot profeet gesteld. Zeg niet: ik ben te jong, maar overal, waarheen Ik u zenden zal, zult u gaan, en alles wat Ik u gebieden zal, zult gij spreken. Vrees niet voor hun aangezicht, want Ik ben met u, om u te redden, spreekt de Heere. Ik stel u heden tot een vaste stad en tot een ijzeren pilaar, en tot koperen muren tegen het ganse land: tegen de koningen van Juda, tegen zijn vorsten, tegen zijn priesteren en tegen het volk van het land; zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen, want Ik ben met u, spreekt de Heere, om u uit te helpen"*,

dat heeft Hij ook waar gemaakt. En zo ook dat andere woord: *"Zie, Ik stel u te deze dage over de volken en over de koninkrijken om uit te rukken en af te breken en te verderven en te verstoren, ook om te bouwen en te planten."*

Maar ook nog dit, wat Hij mij toeriep, toen ik voor 21 jaren in even deze zelfde maand *het kruid in de mijn wierp* en uit mijn ambt werd ontzet, omdat ik niet wilde herroepen: *"Zo gij u tot Mij houdt, zo zal Ik Mij tot u houden, en gij zult Mijn prediker blijven. En waar u de vromen leert zich af te zonderen van de snode lieden, zo zult gij Mijn Leraar zijn. En eer dat gij tot hen zoudt vallen, moeten zij eer tot u vallen; enz."* (Zie Jeremia, hoofdstuk 1 en 15)

Daarom laat ons de Heere loven, dat Hij onze sterkte en onze kracht geweest is en onze toevlucht in de nood, en het van Hem vermelden, dat Zijn goedertierenheid geweldig over ons is en in der eeuwigheid.

Tekst: PSALM 84: 13.

"Heere der heirscharen, welgelukzalig is de mens, die op U vertrouwt."

Op de 18de April van het vorige jaar, toen ik voor de laatste maal in mijn woning voor u preekte, overwogen wij, met een dankbaar gemoed jegens God, de woorden: *"Want God de Heere is een Zon en Schild; de Heere zal genade en ere geven, Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in oprechtheid wandelen."* (Psalm 84: 12)

Deze woorden, die de Heere ons toen meegaf, zijn voor onswaarheid geworden. Volkeren zijn overhoop geworpen; koninkrijken werden tot op hun grondvesten bewogen; de geest veler vorsten heeft God afgesneden als druiven; het gebed heeft Hij verhoord op een wijze, dat alles is gegaan boven bidden en verstaan. Letterlijk is vervuld geworden wat wij lezen in de 149ste Psalm: *"De Heere heeft een welgevallen aan Zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil. Dat zijn gunstgenoten van vreugde opspringen om die eer, dat zij juichen op hun legers. De verheffingen Gods zullen in hun keel zijn en een tweesnijdend zwaard in hun hand, om wraak te doen over de heidenen, en bestraffingen over de volken; om hun koningen te binden met ketenen en hun achtbaren met ijzeren boeien, om het beschreven recht over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van alle zijn gunstgenoten zijn. Hallelujah."*

Daar nu zulke woorden: *"God de Heere is een Zon en Schild, de Heere zal genade en eer geven enz."* bij ons vervuld zijn geworden, zo kunnen wij blijmoedig en met dankbare harten er op laten volgen: *"Heere der heirscharen, welgelukzalig is de mens, die op U vertrouwt."* Niet dat wij daarmee onszelf willen prijzen of ons daarin willen beroemen, dat wij op de Heere hebben vertrouwd; nee, wij willen veelmeer de Heere prijzen, want dat is de bedoeling van de Psalm, dat de Heere geprezen worde, dat Hij zo goedertieren en zo getrouw is, dat Hij Zijn woord houdt. De Psalm spreekt het dankbaar uit voor de Heere:

1. Dat die mens gelukzalig is, die op de Heere vertrouwt,
2. maar geeft ook de grond aan, waarop deze gelukzaligheid berust.

I.

Dat de mens welgelukzalig is, die op de Heere vertrouwt, is weliswaar een waarheid, die een ieder zal toestemmen. Het gaat evenwel om de bevinding. Als een mens in der waarheid op de Heere vertrouwt, dan heeft het wel lange tijd de schijn, als ware zo'n mens de allerongelukzigste, zodat hij de moed niet heeft om in de bazuin te blazen en te zeggen: "Ik ben welgelukzalig", veelmeer roept de zodanige dag aan dag tot God: "Verlos mij, Heere, en wees mij genadig! Hoelang verbergt Gij Uw Aangezicht en

houdt U als doof voor mij? Neig uw oren tot mijn gebed, en hoor mijn smeking." Dat hebben wij wel ondervonden, en dat weten wij ook van 's Heeren trouwe knechten, de Profeten, deze hebben allen op de Heere vertrouwd; maar waar zij op de Heere betrouwden, daar scheen zij juist van de Heere verlaten te zijn, en zij hebben wel menigmaal de moed laten varen; zij hebben moeten wachten en moeten hopen tegen alle hoop in. Wanneer wij ons op de Heere hebben te verlaten, wanneer wij ons aan Hem hebben te houden, dan hebben wij ook anders niets meer, waaraan wij ons kunnen houden. nu zijn wij mensen, stof, aarde en as; worden deswege sterk aangevochten door vlees en bloed en allerlei geestelijke machten, opdat wij ons maar niet aan de Heere houden en op Hem vertrouwen, veelmeer Hem laten varen en met de wereld meedoen. Al wat zich aan de Heere moet houden, dat heeft nergens elders een houvast, het moet ervaren wat de Heere gezegd heeft: "Gij zult van allen gehaat worden om Mijns Naams wil" (Luc. 21: 17) En: "Ik ben gekomen om de mens tweedrachtig te maken tegen Zijn Vader, en de dochter tegen haar moeder, en de schoondochter tegen haar schoonmoeder, en zij zullen des mensen vijanden worden, die zijn huisgenoten zijn." (Matth. 10: 35, 36)

Dat gaat echter niet zo gemakkelijk en niet zo zachtkens toe! Ook: wie zich aan de Heere houdt, die houdt zich noch aan bijgeloof, noch aan ongeloof, noch minder aan het overgeloof; hij houdt zich aan het Woord des Heeren HEEREN, aan Diens Wet en Getuigenis. Daar heeft hij dan de gehele wereld tegen zich; al wat als uit werken Zijn gerechtigheid en zaligheid zoekt, stelt zich tegen die op, die alleen gelooft, die de Wet zijns Gods bewaart, en daarom niet wil meelopen op de weg der goddeloosheid.

Bovendien moet de mens, die op de Heere vertrouwt, ervaren, dat elk ander houvast hem ontzinkt, dat alle steunsels en krukken, waarop hij zich voor en na naast de Heere zou willen verlaten, breken, en dat alle zichtbare hulp, alle uitwendige eer, alsmede het doorkomen, naardat alle vlees het begeert, hem als 't ware voor zijn voeten wordt afgesneden. Daarom schijnt die mens wel de allerongelukkigste te zijn, die op de Heere vertrouwt. Immers die mens moet met zijn God door de wereld, en in de wereld weet men niets van de levende God; in de wereld heeft maar geldigheid wat de duivel, wat vlees en bloed zeggen. Zo is daar weliswaar een tijdlang degene een arm mens, die niets anders heeft dan het Woord Gods, en die alleen daaraan zich moet houden en daaraan moet blijven hangen. Zo'n mens en diens ganse gedraging moet dwaasheid en zottigheid wezen, wordt daarom ook door allen uitgekreten, immers de wereld kent geen ander geloof dan dit, dat men moet kunnen zeggen: "Ik word eenmaal zalig", maar hier alles te laten varen en in het Woord en in de geboden Gods te blijven, dit is een geloof, waarvan de wereld niets verstaat, want immers de wereld rekent slechts met tijdelijk voordeel en een vergankelijke eer, dat men een stuk brood heeft én zijn begeerte; en al wie dit voor haar met het Woord Gods goed maken kan, die is bij haar de beste Christen; maar wie in het Woord Gods en in Zijn geboden blijft, die wordt geacht als aller uitvaagsel. nu schijnt ons zo'n verdrukking geen oorzaak van vreugde, en het ziet er waarlijk niet uit naar welgelukzaligheid, als men door alle aardse en helse machten en daarenboven nog door zijn eigen vlees en bloed wordt aangevochten, omdat men zich op de Heere verlaat, veelmeer heeft het de schijn, als ware juist hij verdoemd, verworpen en verloren, die op de Heere vertrouwt.

Nochtans is het de waarheid, dat hij gelukzalig is, die op de Heere vertrouwt, want of het al in de beginne naar het zichtbare een geheel andere gedaante heeft, zodat in de aanvang de wereld niets anders heeft dan vermogen, kracht, vruchtbaarheid, macht en pracht, volheid en overvloed, en zij zich nog daarenboven in God en Zijn zegen

beroemen kan, daarentegen de mens, die op de Heere vertrouwt, niets anders dan machteloosheid, onvruchtbaarheid, smaadheid en vervolging, beroving en vernieling, omkomen en verlorenheid, zonde en verlatenheid, de kuil en de strik voor zijn ogen heeft, zo zal nochtans het einde zijn, gelijk geschreven staat: *"Welgelukzalig is de mens, die op U vertrouwt."*

De Psalmist prijst en roemt in de Heere het Woord. Waar dat Woord komt en een mens aangrijpt, daar gaat dat Woord met zo'n mens in de dood van Christus in, maar het komt ook met zo'n mens weer daaruit op. De Psalmist spreekt het uit, dat het Woord des Heeren, al schijnt het in de beginne een leugen te zijn, nochtans waarheid is, zodat voor de mens, die op de Heere vertrouwt, maar voor wie het zichtbare als 't ware vergaat en verdwijnt, het einde zal zijn, dat hij met de Heere de overwinning wegdraagt.

De Psalmist looft derhalve de trouw en waarheid in God, prijst de wonderen van Zijn macht, dat Hij de zachtmoedigen versiert met heil, de ellendige zo heerlijk helpt. En zo hebben wij het ondervonden. Daarom moet alles, wat u heden ziet en hoort, wat uw ogen aanschouwen en uw handen tasten van de Waarheid van de onzichtbare Koning des hemels en der aarde u moed geven, om u te hebben overgegeven bij aanvang of voortgang aan het Woord des levens en der gerechtigheid, aan het Woord van het geloof, van te blijven bij de bevelen en geboden des Heeren, want of het al in de beginne er anders uitziet, toch blijft het tenslotte waar: al wat niet is en blijft in het Woord Gods, dat moet naar beneden, hoe hoog het ook mocht zijn gezeten, en al wat God vreest ongeveinsd, slecht en recht, al was het ook op de mesthoop gezeten, zal ondervinden, dat God zijn gevangenis wenden zal; want zo luidt des Heeren woord: *"Die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden."* (1 Sam. 2: 30)

II.

Aan het einde moet men overwinnen met het Woord Gods. Hoe zou ook kunnen beschaamd of te schande worden, die op de Heere vertrouwt! Zijn gelukzaligheid staat vast, want zij rust op een goede grond. De Psalmist wijst deze grond aan, terwijl hij uitroept: "Heere Zebaoth", "Heere der legermachten", "Heere der heirscharen!"

Zo wil dan de Psalmist met andere woorden dit zeggen: Lieve Heere God in de hemel, U staat alles ter beschikking, U hebt alle dingen in uw hand, in Uw macht en geweld. Wat een machtig heirleger hebt u niet in de hemel! Duizenden heilige engelen dienen U, tienduizenden staan voor U; deze zien Uw Aangezicht, dat u aan hen bevelen geeft, om uw armen en ellendigen, de minsten dergenen, die U geloven en op U betrouwen in hun nood, ter hulpe te snellen; daartoe zijn ook alle de volkeren en landen, al de mogendheden, koningen, vorsten en geweldhebbers in uw hand en macht; waar u maar uw vinger verroert, terstond verandert alles op aarde van gedaante. U en uw zwakken en geplaagden volke mag niets in de weg zijn. Met Uw voet doet u stromen opdrogen, met Uw blazen verdeelt u zeeën, de torens moeten vallen, de muren Jericho's omvergeworpen worden, Babylon moet uit haar woning die zij heeft op een rotssteen, zich neerstorten in de diepte, Egypteland met zijn wijsheid te schande worden, Gog en Magog moeten vergaan. Waar u daarheen trekt, o mijn God, dat Uw Woord zijn loop hebbe, daar kan niemand straffeloos het wagen die stroom in zijn voortgaan te beletten, hem hindernissen in de weg te leggen! Waar Gij Uw zwaard aangordt, o mijn Heere en mijn Koning, o dappere Held, daar hoort U wel het geroep van Uw ellendig volk: "Rijd voorspoediglijk in Uw heerlijkheid, op het Woord der Waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw Rechterhand zal U vreselijke

dingen leren!" (Psalm 45: 5) Zonde, dood, duivel en hel, alles is in 's Heeren hand; de zonde mag niet meer heersen, waar Hij met zijn Koninklijke genade komt; daarom welgelukzalig de mens, die, hoe hij ook door de zonde wordt getiranniseerd, te midden van haar geweld op deze genade vertrouwt, op Christus vertrouwt, want: Christus is hier! Wie zal verdoemen? De dood mag niet meer doden met zijn prikkel, waar de Heere de zonde achter Zijn rug werpt, waar Hij verschijnt als ons leven en als de dood van de dood, daarom welgelukzalig de mens, die, hoezeer hij ook moet uitroepen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods", nochtans stoutmoedig in het geloof aldus in de bazuin blaast: "Ik dank God door Jezus Christus, mijn Heere."

Hoe zouden duivel en hel een arme zondaar nog kunnen verslinden, welgelukzalig is de mens, die, midden in de hel liggende, 's Heeren Woord aangrijpt; wanneer ook alles hem toeroept: Nee, nee, dat is niet voor u! de hel zal hem niet houden, zolang er geschreven staat: "Hel, Ik zal u een pestilentie zijn!" De troost moge lang voor onze ogen verborgen zijn, zodat wij niets dan het tegenstrijdige voor ogen zien, niets dan armoede, naaktheid, honger, zwaard, miskennis en smaadheid, allerlei lijden, elke dag een nieuwe plage, geen hoogte, geen diepte, geen tegenwoordige, geen toekomstige dingen zijn in staat, om ons te scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, zo wij op de Heere vertrouwen en Zijn woord stellen tot ons toeverlaat.

Dat is de oude Catechismus-waarheid, deze waarheid uit de mond van onze Heere Jezus: *"Zonder de wil onzes hemelsen Vaders kan geen haar van ons hoofd vallen, en alle dingen moeten ons tot onze zaligheid dienen."*

God is geen dode God; Hij is een Beloner dergenen, die Hem in het verborgen zoeken; het Bijbelwoord is het Woord Desgenen, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft. Hij zal doen wat Hij beloofd heeft. Aan de éne zijde staat ongerechtigheid, en mét haar: eer, geld, goed en al wat u begeert; aan de andere zijde is het Koninkrijk der hemelen en Zijn gerechtigheid, en daarbij: smaadheid, ellende, verachting, kruis, nood en droefenis, kies dit laatste, kies de onzichtbare gerechtigheid, de rechtvaardigheid des geloofs, God, zijn gebod, zijn Wet, en u zult ondervinden: de Heere der heirscharen zal Zichzelf aan u openbaren, zodat u genoeg zult hebben aan Zijn algenoegzaamheid; u zult ervaren: God zal horen het geschrei van Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen; Hij draait ten leste heel de wereld voor ons om, opdat Zijn ellendigen het goed hebben op Zijn aardrijk, zoals wij het alom in de Heilige Schrift lezen: *De zachtmoedigen, zij, die vertrapt en tot stof vermalen werden, zullen het aardrijk beërven mét hun zaad.*

U hebt dat nu zeer bijzonder ervaren, gij ouders, die thans na lang wachten uw kinderen de Heere zult voorhouden, dat Hij hen dope met het water van Zijn genade; u ervaart het, hoe gelukzalig de mens is, die op de Heere vertrouwt; en ik ervaar het voor ulieden, ik, die reeds jaren lang uw zorgen op mijn hart heb gedragen, wat de Heere doet dengen, die op Hem hopen, wat Zijn woord vermag. En nu bij de Heilige Doop, waartoe wij nu willen overgaan, ziet niet op uw kinderen, dat zij vlees zijn, dat zij naar onze begrippen er niets van verstaan, ziet op het woord des Heeren der heirscharen! Hij heeft het woord gesproken: *Doopt ze!* Zijn woord maakt levend.

Zo zij het!

AMEN.